

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

SLOVENIJA V EVROPI

Več dejavnikov je zadnji čas premaknilo svoje kazalce na evropski uri. To še posebej velja za Slovenijo, ki je na skorajšnji poti v Evropsko unijo. Že nešteto krat smo pisali o podobni tematiki. Sedaj pa imamo tu spet nekaj novih premikov, ki jih lahko omenimo in ocenimo.

Pred kratkim se je mudil v Gorici eden vodilnih predstavnikov republike Slovenije na evropski poti. To je prvi predsednik slovenske vlade po osamosvojitvi, Lojze Peterle, danes sicer vpliven član Evropske konvencije, ki pripravlja novo evropsko ustavo. O tem smo sicer že (in bomo še) pisali, vendar nam prav ta Peterletov obisk nudi lepo priložnost za razmišljanje o vstopu Slovenije v Evropo danes, pa tudi nasploh za premik v EU na tej poti. In o tem sedaj nekaj besed.

V Gorici je Lojze Peterle zelo stvarno orisal sedanja prizadevanja za novo evropsko ustavo, obenem pa tudi za položaj Slovenije v Evropi in za nas posebno važno vlogo Slovencev nasploh na tej nelahki poti. Iz dneva v dan se veliko piše in govori o bodoči Evropi, njeni ustavi in še zlasti njeni politični vlogi. Zdaj se je že večina držav - kandidatka zelo jasno odločila na referendumih za vstop v Evropsko unijo. Znani so že odlični rezultati Slovenije, kasneje Madžarske in baltških držav. Med zadnjimi se je odločala Slovaška in z zelo visokim rezultatom glasovala za Evropo. Vse to pa kaže na visok ljudski odziv za vključitev v Evropsko unijo, kar je gotovo zelo pozitivno.

Medtem je posebno britanski tisk ugibal o bodoči usodi oz. vlogi evropskega parlamenta. Tako zlasti časopis Financial Times, ki je gotovo zelo pomemben glasnik britanske družbe, zlasti še ugledno ogledalo finančno-ekonomskega pa tudi političnega javnega mnenja. Tu so se med drugimi pojavili glasovi o bodočem predsedstvu evropskega parlamenta. Tako se omenja kot možni kandidat za to ugledno in prestižno ter politično silno pomembno mesto prav Slovenec Lojze Peterle. To je vsekakor zanimiv in politično prestižen predlog, da namreč predstavnik bodoče nove članice Evropske unije in obenem male države, kot je Slovenija, prevzema tako važno nalogo.

Se v zvezi z načeli o ustavi nove EU. Prisotnost manjšin ni tu izrecno omenjena. To je vsekakor škoda, res pa je, da predlogi še ne pomenijo dokončne sestave evropske ustavne listine.

Slovenci smo pred vstopom v Evropsko unijo. Izživeli so veliki. Danes se torej približujemo načrtu velike Evropske unije, ki so ga pred dobrimi petdesetimi leti že snovali ljudje, kot Winston Churchill, Konrad Adenauer, Alcide De Gasperi, Robert Schumann, Jean Monnet, Paul Henry Spaak.

Slovenci in drugi Slovani (Poljaki, Čehi, Slovaki) bomo dokončno lahko sooblikovali večnarodno in večkulturno Evropo. Na nas je, da danes enakovredno poneseemo svojo identiteto v to široko družbo narodov stare celine. S poetom iz Vrbe zato zapojmo: Žive naj vsi narodi, / ki hrepene dočakat dan, / da koder sonce hodi, / prepri iz sveta bo pregnan. / Ko rojak prost bo vsak / ne vrag, le sosed bo mejak.

Andrej Bratuž

Predstavitel kandidata dr. Mirka Špacapana

Slovenca v deželni svet!

FOTO: JUP

Predstavitel dr. Mirka Špacapana Pod lipami v centru Lojzeta Bratuža vsekakor ne more biti nova predstavitev človeka, ki ga že dolgo poznamo, in to kot politika, kulturnika in seveda javnega moža, ki zase lahko upraviče-

no reče, da ne gre na volitve zaradi osebne uveljavitve, ker je že doslej dokazal, da od malih nog aktivno dela v vrstah slovenske narodne manjšine v Italiji!

Prej bi torej lahko rekli, da je šlo za javno srečanje s kan-

didatom, ki je na Illyjevi kandidatni listi in sta ga minuli petek, 23. t.m., v centru Bratuž organizirala Svet slovenskih organizacij in Krožek za družbena ter politična vprašanja Anton Gregorčič.

JUP / stran 10

Preferenco Špacapanu!

Važnost deželnih volitev

Deželne volitve so važne iz več razlogov:

- so pokazatelj premikov v družbi, kjer se voli, saj ima uprava avtonomne dežele, kot je Furlanija-Juljska krajina, pomembno vlogo v vseh političnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih vidikih;

- so preizkušnja za volivce, ali so pripravljeni, da svobodno in preudarno razsodijo, kaj je prav in kaj ne;

- volitve v taki obliki, kakor so sedaj, bodo po vsej verjetnosti zadnje. Prihodnje leto bo Slovenija stopila v Evropsko unijo in položaj bo, če ne na začetku, kmalu drugačen. Kakšen bo, lahko samo ugi-

bamo. Za slovensko stranko v Italiji, Slovensko skupnost, pa so volitve važne, ker naj bi po 10 letih spet imela svojega kandidata za deželni zbor.

Vodstvo stranke je določilo, da naj bo ta kandidat dr. Mirko Špacapan, zdravnik, kulturnik in politični delavec, ki ima tudi upravne izkušnje kot odbornik na goriški pokrajini ter politične, ker je član stranke in njen politični tajnik tudi v času, ko je SSK na občinskih volitvah lani v Gorici doživela prodoren uspeh.

Dr. Špacapan je imel in ima stike z Italijani, Furlani in seveda s Slovenci, da bo lahko posredoval, če bo izvoljen v deželni svet med temi in drugimi narodi in prinašal med podobne in različne ideale narodnosti kot vrednoto vizijo, ki se je izkristalizirala v stranki Slovenske skupnosti v letih premišljanja in delovanja, kot moralna kategorija, ki velja vedno in povsod.

Ko boste torej 8. in 9. junija v volilni kabini prečrtali listo deželnega predsedniškega kandidata Riccarda Illyja, ki je pokazal veliko poguma, ko je sestavil svojo narodnostno mešano listo, dajte iz razlogov, ki smo jih omenili, preferenco kandidatu slovenske stranke, dr. Mirku Špacapanu.

Zorko Harec

SSO in volitve

Svet slovenskih organizacij pozdravlja dejstvo, da vse komponente slovenske manjšinske politike podpirajo skupnega kandidata Riccarda Illyja in se z njim pripravljajo na reševanje velikih nalog, ki čakajo novo deželno vlado. Deželi bo treba dati novega zagona, da se ji zagotovi perspektivnejša prihodnost. Ob širitvi Evrope na Vzhod bo Furlanija-Juljska krajina najbližja Sloveniji, kar bo ustvarilo možnosti za uveljavljanje skupnih interesov v novih regionalnih stvarnostih, ki bodo prekoračile obsege nekdanjega neposrednega tržiškega zaledja. Pri tem čakajo manjšinske predstavnike pomembne naloge. Illyjeva prepričana evropska usmerjenost je v tem smislu pravo jamstvo. Illy je s svojo ekipo že dokazal svoje upraviteljske sposobnosti in je - kljub temu da osebno nima neposrednega odnosa do manjšinske problematike - s svojim občutkom za pravičnost dal pomemben doprinos pri sprejemanju zaščitnega zakona, predvsem pa pri zavestnem ustvarjanju novega, boljšega vzdušja v Trstu. Našel se bo kdo, ki bo pripomnil, da vse to poteka počasi in previdno. Res je, a prav tako je res, da vztrajno. Da se Illy zaveda manjšinskega vprašanja, je znova dokazal, ko je na svoj poseben seznam dal dva Slovence, čeprav je s tem vendarle nekoliko tvegalo odnose s partnerji.

SSO obžaluje, da ni med političnimi pred-

stavniki manjšine prišlo do bolj enotnega slovenskega nastopa, kar bi bilo v korist celotne narodne skupnosti, ki se iz dneva v dan srečuje z novimi ovirami pri praktičnem izvajanju zaščitnega zakona, ki ga zdaj ogroža tudi enotno besedilo vse naše manjšinske zakonodaje. Enoten ali vsaj dogovorjen slovenski nastop bi zagotovil uspeh s primernim številom izvoljenih slovenskih kandidatov in bi predstavljal opozorilo rimskim krogom, da manjšina le ni tako neznatno vprašanje, da bi ga lahko zaupali samo lokalnim, tradicionalno protislovensko naravnanim dejavnikom. Ob tem mrku manjšinske solidarnosti pa SSO pozdravlja nastop stranke Slovenske skupnosti na listi Marjetice kot izraz trdne volje vrniti se v deželni svet, iz katerega je bila krivično izrinjena. Slovenska skupnosti v deželnem svetu je ne samo dragocena potrditev prisotnosti in samobitnosti manjšine, ampak tudi pomembno jamstvo za neposredno obrambo slovenskih interesov. Naravni kandidat Slovenske skupnosti je postal Mirko Špacapan, ki si je nabral velike zasluge pri zmagi leve sredine v Gorici. Zato zasluži vso podporo slovenskih volivcev, ki se morajo zavedati, kako dragocena je neposredna slovenska prisotnost v organu, ki bo igral odločilno vlogo pri izvajanju zaščitnega zakona. Zato SSO poziva volivce, naj mu množično zaupajo svoj glas, glas Slovencev za slovensko zastopstvo na Deželi.

**ZA DEŽELNE VOLITVE
8. IN 9. JUNIJA 2003 VOLI TAKO:**

**PREKRIŽAJ ZNAK MARJETICE IN
PRIPIŠI MIRKO SPAZZAPAN.**

**TAKO BO TVOJ GLAS GOTOVO ŠEL
SLOVENSKEMU KANDIDATU.**

**NI TREBA, DA NAPIŠEŠ RICCARDO ILLY, KER JE
NJEVOVO IME ŽE NATISNJENO NA VOLILNICI.**

**CILJ SLOVENSkih VOLIVCEV JE, DA NAŠ
KANDIDAT DOSEŽE VEČ PREFERENČNIH GLASOV
KOT OSTALI KANDIDATI NA ISTI LISTI.**

Sporočilo: novi številki telefona in faksa

♦ nova telefonska številka UREDNIŠTVA v Gorici:
0481 550330

♦ nova številka faksa UPRAVE v Gorici:
0481 548276

Številka faksa goriškega uredništva ostaja 0481 548808,
telefonska številka goriške uprave pa 0481 533177.

- 02** Drago Legiša
POLITIČNA OCENA UPRAVNIH VOLITEV V ITALIJI
- 03** Peter Rustja / intervju
BERNARD SADOVNIK
- 03** Danijel Devetak
ROMANJE DVEH GORIC NA SVETO GORO
- 07** BRIŽINSKI SPOMENIKI PRVIČ V SLOVENIJI
- 08** Matjaž Rustja
Z BORISOM PAHORJEM SKOZI PROSTOR IN ČAS

Obnovljenih 12 pokrajinskih in 489 občinskih svetov Politična ocena upravnih volitev v Italiji

V središču pozornosti italijanske javnosti so vsekakor izidi upravnih volitev, ki so bile v nedeljo, 25., in v ponedeljek, 26. maja. Čeprav so bila po sklepu sedanje vlade volišča odprta dva dni, se volilna udeležba v primerjavi z zadnjimi upravnimi volitvami ni bistveno spremenila. Svojo državljansko dolžnost je na občinskih volitvah opravilo 76% upravičencev, na pokrajinskih pa kakih 62%. Volivci so obnovili 12 pokrajinskih in 489 občinskih svetov, vseh upravičencev pa je bilo 11 milijonov in 345 tisoč, kar pomeni, da je šlo za politični test, ki nikakor ni zanemarljiv. Tega se je dobro zavedala pred-

vsem vladajoča večina, saj so posegli v volilni boj tudi njeni vodilni politiki, s predsednikom vlade Berlusconiem na čelu. Slednji je volilni boj vodil predvsem v znamenju protikomunizma, kakršnega se starejši spominjamo iz časov, ko je bila hladna vojna na visku. Vedno in povsod je predvsem ponavljal, kako ne bo dovolil, da bi v Italiji prevzeli oblast komunisti in bivši komunisti. Zaman je marsikateri njegov politični nasprotnik naravnost s prstom pokazal vrsto nekdanjih komunistov, ki zavzemajo ali so zavzemali celo vodilna mesta v njegovi vladni večini in celo v njegovi stranki. Takšne ugotovi-

tve je Berlusconi kratkotalno preslišal in ponavljal zgodbo o komunistih, pozabljač, da v Evropi že štirinajst let ni več berlinskega zidu. Očitno nima visokega mnenja o politični zrelosti širokih italijanskih množic. Hkrati je Berlusconi nadaljeval s pravo pravcato gonjo zoper italijansko sodno oblast, ki po njegovem boleva za rakasto boleznijo, ki jo je treba v kali zatreti. S povzdignjenim glasom je ponavljal, kako ne bo dovolil, da bi "manipel javnih tožilcev" prisilil k odstopu ljudi, ki jim je ljudstvo na svobodnih volitvah zaupalo oblast v državi.

/ stran 3
Drago Legiša

Aktualna vprašanja Franka Žgavec predsednica deželnega sveta SSO

V četrtek, 22. maja, se je prvič po občnem zboru sestel v Devinu na sedežu pevskih zborov deželni svet SSO-ja, v katerem so zastopane vse članice krovne organizacije. Za predsednico je bila soglasno izvoljena Franka Žgavec, trije podpredsedniki pa so: Beppo Qualizza za videmsko pokrajino, Livij Valenčič za tržaško in Andrej Vogrič za goriško. Predsednik izvršnega odbora Sergij Pahor se je v svojem poročilu dotaknil več problematik, ki so trenutno najbolj v ospredju. Glede zaščitnega zakona je povedal, da v Rimu pripravljajo osnutek poenotene besedila, pri katerem pa prihajajo do izraza stališča, ki niso sprejemljiva, saj bi spremenila vsebino samega zakona 38/2001. Poenoteno besedilo že obstoječih norm glede slovenske narodnostne skupnosti v Italiji v nobenem primeru ne sme spreminjati vsebine samih norm. Predsednik Pahor je obsežno govoril o bližnjih deželnih volitvah in Svet je soglasno odobril stališče, da SSO podpira kandidata Slovenske skupnosti. Dotaknil se je tudi šolske problematike, prevozov otrok v šole in prispevkov za kulturne in druge dejavnosti, ki prihajajo iz Slovenije. Poročilu predsednika je sledila obsežna debata glede nesprejemljivih zamud deželne uprave pri izplačevanju prispevkov, programa Interreg, kmetijskih vprašanj, problemov glasbenega šolstva in gospodarskega vprašanja.

Za dosego miru na Bližnjem vzhodu Zgodovinski "da" za ustanovitev palestinske države

Zgodovinski "da" je izraelska vlada izrekla ne zato, ker bi razumela, da s tanki ne more doseči miru - pač pa samo zato, ker je ameriški predsednik Bush ta "da" nepreklicno zahteval.

Bush je namreč dobro vedel, da bližnjevzhodnega vozla ne bo mogel presekat, kot je to storil z afganistanskim iraškim. Izrael je demokratična država in ameriški zaveznik. Palestincem pa je ves svet priznal neodtujljivo pravico do lastne države. Čeprav ta država še ne obstaja, je mednarodna javnost že podelila njenim voditeljem državniško legitimitet. Mir je treba torej doseči v sozvočju z vsemi vpletenimi subjekti.

Tako so ZDA v sodelovanju z EU, OZN in Rusijo izdelale t.i. "Road Map", časovni načrt za dosego miru. Ta predvideva ustanovitev palestinske države do leta 2005. S tem se je sprijaznil tudi Sharon sam, ki je v nedeljo o tem prepričal 12 ministrov svoje vlade, 7 jih je glasovalo proti "Road Map", 4 pa so se vzdržali. Sprejetje časovnega načrta so ZDA takoj pozdravile, pri tem pa nekoliko zamolčevalo dejstvo, da je izraelska vlada pravzaprav postavila vrsto zahtev po popravkih. Na to pa so takoj opozorili Palestinci, ki so načrt že prej sprejeli brez-pogojno in zahtevali enako zadržanje tudi od Izraelcev.

Kljub zadržkom Sharonovega kabineta je načelno sprejetje "Road Map" spodbudno dejstvo, kar dokazuje tudi delno premirje, ki so ga napovedali skrajneži Hamasa. Hamas se sicer odreka le napadom na civilne žrtve, na izraelske vojaške cilje pa ne - in še to pod

pogojem, da se izraelska vojska umakne iz zasedenih palestinskih mest.

Cilj "Road Map" je začrtati meje med Izraelom in Palestino. Prva faza načrta predvideva konec palestinskega terorizma in umik izraelske vojske s položajev, ki jih je zasedla po začetku druge intifande. Sprte strani bosta tako lahko obnovili pogajanja o palestinski policiji in varnostnih službah, palestinska vlada bo uvedla demokratične reforme, izraelska pa bo Palestincem omogočila normalne življenjske pogoje. Junija 2004 bi se morala začeti druga faza, v kateri bo prišlo do določanja začasne meje med dvema državama. Pogoj za dodelitev delne suverenosti Palestini pa bo izpeljava političnih reform in demokratičnih volitev ter prenehanje terorističnih napadov. V drugi fazi bo prišlo tudi do mednarodne konference, na kateri bodo preverili napredke v izvajanju načrta in v obnovi odnosov med Izraelom in drugimi arabskimi državami. Tretja faza bo posvečena utrjevanju novih palestinskih državnih organov in institucij ter novi mednarodni konferenci, ki bo privedla do dokončne ustanovitve palestinske države leta 2005.

Končni cilj časovnega načrta pa je predvsem zaustavitev spora, ki povzroča destabilizacijo na celotnem bližnjem vzhodnem področju in ki vpleta v konflikt vrsto izraelskih sosed in goji mednarodni terorizem. Zato je mednarodni skupnosti zelo dosti do tega, da bi se dalo "Road Map" vendarle uresničiti.

Breda Susič

Primer izdajanja dvojezičnih izkaznic Izvajanje zaščitnega zakona pred sodniki

Zaščitni zakon za slovensko manjšino v Italiji med drugim določa, da bodo občine izdajale vrsto dokumentov zlasti osebnega značaja na prošnjo za interesiranih državljanov bodisi v italijanskem in slovenskem jeziku bodisi samo v italijanskem jeziku. To velja predvsem za občine, ki jih bo paritetni odbor vključil v poseben seznam na zahtevo ene tretjine občinskih svetovalcev ali 15% pristojnih volivcev. Teh pravic se smejo poslužiti tudi državljani, ki prebivajo v občinah, ki niso vključene v omenjeni seznam. V ta namen je predvidena ustanovitev posebnega urada v občinah Trst, Gorica in Čedad.

Na osnovi omenjenih določil so številni slovenski in tudi italijanski državljani zaprosili tržaško občino, naj jim izda dvojezično osebno izkaznico, a so jim bile prošnje zavrnjene. Med temi je bil tudi občinski svetovalec Igor Dolenc, ki se je zaradi tega pritožil na deželno upravno sodišče. Slednje je njegovo pritožbo obravnavalo

lo prejšnji teden. Proti omenjenemu prizivu je prek svojih odvetnikov nastopila tržaška občina. Sodniki so tako zaslišali obe strani in si vzeli čas za razsodbo. Vsekakor bo pomembno, kako sodniki gledajo na zavlačevanje konkretnega uresničevanja določil zaščitnega zakona.

Isto deželno upravno sodišče s sedežem v Trstu je minuli teden dalo na dnevni red priziv, ki so ga, kot znano, vložili štirje desno usmerjeni člani paritetnega odbora, ki ga predvideva 3. člen zaščitnega zakona. Predmet njihove pritožbe je svojevrsten. V njej namreč trdijo, da omenjeni 20-članski odbor ni "paritetni", ker da je v njem več slovenskih kot italijanskih članov. "Odvečni" član slovenskega jezika naj bi bil Danilo Slokar, ki ga je na predlog Severne lige imenoval deželni odbor. Podpisniki pritožbe zaradi tega zahtevajo, da ga deželni odbor domesti z drugim članom italijanskega jezika. Upravno sodišče je za zdaj odredilo, da bo

omenjeni priziv v zvezi s sestavo in delovanjem paritetnega odbora v zvezi z izvajanjem zaščitnega zakona za slovensko manjšino obravnaval prihodnjega 16. decembra.

Kot vidimo, se izvajanje zaščitnega zakona srečuje z vse mogočimi ovirami. Tržaška provinca je že pred časom brisala iz svojega statuta vsa določila, ki so se nanašala na slovensko manjšino. Slovenskim svetovalcem sistematično izpodbija pravico do rabe slovenskega jezika v ustnih in pisnih posegih. Tržaška občina je sicer pred časom sporočila, da je ustanovila poseben urad za stike s slovenskimi občani. Ko pa je občinski svetovalec Peter Močnik vprašal pristojnega odbornika, kdaj bo urad začel delovati in kakšne pristojnosti bo imel, je dobil odgovor, da uprava to vprašanje še proučuje.

Dogaja se tudi, da nam oblasti skušajo omejevati že pridobljene pravice, kot je primer izdajanja dvojezičnih izkaznic za vse občane v okoliških občinah na Tržaškem. Tudi to vprašanje morajo sodniki še razčistiti.

Alojz Tul

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

Združimo slovenske glasove!

Na deželnih volitvah združimo slovenske glasove! Združimo jih tako, da bo učinek največji in do kraja prodoren. Zavedajmo se, za kako važno izbiro gre in kako moramo zato napraviti vse, da bomo v deželnem svetu zagotovo zastopani. V tem, ko volimo Riccardo Illyja, si izbiramo tisto družbeno vizijo, ki bo imela odprt odnos do nas kot manjšine, odprt odnos do bližnje Slovenije in odprt odnos za uresničitev zares kakovostne Evrope v teh naših krajih.

Toda istočasno združimo slovenske glasove tudi z ozirom na našo udeležbo v novem deželnem svetu. Zavedajmo se velike priložnosti, ki jo imata naša kandidata na "listinu", toda pri tem ne pozabimo na teoretično možnost, da se nam Illyjeva izvolitev ne bi posrečila. Istočasno pomislimo, da ima kandidatura Mirka Špacapana vendar še posebno težo in dodatno prepričljivost. Ta kandidatura izhaja iz vrst narodnostne stranke Slovenske skupnosti, ki med vsemi lahko najbolj avtonomno zastopa in uveljavlja naše skupne interese. Dejstvo je, da zato njena kandidatura v prepričljivi meri predstavlja tisti smerokaz oziroma zbirni prostor, okrog katerega in na katerem se lahko prav vsi prepoznamo v svoji identiteti v najširšem pomenu besede. In to ne pomeni, da ostaja naš vpliv zgolj na manjšinski ravni, ampak da smo s svojo utemeljenostjo in širino - kot so to pokazale volitve v Gorici - sposobni plodno soustvarjati perspektivnejše in srečnejše usmeritve tudi večinskega naroda.

Zato združimo slovenske glasove in se zavedajmo, da obstaja nevarnost, da bi jih na volitvah lahko močno in nekoristno razpršili! Nastopa namreč kar nekaj slovenskih kandidatov, katerim odkritosrčno priznavamo zaslug in dobro pripravljenost. Toda, roko na srce, pomislimo, kdo med njimi ima zares visoko možnost izvolitve. Bodimo torej realisti, upoštevajmo dejstva in podprimo našega najmočnejšega kandidata, Mirka Špacapana. Podprimo ga zato, ker je po vseh izračunih najbližje cilju. Podprimo ga zato, ker je pronicljivo začutil nove premike časa in je v Gorici na nov način utemeljil vlogo naše manjšine, kar se je pokazalo odločilno ne samo za slovensko uveljavitev, ampak sploh za izvolitev Brancatija in njegove sedanje uprave. Na ta način smo kot manjšina zavzeli takšen položaj, da zares sooblikujemo prostor večinskega naroda, to pa je v času krepitve Evrope v teh naših krajih bistvenega in nedvomno temeljnega pomena.

Združimo torej slovenske glasove, saj z njimi lahko pritegnemo vrsto tistih pripadnikov večinskega naroda, ki v nas vse bolj odkrivajo nepogrešljivega partnerja na poti v demokracijo Evropo brez meja. V Evropo, v kateri bodo polno živeli ne samo vsi narodi, ampak tudi manjše in manjšinske narodnostne skupnosti, katerim pripadamo tudi mi. Združimo torej slovenske glasove, ne razpršujmo jih in se opredelimo za vsepovezovalecni značaj, ki ga Mirko Špacapan s svojo kandidaturo prepričljivo predstavlja!

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 550 330
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 548 276
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA:

PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN,

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 45 EVROV, SLOVENIJA 48 EVROV,

INOZEMSTVO 65 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 85 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

Intervju / Bernard Sadovnik

“Cilj nas vseh mora biti naš človek”

V zadnjem času je bilo glede položaja znotraj slovenskih organizacij na Koroškem veliko zapisanega, in sicer v obliki dnevne kronike. Veliko dogodkov se je tako rekoč z nepričakovano hitrostjo “zgodilo”, in sicer od zaostitve med predsedstvom NSKS in Zborom narodnih predstavnikov, odstopa dveh predsednikov NSKS v času osmih ur, do izvolitve novega predsedstva NSKS ter napovedi ustanovitve tretje organizacije. O vsem tem smo se pogovorili z Bernardom Sadovnikom, dolgoletnim javnim delavcem znotraj struktur slovenske manjšine na Koroškem, bivšim predsednikom NSKS in pobudnikom nove krovne organizacije. Že zaradi omenjenega dosedanjega delovanja Bernarda Sadovnika ponuja pogovor iztočnice za pregled preteklega delovanja in razmer znotraj NSKS-a, a tudi pogled na vlogo in pomen tretje krovne organizacije v nastajanju.

Kako bi sami ocenili obdobje predsedovanja NSKS?

Prizadeval sem si, da krepim sodelovanje med obema osrednjima organizacijama in tako presežemo dvotimnost na Koroškem v prid krepitve slovenske narodne skupnosti. Kot prvi korak prepotrebni strukturni reformi pa je bil dogovorjen skupni časopis. To naj bi krepilo medsebojno zaupanje in možnost razvijanja novih političnih struktur znotraj skupne strehe. Odločil pa sem se tudi za politiko dialoga z vlado, s katero smo korak za korakom razreševali odprta vprašanja. Po dolgih dveh desetletjih smo prvič vsebinsko napredovali med drugim pri naslednjih vprašanjih, in sicer pri financiranju privatnih dvojezičnih vrtcev, pri ustavnih določilih, pri javnopravnem nalogu za manjšinski radio, pri plebiscitni podpori, pri udeležanju dvojezičnega pouka na 4. stopnji ljudske šole.

Sedanje vodstvo NSKS

Vam očita pomanjkanje dialoga znotraj organizacije, zlasti z Zborom narodnih predstavnikov (ZNP). Kako odgovarjate na te očitke?

To ne drži, ker je ZNP vedno ob vsaki seji potrdil poročila predsednika in s tem večinsko odobral moje delo. Od vsega začetka pa je skupina bivših vodstvenih funkcionarjev kritično spremljala politiko dialoga, ker je pač mnenja, da se z bolj odločno linijo več doseže. Kdor pozna avstrijsko politiko, ve, da ne bo uspel, če

bo zahteval vse naenkrat. To se pravi, da se ne razlikujemo v vsebinah, ampak v pristopu. Sem za reševanje korak za korakom. Menim, da bi lahko v srednjeročnem obdobju vse razrešili, tudi vprašanje topografije. Vse v enem dnevu razrešiti pa ne gre. Dialog znotraj ZNP oz. z nekaterimi člani ZNP ni več uspel, ker ni bilo več medsebojnega zaupanja, in to pri osnovnem človeškem pristopu drug do drugega.

Kdaj in kako je do zamisli o tretji krovni organizaciji sploh prišlo?

Do tega je prišlo v trenutku, ko je ZNP odklonil demokracijo, namreč s tem, da ni omočil, da tisoče volilcev in volilk izvoli ali pa “odvoli” direktno izvoljenega predsednika. V trenutku, ko pa je ZNP spremenil pravila s tem, da lahko direktno od ljudstva izvoljenega predsednika “odvoli” 25 članov ZNP vsak teden, pa je propadla demokracija. Takšna sprememba pravil proti direktni demokraciji, razen pri koroških Slovencih, ni nikjer več možna! Ker pod takšnimi pogoji ni možno ponovno kandidirati, mi je preostala samo možnost, da se ali poslovim iz narodnostne politike ali pa da skupaj z drugimi ustanovimo nekaj novega s ciljem, da s tistimi organizacijami, ki to tudi želijo, dosežemo čimprej novo skupno streho, ob upoštevanju pluralnosti znotraj narodne skupnosti.

Kaj bo v ospredju programa nove organizacije?

V tem trenutku seveda pripravljamo organizacijsko in

FOTO: GOTTHARDT

vsebinsko podobo nove organizacije. Zato še ne želim govoriti o vseh vsebinskih točkah. Na vsak način pa bo podarek delovanja usmerjen tudi v prihodnost. To pomeni, da moramo ustrezati potrebam novega časa in s tem se približati predvsem potrebam pripadnikov narodne skupnosti. Na Koroškem govori slovenski jezik še približno 40.000 prebivalcev. Obe organizaciji pa sta se doslej koncentrirali pri delovanju na jedro in manj na to, da bi spodbujali ljudi, ki še govorijo slovensko, da odkrijejo lastno kulturno in jezikovno dediščino. Ob tem pa je treba upoštevati dejstvo, da s Slovenijo kot članico EU bomo pridobili enkratno možnost za gospodarski in kulturni razcvet dvojezičnega ozemlja. Predpogoj za uspeh pa je, da se poslovim od pristopov, ki so bili veljavni v preteklosti. Biti Slovenec ali Slovenka še ne avtomatično pomeni, da imamo vse sposobnosti tako rekoč prirojene. Mi-mo profesionalizacije in mi-

mo kvalitetnega izobraževanja ni poti, če želimo perspektivni razvoj manjšine.

Kako si predstavljate sodelovanje z ostalima organizacijama na Koroškem?

Cilj nove organizacije ni, da bi praznovala 5-letnico obstoja, cilj je, da z novo organizacijo presežemo blok, ki sta zgodovinsko pogojena in nimata več tiste upravičenosti kot v preteklosti. To pomeni, da se mora tudi manjšina v okviru demokratičnih pravil razvijati in omogočati obstoj raznih frakcij, kot to poznamo iz parlamenta. Zato bomo z vsemi tistimi, ki to želijo, udeležili iz treh eno skupno streho, ob upoštevanju pluralnosti in vseh frakcij znotraj nje, seveda tudi sodelovali. Namen ustanovitve nove organizacije ni revanšizem, ampak napredovanje. Predvsem želimo nuditi vsem tistim, ki želijo krepiti politiko dialoga tudi v odnosu do Zveze slovenskih organizacij (ZSO), politično-zastopstveno domovino. De-

jansko je bilo sodelovanje z ZSO odlično in perspektivno. Čeprav nekateri iz vrst NSKS trdijo, da me je Sturm vlekel čez mizo, trdim, da je samo zaradi izredno dobrega sodelovanja prišlo tudi do izrednih uspehov. Tudi sodelovanje z Republiko Slovenijo je bilo izredno kvalitetno, predvsem tudi v odnosu do Urada za Slovence, Vlade, Parlamenta in parlamentarne komisije. To je potrebno še naprej krepiti. Seveda pa je potrebno krepiti dialog znotraj narodne skupnosti. Zato se bom z vsakim pogovarjal, ki bo pogovor želel.

Tako med Vašim predsedovanjem pri NSKS kakor tudi kot podžupan občine Globasnica ste si prizadevali za čezmejno sodelovanje, tudi z zamejstvom v Italiji. Kako nameravate to obliko sodelovanja nadaljevati v novi strukturi?

Mislim, da je to prioriteta delovanja za vse zamejske organizacije, ker se na vseh področjih ponujajo izredne možnosti. Predvsem pa želim krepiti sodelovanje med občinami, ker samo tako tudi dosežemo prebivalstvo in s tem zaupanje prebivalstva v evropski projekt in povezovanje preko vseh meja. Tozadevno je z gledno sodelovanje Goriških Brd (občine Dobrovo) s pliberško in globaško občino, ker dejansko dosežemo kvalitetne rezultate. Znotraj narodne skupnosti pa se še posebno s tem bavita Slovenska gospodarska zveza (SGZ) in

Alpe-jadranski center za čezmejno sodelovanje (AACC), katerega sem tudi ustanovil s ciljem, da v sodelovanje s Slovenijo vključimo tudi gospodarske in kulturne subjekte večinskega naroda. To sodelovanje je zelo pomembno, posebno ker še dodatno krepiti dobrososedske odnose med Slovenijo in Avstrijo. Zvezni predsednik Republike Avstrije dr. Klestil je pred kratkim v pismu izrecno podprl to delovanje AACC in ga ocenil kot perspektivno. Posledica tega pa je, da bo dr. Klestil v kratkem obiskal našo občino Globasnica in se tam srečal tudi s slovenskim predsednikom dr. Drnovškom. To bo znak gledanja v prihodnost in pozitivnega bilateralnega sodelovanja, ki vključuje tudi slovensko narodno skupnost na Koroškem. Pomembno je, da manjšina ni samo most pri sodelovanju, ampak tudi, sicer majhen, pomemben mozaik, brez katerega ni celovite slike, ki izraža skupno kulturno in jezikovno bogastvo naše regije znotraj skupne Evrope. Zato pa bo potrebno, da še bolj okrepi sodelovanje tudi s Slovenci v Italiji.

Nujno potrebno bo, da se v novih okoliščinah znotraj EU še bolj učinkovito povežemo in tako zagotovimo slovenski narodni skupnosti pomembno mesto v tem prostoru. Bogastvo večjezičnosti moramo znati izkoristiti tudi za gospodarsko in socialno krepitev naše narodne skupnosti. Želim pa si, da bi se sodelovanje obeh krovnih organizacij v Italiji še naprej tako uspešno razvijalo v prid narodne skupnosti. Cilj nas vseh mora biti naš človek in krepitev naše kulturne in jezikovne dediščine ter odprto in tolerantno partnersko sodelovanje z večinskimi narodom v državi. Ob vsem tem pa je potrebno uspešno sodelovanje z vsemi Slovenci doma in po svetu.

Peter Rustja

Z 2. STRANI

Politična ocena...

In kaj so po takšni volilni kampa-nji pokazali izidi glasovanja?

Medtem ko pišemo, sicer še ne razpolagamo s popolnimi podatki, vsekakor pa je gotovo, da izidi niso takšni, kot so upali Berlusconi in njegovi politični prijatelji. Najprej je treba poudariti, da je leva sredina zmagala na pokrajinskih volitvah v Rimu, saj je njen kandidat bil izvoljen že v prvem krogu in gladko porazil dosedanjega predsednika pokrajine, ki politično pripada Domu svoboščin. Gre za prestižno zmago, saj je Rim italijanska prestolnica in so volili kar trije milijoni upravičencev, to je več kot četrtina vseh volilcev, ki so 25. in 26. maja bili poklicani k volilnim žaram. Levosredinski politiki so na splošno zadovoljni z izidom zadnjih upravnih volitev in pravijo, da je iz njih jasno razbrati vidno padanje konsenza za Berlusconi in njegovo zdrharsko in agresivno politiko. Takšen volilni izid vsekakor ni dobra vizitka za Berlusconi, ki mu bo na začetku julija pripadlo šestmesečno predsednikovanje Evropske zveze.

Romanje dveh Goric na Sveto Goro

Poziv k edinosti in bratstvu ob meji

Poleg goriškega nadškofa in koprškega škofa je bil prisoten tudi novi apostolski nuncij za Republiko Slovenijo msgr. Santos Abril y Castello

Pod geslom *V poslušanju iste odrešilne besede* so se verniki sosednjih goriške nadškofije in koprške škofije v nedeljo, 25. maja, spet srečali na Sveti Gori, da bi s škofoma Dinom De Antonijem in Metodom Pirihom na čelu še enkrat skupno prosili Svetogorsko Mater Božjo za edinost, slovo in mir med tu živečimi narodi. Petnajstič zaporedoma so se Slovenci, Italijani in Furlani zbrali v priljubljenem romarskem svetišču ter tako jasno potrdili skupne želje in smernice Cerkev ob meji, še zlasti v trenutku, ko vsi skupaj stojimo pred velikim izzivom, ki ga predstavlja skorajšnji padec državne meje. Poseben gost letošnjega shoda je bil novi apostolski nuncij v Republiki Sloveniji nadškof Santos Abril y Castello, ki je prišel v slovensko prestolnico 15. t.m. Navzoč je bil tudi goriški župan Vittorio Brancati.

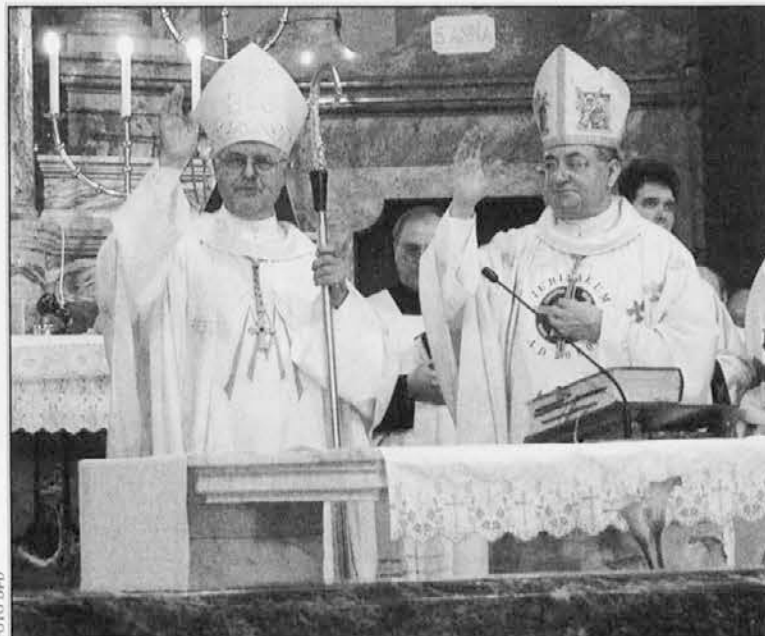

FOTO: DPO

Verniki so v slovenskem, italijanskem in furlanskem jeziku z molitvijo in pesmijo sooblikovali bogoslužje; mogočno ljudsko petje, ki ga je z oltarja vodil g. Karlo Bolčina, je z orgljanjem spremljal Uroš Cej iz Vrtojbe.

Škof Pirih je v homiliji poudaril nujno, da na poti v skupno Evropo gradimo sožitje in edinost. V pomoč nam je Božja beseda, ki je učinkovita, živa in dejavna; ne gre za zgodovinsko sporočilo, ampak za besedo, ki je povedana nam vsem. V zadnjih stoletjih, je rekel, so bili odnosi na tem ozemlju pogosto v krizi, ker nismo poslušali Božje besede. Z njo pa nas Gospod lahko razsvetljuje; zato Ga moramo prositi, naj nam pomaga, da bomo hodili v resničnem sožitju, sopotništvu in resničnem bratstvu.

Tudi nadškof De Antoni se je spomnil bližnjega zgodovinskega dogodka, ki bo spremenil življenje prebivalcem obeh Goric.

/ stran 4
Danijel Devetak

S 3. STRANI

Poziv...

Zato je poudaril, da moramo verjeti v ljubezen, se pokoriti ljubezni, se veseliti ljubezni, znati tudi kaj izgubiti zaradi ljubezni. Postati moramo prijatelji. Majhna znamenja, je še rekel goriški nadškof, v zadnjih petnajstih letih govorijo o tem, da je mogoče graditi slovo in mir med ljudmi, ki spoštujemo in cenijo razlike ter skupno ustvarjajo družbo solidarnosti.

Na koncu maše je prisotne pozdravil tudi apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello (na sliki v črnem). Vedel je, da je pred leti sveti oče Janez Pavel II. molil pred podobo Svetogorske Kraljice; zato je bil prejšnjo

FOTO DDP

nedeljo posebno vesel, ker je na začetku svojega novega poslanstva lahko tudi sam pokleknil pred to milostno podobo v priljubljeni primorski božjepotni baziliki. Po vseh celinah sem našel eno in isto Cerkev, je dejal. Zato je navzoče spodbudil k zvestobi Cerkvi in Mariji kot priprošnjici, da bi bili dobri kristjani in državljani, ki živijo v bratstvu in solidarnosti za dobro Cerkev in vsega človeštva.

Kot običajno, je bila po maši še krajša molitev pred znamenjem Concordia et pax. Verniki in škofje so skupaj molili za medsebojno spoznanje in dialog med živimi skupnostmi, za to, da bi graditelji miru vztrajali v svojem sklepu.

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

UČINKI MOLITVE V DRUŽINI

Večkrat se sprašujemo, čemu moliti v družini. Odgovarjamo si s klasičnimi odgovori, da počastimo Boga, da ga hvalimo, da ga povečujemo itd. Vse te trditve so v današnjem krščanskem družbenem tkivu izgubile precej svojega pomena in učinka. Zato toliko bolj utemeljemo vprašanje, čemu molitev, z dejstvom, da v družini starši težko spremljajo ritme vsakdana, in da bi tem dodajali še čas, namenjen molitvi, je skorajda nemogoče. Vsakodnevna molitev je že umetnost, kako v življenju zavestno prepletati trenutek za trenutkom z božjo prisotnostjo. Velikokrat se srečujem s pari, ki izražajo svojo zadrego, ker v družinskem krogu ne poznajo molitve. Tudi znotraj krščanskih družin molitev ni nekaj samo po sebi ujemnega. So verni ljudje, ki v vsakdanu težko uresničijo - zaradi velike preobremenjenosti - tisto, za kar župniki imajo veliko oz. dovolj časa na razpolago. Pa še razumeti trditev in bodrilo apostola Paola o neprenehni molitvi postane res nekaj neuresničljivega. Nedavno me je mlada mama vprašala, kako naj neprenehoma moli, če ima otroke, pa še delo in moža. "Vse lepo in prav, ali ne mislite, pater, da je sv. Pavel pretiral? On je imel čas."

Kaj je pravzaprav molitev in kateri je njen namen? Namen molitve je, da se v nas razidejo vsi strahovi, ki nas hromijo, tako da ne moremo svobodno in ljubeče gledati na ljudi in na svet. Ljubezen je edina sila, življenjska sila, ki ne pozna strahu, ker je močna kakor smrt. Zato se v ljubezni že skriva molitev. Apostol Janez nas spominja, da nas je Bog prvi vzljudil in to je res, ker ljubezen je dar, ni sad naših sposobnosti ali spretnosti. Mo-

litev pomeni dejansko izročanje. Samo v odnosu se nekdo lahko izroča drugemu. Kakorkoli že, v zakonu je nujno vzajemna izročitev moža in žene in v njunem izročanju rastejo zaupanje, zvestoba, odpuščanje, krotkost, vztrajnost. In če je ljubezen od Boga - kakor piše Janez apostol -, ki omogoča možu in ženi medsebojno izročitev, je molitev že njun sam odnos, nad katerim je potrebno zavestno priklicati blagoslov. Cerkevni očetje pravijo, da molitev ni nekaj dodatnega, ampak je že v našem ljubečem srcu. V nas je, da jo odkrijemo kot žuboreč potok čiste vode, ki odžaja. Znamenje križa na čelo, ki si ga zakonca dajeta zjutraj, ko vstaneta, zvečer, preden gresta spat, otrokom, preden gredo v šolo, more razodevati, da v odnosu znotraj družine je ljubezen do tistega, ki nam jo je izkazal prvi in ki nam pomaga, da v življenju dozorevamo brez strahov in polni veselja. To so učinki molitve, tako bo v družini poveljčan Bog - to pomeni, da bo v življenju družine, moža, žene in otrok razvidna teža božje ljubezni, ki se kaže v kakovosti njihovih medsebojnih konkretnih človeških odnosov. Molitev je zdravilo proti grehu, ki je simptom pomanjkanja ljubezni. In v pomanjkanju ljubezni je veliko strahov, ki ne dopuščajo, da bi bili to, kar smo.

4 Novogoriški župnik g. Rudolf o izidih popisa prebivalstva leta 2002 Za kristjane in Cerkev je morda največji izziv ateizem dela prebivalstva

Župnik župnije Kristusa Odrašenika v Novi Gorici Gašper Rudolf je v *Oznanih*, glasilu župnij na območju Nove Gorice, v dveh nadaljevanjih objavil svoja razmišljanja oz. komentar o stanju duha in vere, kot izhajajo iz izidov popisa prebivalstva v Sloveniji, ki je bil opravljen leta 2002. Ob tem razčlenjuje poslanstvo in naloge katoličanov in Cerkev na območju Nove Gorice in tudi širše na Primorskem.

Gospod Gašper Rudolf poudarja, "da se je v mestni občini Nova Gorica 5.444 prebivalcev opredelilo za ateizem, v vsej koprski škofiji je takih bilo 33.750, v vseh treh slovenskih škofijah, to je v vsej Sloveniji, pa se je za ateizem izreklo 199.264 udeležencev popisa. To je nekaj čez 10% populacije. Za kristjane in vodstvo Cerkve so ti podatki vsekakor pomembni. Morda največji izziv, meni pisec dveh prispevkov v *Oznanih*. Tako visokega števila opredeljenih ateistov dejansko nismo pričakovali, čeprav smo se zavedali, da je Slovenija poleg Češke in

bivše Nemške demokratične republike najbolj ateistična dežela v Evropi, kot je pred leti ugotovila raziskava dunajskega profesorja P. Zuhlenerja".

V primorskih občinah, v katerih so katoličani pod škofijskim povprečjem, le-to znaša 54,86, je ateist približno vsak sedmi prebivalec, v občinah s številom katoličanov nad škofijskim povprečjem pa je ateist približno vsak štirinajsti prebivalec. Vendar pa, kakor pri opredelitvi, da je nekdo katoličan, ni odgovora na življenjsko bistveno vprašanje, za kakšnega katoličana gre, velja to tudi za ateiste. Vemo namreč, da čiste, stoddotnega ateista, ni.

V koprski škofiji se je opredelilo za izbiro biti veren brez veroizpovedi 10.026 prebivalcev, v mestni občini Nova Gorica pa 1.670 vprašanih. Od vseh na Slovenskem, ki so tako odgovorili, je skoraj vsak šesti Primorec oz. Primorka, kar je nekaj nad slovenskim povprečjem. Če pa tej kategoriji prištejemo še tiste, ki iz različnih razlogov niso želeli odgovoriti, ali pa je njihova opredelitev

neznana, dobimo v naši škofiji število 66.478 prebivalcev, oz. vsakega četrtega Primorca(ko), v občini Nova Gorica pa 9.959 udeležencev popisa, ki so se opredelili za omenjeni dve možnosti. Torej eden na vsakih 3,5 prebivalcev občine. Ta skupina ljudi je tista, ki ji vsekakor manjka srečanje z živim evangelijem. Nekateri med njimi so bili verjetno nekdanje celo pri verouku in pri birmi. Za to skupino je mogoče marsikaj narediti. Toda poprej mora priti na nek način do dvoma med potrošništvom (tudi nedeljskimi nakupovanji v trgovinah); nad kulturnim češčenjem športa in telesa, do dozorelosti oz. spoznanja, da je družina višja vrednota kot pa, denimo, šport; do resne kritike početij na področju zabaviščne industrije.

Župnik župnije Kristusa Odrašenika v Novi Gorici v svojem drugem zapisu opozarja, "da so slovenski mediji na lanskem popisu prebivalstva dobro obdelali katoličane. Manj pa so bili ustvarjalni pri ključnem vprašanju cele zgodbe, pri vprašanju

družine in vsega tistega, kar se obravnava okrog zakona, družine ter njene krize, moči in nemoči. Vprašanje veroizpovedi je večplastno. Cerkev ga ne obvlada, ker ga ne more. Cerkev je le del celotne civilne družbe".

Po prepričanju župnika g. Gašperja Rudolfa lanski popis prebivalstva Slovenije vsebuje dve dramatični sporočili. "Prvo zadeva socialne razlike in uboštvu na Slovenskem, drugo sporočilo pa se nanaša na zakon, družine in otroke, posredno tudi na vzgojo. Tam so glavna žarišča problemov, stanja duha in tudi odnosa do vrednot, posebej do veroizpovedi kot najgloblje vrednote. O teh vprašanjih se bomo morali kristjani, če bomo hoteli razumeti sodobnega človeka in njegove stiske, bolje informirati in jih na novo oblikovati. Časi se tako hitro spreminjajo". Po drugi strani popis prebivalstva potrjuje, da Cerkev in njena občestva ne dosežejo, na primer, vsakega drugega prebivalca na Goriškem. To je resno vprašanje, najprej za kulturo in ponotranjenost te vrste naših sopotnikov, potem pa tudi za krščanska občestva in za pastoralno načrtovanje. (M.)

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

GOSPODOV VNEBOHOD

Apd 1, 1-11, Ps 47; Ef 4, 1-13; Mr 16, 15-20

"Možje Galilejci, kaj stojite in gledate v nebo?" (Apd 1, 11). To sta izgovorila dva moža, angela, apostolom ob Jezusovem vnebohodu. Apostoli so se namreč počutili kar nenkrat sirote. Ker so sanjali o obnovitvi izraelskega kraljestva (Apd 1, 6). Zidali so si gradove v svetle oblake. Bog pa jim sporoča, naj bodo njegove priče do skrajnih mej sveta (Apd 1, 8). Kajti šele zdaj se začenja samostojna hoja za Jezusom. Zdaj, ker je treba verjeti v nevidnega spremljevalca. Ta ni odšel namreč gor nad oblake ali kam drugam, marveč je v kraljestvu, ki ni od tega sveta (Jn 18, 36). Toda pred seboj imajo njegov zgled, njegovo moč, ki jo učitelj krepko deli. Ta moč je sam Sveti Duh (Apd 1, 8). Oni bodo njegove priče. Priče vsega Jezusovega delovanja, ko je hodil z njimi in med njimi, zlasti bodo priče njegovega vstajenja (Apd 1, 21-22).

"Da se sveti usposobijo za delo služenja" (Ef 4, 12). Svete imenuje Sv. pismo tiste, ki živijo po Božji volji. Apostol Peter piše: "Bodite v vsem ravnanju tudi sami sveti, kakor je svet

tisti, ki vas je poklical, saj je pisano: Bodite sveti, ker sem jaz svet" (1 Pt 1, 15-16). Nato še dodaja: "Vi pa ste izvoljeni rod, kraljevsko duhovništvo, svet narod, ljudstvo za Božjo last, da bi oznanjali odlike tistega, ki vas je poklical iz teme v svojo čudovito luč" (1 Pt 2, 9).

Jezus poučuje apostole, posebno Jakoba in Janeza, ki sta ali sama ali po materi izrazila željo po prvem mestu v njegovi slavi, da je prvo mesto nagrada za trpljenje na tem svetu zaradi Boga, nagrada za pitje keliha z Jezusom. Saj tudi Sin človekov ni prišel, da bi mu stregli, ampak da bi on stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge" (Mt 20, 20 ss. 28; Mr 10, 35-45). Ob koncu svojega zemeljskega življenja Jezus govori, da se za svoje posvečuje, t.j. da se daruje na križu (Jn 17, 19).

"En Gospod, ena vera, en krst" (Ef 4, 5). Jezus vedno ponavlja, da je naš Gospod samo eden, t.j. nebeski Oče. Zato svari pred "bogovi", ki se ne utrudijo hlepiti po nadvladi nad ljudmi. To so zlasti totalitarizmi vseh časov, ki z vso vne-mo delajo na to, da bi zbrisali vezi svobodne edinosti med ljudmi, še posebej med vernimi kristjani. Obsedeni so namreč od "bogov enotnosti", s katerimi ljudi mučijo in hujskajo z eno samo idejo, s svojo. In čeprav se prej ali slej zrušijo v prah, vstajajo za njimi drugi hudiči. Zato smo kristjani poklicani, da resno vzamemo v roke izziv zgodovine. To nam je naročil sam Bog. Apostol Pavel nam govori, da je Jezus dal, "da so nekateri apostoli, drugi preroki, spet drugi oznanjevalci evangelija, spet drugi pastirji in učitelji" (Ef 4,

11 ss). Jezus ustvarja namreč čudovito raznolikost v svetu, ki pa moti ozke, tope, omejene ljudi.

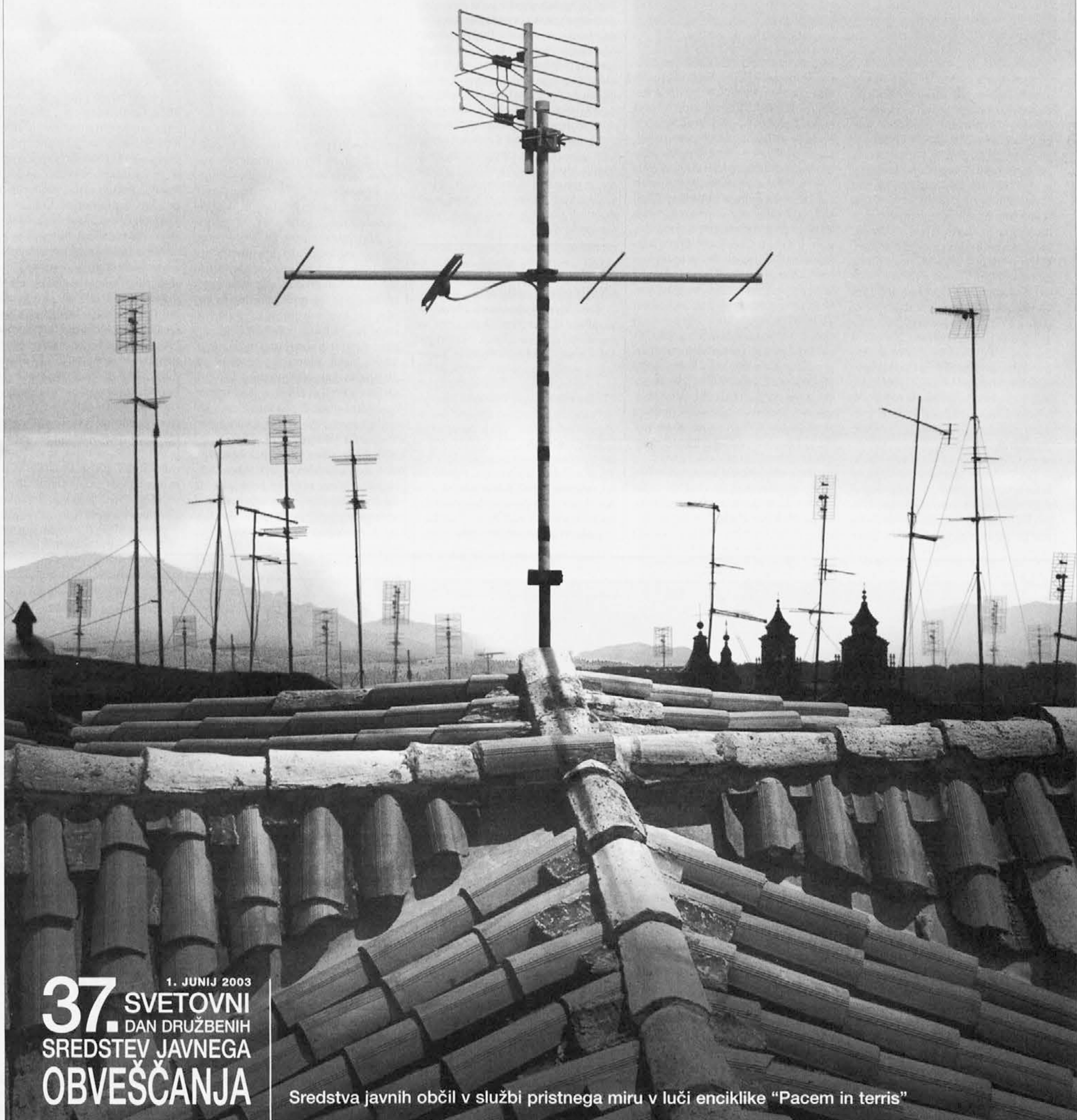
Bog nam je zaupal sodelovanje z njegovo ljubeznijo. Ta ga je gnala v ponižanje učlovečenja in v smrt na križu. Odtod je Gospod (Flp 2, 6-11).

Toda pričakuje, da se tudi mi usposabljammo za delo služenja. Saj nas Cerkev vabi po papežu, škofih in duhovnikih, naj gradimo Cerkev, Kristusovo telo, vsak z darom, ki smo ga prejeli.

Goriški nadškof vabi, naj se verniki organiziramo v vsem cerkvenem življenju ali v vsem službenju. Tu misli na vodenje besednega bogoslužja, pa tudi na vodenje župnije, če ni duhovnika. Prerasti moramo namreč mišljenje, ki si pričakuje vse samo od župnika. Nekateri službe so mogoče le v moči duhovnika, kot npr. sv. maša, spoved, sv. birma. Toda so še druge službe, ki jih lahko dobro in še boljše kot posvečena oseba opravlja pripravljen laik, tudi ženska. Tudi diakoni lahko veliko naredijo v skupnosti verujočih. Laik lahko nosi sv. obhajilo bolnikom, poučuje verouk, pripravlja otroke in odrasle na prejem zakramentov. Pomaga župniku pri čiščenju, obnavljanju cerkva in drugih župnijskih objektov, bere pri bogoslužju, skrbi za uboge, pospešuje ljudsko in zborovsko cerkveno petje, obiskuje in blagoslavlja družine, pripravlja mlade na zakon itd.

"Gospod je z njimi sodeloval" (Mr 16, 20). To je smela trditev, ki nas opogumlja, da popolnoma zaupamo Bogu vero vseh naših ljudi in ljubezen in usodo. Saj nam je dal za to Svetega Duha, ki je vedno pri nas (Jn 16; Apd 1, 8).

OBSTAJA KOMUNIKACIJA, KI DELA
IZ LJUBEZNI, RESNICE,
PRAVIČNOSTI IN SVOBODE
PRISTINA SREDSTVA ZA DOSEGO MIRU.

1. JUNIJ 2003
37. SVETOVNI
DAN DRUŽBENIH
SREDSTEV JAVNEGA
OBVEŠČANJA

Sredstva javnih občil v službi pristnega miru v luči enciklike "Pacem in terris"

DRŽAVNI URAD
DRUŽBENIH
SREDSTEV JAVNEGA
OBVEŠČANJA

NOVI
GLAS

Zadnji koncert sezone Glasbene matice Poklon baročnim mojstrom

V baziliki sv. Silvestra v Trstu je bil zadnji koncert sezone Glasbene matice

Družina Pahor-Slama je v zamejski glasbeni stvarnosti pravi pojem, ki je v prvi vrsti povezan z vrednotenjem stare glabe. Vsi vedo o skupini Gallus Consort, katere duša je prav glasbeni in zakonski par Dina Slama-Miloš Pahor, katerima se je kasneje pridružila še hčerka Irena Pahor, ki je diplomirala iz oboe, viole da gamba in kljunaste flavte in za svoje nastope prejela že več priznanj.

Prav Irena Pahor in Dina Slama sta bili oblikovalki zadnjega koncerta spomladanske sezone Glasbene matice, ki je potekal v sredo, 21. maja, v baziliki sv. Silvestra v Trstu in je predstavljal poklon mojstrom evropskega baroka. V baziliki so kraljevala kljunasta flauta in viola da gamba (Irena Pahor) ter orgle in čembalo (Dina Slama). Za uvod je Irena Pahor na kljunasto flauto izvedla skladbo Jacoba Van Eycka *Den Nachtgael*, kateri je sledila skladba neznanega avtorja Greensleeves v dveh različicah (za kljunasto flauto in orgle ter za violo da gamba in čembalo). Viola da gamba je bila protagonistka naslednje skladbe Tobiasa Humeja *A Souldiers Resolution*, zatem je duo Irena Pahor-Dina Slama izvedel še tri skladbe: Marina Maraisa *Couplets de folies* za violo da gamba in čembalo, Vivaldi-Chedevillejevo *Sonato v C-duru* za kljunasto flauto in čembalo ter *Sonato v C-duru* Johanna Christiana Pepuscha za kljunasto flauto in orgle. Edina sodobna skladba na koncertnem sporedu je bila *Recordare* za violo da gamba in glas, ki jo je Dina Slama napisala v spomin na enega od Ireninih mentorjev, Jaso-

na Parasa: žal je bronhitis tu krepko zagodel izvajalki Ireni Pahor, ki je zaradi hudega kašlja morala celo prekiniti izvedbo (sicer jo je kasneje nadaljevala). Ta neljubi zaplet je bil tudi edina temna lisa celotnega koncerta, ki je drugače popolnoma uspel, saj smo bili priče vrhunskemu izvajanju del znanih baročnih skladateljev. Spored sta zaključili skladbi dveh velikanov iz tistega obdobja: slišali smo tako *Grave* Giuseppeja Tartinija za violo da gamba in čembalo ter *Sonato v b duru* Georga Philippa Telemanna za kljunasto flauto in orgle.

Tako se je končala spomladanska koncertna sezona Glasbene matice, ki so jo organizatorji posvetili zlasti domačim izvajalcem, predvsem mlajšim, ki so se oblikovali na šoli GM oz. ki na njej tudi poučujejo. Sezono je odlikovala zelo visoka kakovostna stopnja izvajanja, medtem ko negativna ocena gre udeležbi, saj je koncertom prisostvovala vsakič peščica poslušalcev. Ali temu botruje dejstvo, da Glasbena matica že nekaj časa ni imela redne koncertne sezone ali pa to, da se zmanjšuje zanimanje za klasično glasbo (kar pa drži do neke mere), bo treba še analizirati. Gotovo pa ni dober znak.

(NL)

Podelitev Cankarjevih priznanj v Novi Gorici Spomin na Ljubko Šorli

Slavistično društvo Nova Gorica in Zavod za šolstvo - območje Nova Gorica sta v sredo, 21. maja 2003, v dvorani novogoriške Mestne občine priredila slovesnost ob podelitvi Cankarjevih priznanj učencem in dijakom od Bovca do Ajdovščine. Dobitnikov zlatih in srebrnih priznanj v znanju slovenščine je bilo skupno 65. Vsak je prejel diplomu in izvod knjige o Ljubki Šorli *Pogovori srca*. Tudi kulturni program je bil posvečen pretežno goriški pesnici. Nastopili so mladinski pevski zbor pod vodstvom Marinke Šuštar in recitatorji pod mentorstvom Milene Vidmar, vsi iz šole Danila Lokarja v Ajdovščini. Z recitacijami je sodelovala tudi študentka Ana Geršak. Lepo oblikovano prireditev je uvedla predsednica Slavističnega društva Nova Gorica Ksenija Černigoj, nato je spregovorila mag. Marija Mercina. Pomenljivost prireditve je povežala z imenom in delom Ljubke Šorli, pesnice, ki si tudi s podobnimi pobudami utira pot v širši slovenski svet.

Glasba z vrtov sv. Frančiška: "Najlepše Marijine"

Dne 31. maja bosta ob 20. uri nastopila v cerkvi frančiškanskega samostana na Kostanjevici Župnijski MPZ Kapela in Oktet Sotočje. Kapela je gostoljubno prizorišče cikla *Glasba z vrtov sv. Frančiška* že devet let. Ob župnijskem jubileju zato odpirajo Frančiškove vrtove domači pevci. Zborovodja Peter Pirih je posegel po bogati zakladnici Marijinih pesmi, v pretežni meri slovenskih skladateljev. 16. novembra bo namreč minilo 50 let, odkar je apostolski administrator Toroš povzdignil samostojni vikariat na Kostanjevici nad Novo Gorico v župnijo in jo izročil frančiškonom.

Cankarjev dom v Ljubljani / Antološki prerez sodobne avstralske aboriginske poezije

Konec sanjske dobe

V okviru projekta *Avstralska pomlad*, ki je to pomlad obogatil ponudbo ljubljanskega Cankarjevega doma, je dokaj nenačrtovano izšel antološki prerez sodobne avstralske aboriginske poezije z naslovom *Konec sanjske dobe*.

Urednik založbe 2000 Peter Kovčič Persin se je namreč zelo hitro odzval, potem ko mu je prevajalec in verjetno najboljši slovenski poznavalec aboriginske umetnosti Bert Pribac ponudil sveženj prevodov. Uredil in za tisk pripravil ga je v rekordnih štirih dneh, saj je z natisom hotel ujeti dr. Davida Brooksa, ki je na povabilo Kulturnozgodnjega in humanističnega programa Cankarjevega doma pripotoval v Slovenijo. Pribac, odlični posrednik med avstralsko in slovensko kulturo, je na predstavitvi povedal, da je za to zbirko izbral 16 reprezentativnih avtorjev ter da so na natis vplivala dolga in naključna poznanstva, predvsem pa Pribacova želja, da bi Slovenci začutili okus in barvo Pete celine.

Aboriginska poezija bo Slovencem blizu tudi zato, ker poznamo občutek, kako je, če si kot kulturni subjekt odrinjen iz družbenih tokov, hkrati pa je izjemno prisrčna in topla, saj ima korenine v ljudskem izročilu. Njihove ljudske pesmi so pete zgodbe o verovanju in življenju aboriginskih plemen; prepevali so jih v ponavljajočem se ritmu, pri tem so še spremljali s tolkali in drugimi ljudskimi glasbili. To izročilo je še vedno živo, zato vpliva tudi na nastajajočo aboriginsko knjižno poezijo, ki je stara komaj dobra štiri desetletja. Književnost se je pri Aboriginih začela razvijati šele potem, ko so sprejeli angleščino tudi kot medsebojni občevalni jezik - različna domorodna plemena namreč še

vedno govore približno 150 jezikov in 500 njihovih narečij.

Začetki aboriginskega pesništva so po vsebinski plati predvsem politično aktivistični, saj pesniki izražajo predvsem upor zaradi dvestoletnega zatiranja, dandanes pa predvsem njihovo bolečino spričo socialnega zatiranja. Seveda pa v knjižici *Konec sanjske dobe* najdemo tudi poezijo o plemenski kulturi iz t.i. sanjskih časov, ki je polna duhovnosti in človečnosti. Pomeni pravzaprav majhno okno v starodaven svet avstralskih staroselcev.

S pričujočo antološko zbirko - poudariti je treba, da je ena redkih antoloških zbirk tovrstnega pesništva sploh - Slovenci dobivamo celovito podobo o avstralskem literarnem ustvarjanju, saj je Založba Mladinska knjiga sredi meseca že izdala eno antologijo avstralskega pesništva *Vesolje okrog kuščarja*, v kateri so zastopani predvsem predstavniki bele rase. K temu je veliko pripomogel Cankarjev dom s smelo odločitvijo, da se vsako leto predstavi ena od oddaljenih kultur ali civilizacij. Prihodnje leto si lahko kaj podobnega obetamo iz črne Afrike.

Dušan Rogelj

Duhovniki nudijo pomoč vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

38.000 škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelijske besede med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje.

Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov.

Te darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, zlasti med tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Če želiš vedeti, kako lahko prispevaš svoj dar, kliči brezplačno številko **800.01.01.01**

Darovi za vzdrževanje duhovnikov. Podpora številnim za dobro vseh.

CHIESA CATTOLICA - CEI Conferenza Episcopale Italiana

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- poštni tekoči račun št. 57803009
- kreditne kartice: s kartico **CartaSi** in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00 ali prek interneta na naslovu www.sovvenire.it
- bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji.

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evrov letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželne in občinskega dodatka.

Za dodatna pojasnila glede omenjenih načinov kliči brezplačno informativno številko 800.01.01.01. Izberi način, ki ti najbolj ustreza. Zahvaljujemo se ti za prispevek.

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 30.5. DO 5.6.2003)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 30. maja** (v studiu Anka Černic): Prislunimo zborovski glasbi: Marijine pesmi. Poje Slovenski komorni zbor. - Svetnik tedna: Obiskanje Device Marije (31.5.). - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 31. maja** (v studiu Jan Leopoli): Od vzhoda do juga: Različni glasovi sveta - gost je Alberto Chicayban. - Glasba od vsepovsod.

- **Ponedeljek, 2. junija** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: zanimivosti in informacije.

- **Torek, 3. junija** (v studiu Matjaž Pintar): - Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 4. junija**: (v studiu Danilo Čotar) - Pogled v dušo in svet: V eter poganja elektrarno zastoj. - Izbor melodij.

- **Četrtek, 5. junija**: (v studiu Niko Klanjšček).... - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE, STUDIO KOPER

Prijazno pozdravljeni naši dragi prijatelji, poslušalci Radia Ognjišče in bralci Novega glasa. Izteka se mesec maj, ki je tudi Marijin mesec in pred nami je junij ali rožnik, mesec Srca Jezusovega. Na praznik Gospodovega Venbohoda, 29. maja, in na praznik Svetega Rešnjega telesa, 19. junija, kot na vsak praznik, iz koprškega studia ne oddajamo. Edino zvečer gre na pot *Karavana prijateljstva* ob 20.30, in sicer samo do 22. ure namesto do 23. ure, ker ni informativne oddaje *Mozaik dneva*. Sicer pa mozaiku dneva lahko prisluhnite vsak večer med 21.30 in 22. uro. Pa še to: pravijo, da lep glas seže v deveto vas. Če želite, da vaš oglas seže v deveto vas pokličite nas vsak dan med 16. in 17. uro na tel. št. koprškega studia 003865 6281114. Veseli bomo sodelovanja z vami pa lepo pozdravljeni.

Primorska srečanja 262

Uvodne strani so tokrat namenjene minuli vojni v Iraku, osrednji tekst pa je *Bagdadski dnevnik* Andreja Moroviča. Refleksija na že "pozabljeno"? Ne, poročilo s terena iz prve roke. Morovič, kot je znano, je v Bagdad potoval v okviru akcije Živi ščit, njegov zapis pa je odlična analiza stanja tik pred vojno. Marija Mercina v nadaljevanju piše o Ljubki Šorli. Letos mineva deset let od njene smrti, zapis pa temelji na nekakšni kronologiji nastajanja knjige *Pogovori srca*, zbornika o tej nekoliko spregledani primorski pesnici; vsaj v vseslovenskem merilu še ni upoštevana do take mere, kot bi si zaslužila. S tekстом *Spominčice ob Soči* Mercinova pravzaprav objavlja pregled vseh dogodkov, objav, analiz in recenzij, ki so povezani z zbornikom. Ljubka Šorli tudi s tem dobiva svoje pravo mesto v slovenski zgodovini, tako literarni kot občji, predvsem pa domoljubni in moralno-etični.

Osrednja esej v reviji obravnava pedagoške probleme naše šole, napisala sta jih Ana Bratina in Srečo Vidmar, Janez Dolenc pa piše o prvem zvezku *Preglednih zbranih del*. V reviji so kar trije zanimivi intervjuji. Milan Gregorič se je pogovarjal z Rudijem Šimcem in za izhodišče vzel njegovo knjigo *Kako se je začelo na Soči 1915*, knjigo, ki na izviren način pripoveduje "zgodbo" prve svetovne vojne. Milan Grego se je o položaju slovenščine v Kanalski dolini pogovarjal z mag. Natašo Komac; Maja Licul, sicer že dolgoletna oblikovalka *Primorskih srečanj*, pa se je pogovarjala z ilustratorjema Polono Kunaver Ličen in Davidom Ličnom. Za primorske bralce bo nedvomno zanimiv tudi krajši povzetek znanstvenega posveta o Virgilu Ščeku, ki ga je opravil Milan Gregorič.

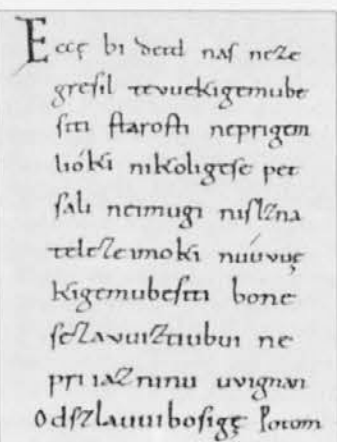
V razdelku leposlovja se oglašajo nekaj novih piscev. Poezijo objavljajo Jože Janež, Sonja Votolen, Stanka Hrastelj, Helena Crček, prozo pa Tomaž Kosmač in Jasna Škrinjar Taufer. V rubriki *Okno v svet* je Josip Osti prevedel črtico srbskega pesnika Vladimira Pištala iz Sarajeva, v *Čitalnici* na koncu revije pa različni pisci ocenjujejo knjižno bero zadnjega časa.

Z gloslo *Kdo bo podiral?* na koncu revije je Jurij Paljk odprl bistveno vprašanje identitete Slovencev ob meji, ki počasi izginja. No, meja, identiteta upajmo, da ne! Ključna meja se Paljku zdi tista, ki jo imajo ljudje v svojih glavah. Ta se mu zdi še posebej trdoziva, bodeča in globoko zasajena, pa se zato upravičeno sprašuje: "Kdo bo meje v glavah uničeval, kdo bo ograje podiral, kdo bo ljudi sožitja učil?"

Jože Štucin

Sodelovanje med Slovenijo in Bavarsko Brižinski spomeniki prvič v Sloveniji

Kabinet slovenskega ministra za zunanje zadeve poroča, da je v okviru priprav na 23. zasedanje Mešane slovensko-bavarske komisije, ki bo od 8. do 10. julija 2003 v Münchnu, predsedujoči bavarskega dela te komisije, državni minister Erwin Huber, posredoval predsedujočemu slovenskega dela Borutu Trekmanu sklep bavarske vlade, da bo maja 2004 Bavarska v znamenje dobrodošlice Sloveniji v Evropski uniji dala na posodo v razstavnem namene izvirnik znamenitih Brižinskih spomenikov. Gre za prvi ohranjeni zapis slovenščine, ki je na devetih pergamentnih listih nastal konec 10. stoletja. Do l. 1803 je bil v škofijski knjižnici v Freisingu (ta je imela del svojih posesti tudi na Gorenjskem), danes pa se nahaja v Bavarski državni knjižnici. V Sloveniji si bomo ob tej priložnosti Brižinske spomenike v izvirniku lahko prvič ogledali, saj so bile številne prošnje, da bi bili razstavljeni pri nas, doslej zmerom zavrnjene.

Do ponovne pobude za to razstavo je pred časom prišlo hkrati v Mešani slovensko-bavarski komisiji in v Bavarsko-slovenskem društvu, ki sta se predvsem v zadnjih letih zanjo zelo intenzivno zavzemala na vseh ravneh. Poleg vztrajnosti članov slovenskega dela komisije velja na bavarski strani še posebej poudariti prizadevanja Suzanne Weidenfeld, bavarske predstavnice v delovni skupini komisije, ki se ukvarja s sodelovanjem na kulturnem in raziskovalnem področju, in dr. Adolfa Eichenheherja, predsednika omenjenega društva. In ne nazadnje seveda pripravljeno bavarske vlade, da s to svojo odločitvijo vnovič potrdi pomen, ki ga pripisuje dolgoletnemu in čedalje intenzivnejšemu sodelovanju med Slovenijo in Bavarsko.

Na gradu Dobrovo Faganelovi razstavi na rob!

Odprtje antološke razstave likovnih del Roberta Faganela, ki smo mu v soboto, 17. t.m., prisostvovali na gradu Dobrovo, je bilo eden tistih pomembnih kulturnih dogodkov, o katerih je potreben razmislek, saj se nas je na slovenskem odprtju razstave z naslovom *Likovni svet Roberta Faganela 1961-2003* zbralo v lepem briškem gradu več kot tristo ljudi.

Prišli so seveda slikarjevi prijatelji, a predvsem Goričani z obeh strani meje, kot so bili prisotni tudi krajevni župani, predvsem ljudje z obeh strani meje na kulturni dogodek v Slovenijo, v Brda, največ od njih celo prvič v grad Dobrovo.

Kulturni dogodek je bil odlično izpeljan in je zato lahko direktorju Goriškega muzeja Andreju Malničju v čast in ponos, da je grad Dobrovo po obnovitvi odprl prav razstavi slovenskega slikarja iz zamejstva in to tik pred padcem državne meje. S tem dejanjem je pokazal, da je Goriški muzej ena najbolj odprtih državnih kulturnih ustanov v Novi Gorici, na etnični meji torej, ki ima posluš za nas in naše umetnike, za slovenske likovnike in druge kulturnike, ki živimo v Italiji. S tem dejanjem je za razliko od večine drugih sorodnih ustanov v Novi Gorici že večkrat pokazal, da ve, kakšna je naloga slovenskih kulturnih ustanov na meji, da se velikega pomena sodelovanja z nami, Slovenci, ki živimo v Italiji, še kako zaveda.

Pomembno je še, da je bilo med obiskovalci Faganelove razstave veliko Italijanov, ki so bili prvič in nekateri še bodo prvič v Brdih v tej slovenski kulturni ustanovi, kar je podatek, ki govori sam zase!

Direktor Goriškega muzeja Andrej Malnič se je seveda s sodelavci odločil tudi za Roberta Faganela, ki bo najbrž prvi slikar iz dolgoletnega niza razstav, a je kot prvi pomemben predvsem zato, ker utira pot drugim razstavam. Za Roberta Faganela vemo, da odslikava lep, naš

in predvsem pa figurativen svet, ki je hvaležen za vsako razstavo, ki hoče sodobno slikarstvo približati ljudem, saj nagovarja tudi tiste ljudi, ki se sicer sodobnemu slikarstvu ne bi približali. Ker ima Goriški muzej namen grad na Dobrovem odpreti prostoru na obeh straneh današnje meje, je ta razstava kot nalašč!

Samo odprtje razstave, ki je bilo dogodek že zaradi tega, ker se nas je zbralo več kot tristo in so na odprtje razstave prišli župana Mužič, Brancati in podžupan Miška, odbornik za čezmejno sodelovanje goriške pokrajinske uprave Marinič in vrsta drugih uglednih ljudi, je bilo tudi zaradi sodelovanja glasbenikov centra Komel in nasploh umetnika samega in drugih ljudi iz našega prostora, eno zadnjih večjih čezmejnih dejanj na področju kulture, v Brdih na slovenski strani meje pa sploh eno prvih takega obsega!

Tako je imel prav naš urednik Jurij Paljk, ko je že na sami predstavitvi likovnih del Roberta Faganela povedal, da gre za zadnjo veliko likovno razstavo goriškega umetnika Roberta Faganela in sploh slovenskega umetnika iz našega prostora v času tik pred odpravo državnih meja.

Goriški muzej je s tem lepim kulturnim dejanjem čezmejnega pomena pokazal, da ve, kaj je umetnost, a tudi kakšnega pomena je zanj naša narodna skupnost, o kateri vemo, da brez matične države ne bo preživela niti v prihodnje, ko bo državna meja padla. Preprosto povedano: to dejanje smo razumeli kot odlično izvedeno sodelovanje ob meji, potrditev naše narodne skupnosti v Italiji, zavedanje pomena slovenske narodne skupnosti v Italiji, prikaz slovenskega umetnika v Sloveniji in ne nazadnje tudi kot antološko razstavo Roberta Faganela, ki je že sama po sebi zaradi bogastva, lepote in skrbne priprave vredna ogleda.

Čestitamo!

NA REŠETU

Minusi in plusi na Koroškem

V zadnjem času je dosti govora o čezmejnem sodelovanju, o razvijanju stikov med Slovenci v Italiji in Slovenci z obmejnih področij Republike Slovenije, kar je seveda nujno potrebno v tem trenutku približevanja Slovenije Evropi. Ni pa prav, da ostajajo nekako v ozadju stiki in sodelovanje s koroškimi Slovenci, ki delijo z nami usodo manjšincev. Zato je še kako dobrodošla oddaja *Koroški obzornik*, ki nas enkrat na

mesec seznanja s koroško stvarnostjo. Marsikdo dobi v tej oddaji sploh edino celostno informacijo o stanju tamkajšnje manjšine. V njej lahko sledimo zgoščenemu političnemu, kulturnemu in športnemu utripu koroških Slovencev, tako da lahko primerjamo njihovo stanje s svojim, njihove probleme s svojimi, njihove kulturne dosežke s svojimi. Zadnji Koroški obzornik seveda ni mogel iti mimo nastalega položaja

v Narodnem svetu, odstopu Bernarda Sadovnika in izvolitvi Jožeta Wakounika in novega odbora z veliko večino glasov. Izjave novega predsednika so bile umirjene in prepričljive, vendar niso odgovorile na vprašanje, zakaj je Zbor narodnih predstavnikov nastopil tako pozno, zakaj ni ukrepal prej, če prejšnji predsednik ni deloval v soglasju z zborom narodnih predstavnikov. Morda zaradi volitev, da ne bi prepričali škodilni rezultat? Zato ker je bil tudi Sadovnik kandidat za župana? Gotovo je, da je treba pred ukinitvijo dveh tednikov in ustanovitvijo novega časopisa do-

bro premisliti, stvari doreči, gotovo je tudi, da o tako važni stvari ne more sklepati predsednik brez podpore Zbora narodnih predstavnikov, vendar je nastali položaj za manjšino zaskrbljujoč in škodljiv. Upati je samo, da bo novi predsednik pripeljal Narodni svet "spet v mirne vode", kot je obljubljal v intervjuju.

Še dobro, da so ostali prispevki Koroškega obzornika vliili optimizem: nastop slovenskih koroških profesionalnih igralcev v igri *Kovinski pogled*, pa Srečanje mladinskih pevskih zborov *Vsaka vas ima svoj glas*, pa tradicionalno Romanje čez tri gore k božjemu grobu...

In še eno zanimivo informacijo iz koroškega sveta sem dobila preko tržaškega radia. Nekaj nedelj je tega, kar je g. Dušan Jakomin imel v oddaji *Vera in naš čas* kot gosta Jadranko Cergol. Gre za mlado profesorico, ki letos poučuje na slovenski gimnaziji v Celovcu in ki je poslušalcem govorila o tej svoji izkušnji. Predvsem je bil zanimiv tisti del pogovora, v katerem je predstavila položaj verouka v avstrijskih šolah. Tako sem zvedela, da je verouk tam predmet, ki je upoštevan in enakovreden ostalim predmetom.

/ stran 12 (NLP)

Deželne volitve / Špacapan na Tržaškem Seznanitev s problemi krajevnih stvarnosti

Vrsta tržaških srečanj za kandidata SSK
za deželni svet Mirka Špacapana

Kandidat stranke Slovenske skupnosti na listi Marjetice za tržaško in goriško okrožje Mirko Špacapan se je v okviru volilne kampanje za deželne volitve, ki bodo 8. in 9. junija, v preteklem tednu večkrat mudil na Tržaškem. Potem ko je sodeloval na debatnih večerih v Društvu slovenskih izobražencev in v Slovenskem klubu 19. in 20. maja, se je srečal z volivci na teritoriju, kot piše v sledečih tiskovnih sporočilih.

V DEVINU

V torek, 20. maja, se je Špacapan srečal s slovenskimi volivci devinsko-nabrežinske in zgoniške občine na sedežu pevskih zborov v Devinu (na sliki). Večer je uvedel tajnik nabrežinske sekcije Edvin Forčić, ki je naglasil pomen samostojnega slovenskega političnega nastopanja, čeprav v povezavi z Marjetico, ki tudi tokrat ima med kandidati osebe, s katerimi se slovensko prebivalstvo nabrežinske občine ne strinja. Tajnik je Špacapanu tudi nanizal vrsto nerešenih problemov, ki tarejo domačine, od Sosljanskega zaliva do poseganja na kraško zemljo in na nespoštovanje pravic srenj strani občinskih uprav.

Mirko Špacapan je govoril zlasti o važnosti, da slovenska manjšina pripelje v deželni svet spet predstavnika, izvoljenega na narodni stranki, kot je SSK, ne glede na vse ostale Slovence na drugih italijanskih listah.

Zato je izredne važnosti, da Slovenci podprejo s preferenco predstavnika Slovenske skupnosti, kajti bodisi v primeru Illyjeve neveljavitve kot tudi njegove zmage so le preference za Slovenca na etnični stranki, kot je SSK merilo slovenske prisotnosti in avtonomne politične zastopnosti.

V REPNU IN BOLJUNCU

V sredo, 21. maja, se je Špacapan srečal z volivci v Repnu in v Boljuncu.

V Domu A. Bubniča v Repnu sta prisotne najprej nagovorila občinska svetovalka SSK Nadja Maganja in tajnik sekcije Štefan Pahor, nato pa so udeleženci izpostavili razne probleme Repna in okoliških vasi, zaradi katerih bi bil potreben poseg deželne uprave. Špacapan je potrdil svoje zanimanje za odprta vprašanja v repentabski ob-

čini, ki da jih bo lažje reševati ob prisotnosti Slovenca v deželnem svetu, tudi zato, ker so problemi goratih in kmečkih površin skupni raznim krajem v F-Jk in bo torej razmeroma lahko dobiti sogovornike za prispevke in zanimanja bodoče deželne uprave za specifičnost takih krajev.

Kasneje se je Špacapan sestel s slovenskimi volivci dolinske občine v Boljuncu, kjer je večer uvedel tajnik sekcije SSK Sergij Mahnič. Slednji je predstavil kandidata, ki je potem sam spregovoril o svojem programu in o važnosti samostojnega slovenskega političnega nastopanja. Izpostavil je zlasti dejstvo, da bo v primeru izvolitve zagovornik in predstavnik vseh Slovencev, tudi tistih, ki ga v tem volivnem krogu ne bodo volili, saj na volitvah kandidira kot član slovenske stranke, ki je izraz vseh Slovencev in ne samo tradicionalnih zagovornikov lipove vejice.

Prisotni so izpostavili probleme dolinske občine in zaskrbljenost nad novim onesnaženjem zraka zaradi gradnje predora in posledičnega mletja kamenja, zlasti v Ricmanjih, kjer je itak ljudje dan za dnem vdihavajo prah iz kamnolomov in izpušne pline avtomobilov, poleg tega pa so na prehodu plinovoda in naftovoda.

Špacapan je poudaril, da je varstvo okolja in zraku ena izmed temeljnih točk njegovega programa.

V SOCERBU IN MAČKOLJAH

Mirko Špacapan pa je v nedeljo, 25. maja popoldne, prisostvoval tradicionalni sv. maši v jami na Socerbu. Po maši je pozdravil dolinskega župana Borisa Pangercera in koprškega prvega občana Borisa Popoviča, ki sta se srečala na kulturnem prazniku pri socerbskem gradu. Sledila je družabnost v grajski restavraciji.

Kandidat SSK se je nato mudil na Prazniku česenj v Mačkoljah, kjer je v spremstvu sekcijskega tajnika Sergija Mahniča pozdravil prisotne, med njimi predsednika Kmečke zveze Alojza Debelisa, s katerim sta si izmenjala skupne poglede glede slovenske zemlje in bodočnosti naših kmetov na lastnih domačijah.

Narodni dom / Z Borisom Pahorjem skozi prostor in čas

Praznik slovenske pisane, pete in govorjene besede

Radijski oder je v torek, 20. maja, zaključil letošnji Tečaj lepe govorice s poklonom pisatelju Borisu Pahorju in z nagrajevanjem ob natečaju za izvirno radijsko igro

Bil je praznik pisane, pete in govorjene besede, za svečani okvir pa mu je bil nekdanji Narodni dom v Trstu. Torkov večer, 20. maja, je priredil Radijski oder v sodelovanju z Odsekom za slovenistiko na Visoki šoli za tolmače in prevajalce ob zaključku Tečaja lepe govorice 2002/03 in ob nagrajevanju zmagovalcev 3. natečaja RO za radijsko igro. Večer je izzvenel kot poklon Borisu Pahorju, enemu največjih slovenskih pisateljev, ki bo v kratkem slavil svojo devetdesetletnico. Častni gost večera Z Borisom Pahorjem skozi prostor in čas je bil seveda pisatelj sam.

V uvodnih besedah je predsednik Marjan Jevnikar izpostavil kulturno poslanstvo Radijskega odra, ki se že od leta 1946 prvenstveno posveča izvedbi radijskih iger in drugih govorjenih sporedov za radijski medij. Skrb za jezik je torej na prvem mestu in pobuda vsakoletnih Tečajev lepe govorice zgovorno priča o vsakodnevem delu v smeri poznavanja in valorizacije našega materinega jezika. Letošnji tečaj sta obiskovali skupina otrok od 14. leta starosti pod mentorstvom Lučke Susič in skupina odraslih tečajnikov pod vodstvom Maje Lapornik in Matejke Peterlin.

Tečajniki so od lanskega novembra enkrat tedensko po dve uri spoznavali smiselno in jezikovno neoporečno podajanje slovenščine na najrazličnejših literarnih ali umetniških tekstih. Proti koncu tečaja pa so se posvetili delom Borisa Pahorja. Novele *Metulj na obešalniku* iz zbirke *Grmada* v pristanu je bila zaupana skupini najmlajših recitatorjev, ki so jo sestavljali Julija Berdon, Rok Čebon, Urška Čebon, Jan Daneu, Kim Furlan, Nastja Gherlani,

FOTO KROMA

Samantha Gruden, Mateja Mezgec, Veronika Sgubin, Danijel Simonettig in Carlo Zennaro. Odlomke iz Pahorjevih romanov Mesto v zalivu, *Nomadi brez oaze*, *Nekropola*, *Onkraj pekla so ljudje* in iz zbirke *Kres* v pristanu ter iz novele *Nesluteno vprašanje* so podali Nataša Ferletič, Matjaž Klemše, Ennio Kuret, Peter Raseni, Jasna Simonec, Breda Susič, Ivana Šolc, Marija Štrajn in Leda Vatovani. Večer sta povezovala Breda Susič in Peter Raseni.

Potem ko se je na zaslonu zavrtil krajši posnetek o Borisu Pahorju, ki ga je za tržaški sedež RAI režirala Maja Lapornik, je z mladostniškim korakom stopil na oder pisatelj Pahor. "Tukaj se začne moje življenje!", je misleč na požig Narodnega doma rekel Pahor in priklical v spomin 7-letnega otroka, ki je videl goreti kulturno in gospodarsko središče Slovencev v Trstu. Takrat se je zapisal kulturni revanši ali pisateljstvu, s katerim je razkrival strahote fašizma v naših krajih, nemških taborišč in

vojnege zla. Na nasilje je vedno zavestno odgovarjal s kulturo in vrednotenjem zgodovine. Bili smo obsojeni na smrt, "vendar mi smo tukaj in slovenska beseda je še živa v tej stavbi, prav v kraju, kjer je bila obsojena na smrt. Kulturno smo se maščevali na veliko gorje!". Še več: naša usoda je doma tudi v Evropi. Največja zahvala gre prav gotovo Borisu Pahorju, ki je še posebno cenjen v Franciji. V tem poslanstvu pa si deli družbo s Bartolom, Bevkom, Kosovelom in Rebulo, tako da lahko upravičeno govorimo o slovenski tržaški literarni šoli. "To bogastvo posredujemo mladim rodovom, ki prav gotovo ne bodo izumrli, saj smo kot narod preživeli huda stoletja pod tujo oblastjo!", je zaključil Pahor.

Na natečaj za izvirno radijsko igro je dospelo 57 del, od katerih pet iz zamejstva. Član umetniške komisije Franjo Žerjal je poudaril, da so avtorji obdelali temo narodne identitete na zelo različne in izvirne načine, padla pa je odločitev, da odbor ne po-

deli prvega mesta, ampak dve drugi in dve tretji nagradi. Tretji sta šli v Šentjanž pri Dravogradu k Andreju Makucu (*Dosje Prener*) in v Trebnje k Barici Smole (*Neka smešna uspavanka*), za drugo nagrado pa je bila izbrana Manka Kremenshek iz Ljubljane (*Zlagani časi*) in mlada Tržačana Fabrizio Polojaz in Paolo Tanze za duhovito igro *Kdor išče, najde*. Komisija je za izvedbo priporočila še dela Andreja Arka, Franja Franciča, Jane Kolarič, Aleksija Pregarca, Janeza Povšeta, Alojza Rebule in Primoža Vresnika.

Mešani mladinski pevski zbor, ki je nastal oktobra 2001 in ga od ustanovitve vodi Aleksandra Pertot, je popestril program z ljudskimi pesmimi, še največ uspeha pa je žela prav zadnja pesem. Lahko bi Slovensko pesem imenovali kar avtorski projekt zbora, ki je v pesmi združil glasbo in recitacijo na mladostniški in prikupni način. Slovenska pesem se torej tudi z mladimi generacijami vrača v naš Narodni dom.

Matjaž Rustja

Praznovanje sv. Socerba

Maša in kulturni program v sveti Jami in na gradu

V soboto, 24., in v nedeljo, 25., je v sveti jami in na gradu v Socerbu potekalo versko in kulturno praznovanje ob godu sv. Socerba

Minuli konec tedna je bil na Malem Krasu zaznamovan s praznovanjem zavetnika jamarjev sv. Socerba. V edini slovenski podzemni cerkvi sv. Jami se je v soboto, 24. maja, zbralo lepo število slovenskih jamarjev, ki so po ogledu primorskih znamenitosti počastili še sv. Socerba s slovesno mašo, ki jo je daroval v družbi duhovnikov jamarjev p. Janko Štamperl, redovnik Križniškega reda, sicer župnik v Veliki nedelji. Celotno bogoslužje je bilo prežeto s hvaležnostjo in občudova-

njem božjega stvarstva. Pravi jamar ni daleč od Boga. Tisti, ki se namreč čudi naravnim lepotam, se čudi tudi njihovi stvarnosti. Prav tako tisti, ki raziskuje in išče nove lepote podzemlja, išče to, kar je božjega. Pravi jamar zato s hvaležnostjo gleda vsak kapnik, vsako kapljico vode in vsako živo bitje, ki je našlo svoj dom pod zemljo. Jamarji so ljudje z različnimi cilji in željami. Naj bi bil tudi vsak spust v jamo tudi duhovno dejanje. Mašo je s petjem oblikoval Cerkevni pevski zbor

iz Rodika, ki ga vodi Edi Race. V nedeljo, 25. maja, pa sta Občina Dolina in Mestna občina Koper skupaj s številnimi društvi z obeh strani meje ter v sodelovanju z župnijami Dolina, Rodik in Klanec obnovili star vaški običaj praznovanja sv. Socerba. Ob 16. uri sta več stoglavni množici maševala kraški dekan Milan Pregelj in dolinski župnik p. Rafael Slejko. Mogočno petje Združenega zbora ZCPZ se je prepletalo z ljudskim petjem Lavretanskih litanij in tako čudovito napolnilo to

podzemno katedralo. Petje je vodil Edi Race.

Po maši je sledil krajši kulturni program. Zbrane sta z izbranimi besedami pozdravila dolinski župan Boris Pangercer ter župan Mestne občine Koper Boris Popovič. Oba sta poudarila važnost zblizevanja ljudi ob meji, ki izginja, kakor ubujanje starih, ljudskih običajev, ki so pomemben del naše kulturne preteklosti. Maši in kulturnemu programu je prisostvoval dr. Mirko Spazzapan, kandidat za svetovalec v deželnem svetu F-Jk. Nastopila je tudi pihalna godba Muzika sv. Lazar-Boršt.

Na slikovitem grajskem dvorišču je v prijetni družabnosti še dolgo odmevala slovenska pesem pevcev ZCPZ ob zvokih pihalne godbe.

Mačkolje / 41. Praznik češenj

Tudi letos je prostor "Na Merežici" doživel množičen obisk

Od 23. do 26. maja je v Mačkoljah potekal že 41. Praznik češenj, ki je številnim obiskovalcem nudil domačo hrano in pijačo ter kulturno in zabavno razvedrilo

Tudi letos je bilo konec tedna v Mačkoljah nadvse živahno. Domače Slovensko prosvetno društvo Mačkolje je namreč v dneh med 23. in 26. majem priredilo že 41. Praznik češenj, ki je privabil veliko množico obiskovalcev od blizu in daleč. Pravzaprav je po ocenah mnogih bila letošnja udeležba kar rekordna, saj so obiskovalci množično prihajali skozi vse praznično štiridnevje. K temu je prav gotovo pripomoglo vreme, ki je bilo lepo in toplo kot že dolgo ne. Sicer je Praznik češenj tradicionalna in priljubljena vaška veselica, ki se je usidrala v srcu ljudi. Osnovno vodilo organizatorjev je nuditi obiskovalcem kulturno in zabavno razvedrilo z izrazitim slovenskim predznakom.

Tako je od petka do ponedeljka, prireditveni prostor "na Merežici" zaživel. Pri pripravi in izpeljavi Praznika češenj ponavadi skrbi okoli sto domačinov, članov in prijateljev SPD Mačkolje, ki gostom ponujajo domače dobrote, pri čemer je treba omeniti predvsem sladke češnje. Slednjih je bilo letos bolj malo zaradi neugodnih vremenskih razmer iz preteklih tednov, a vsekakor niso manjkale. Ena od po-

FOTO KROMA

membnih značilnosti Praznika češenj je tudi prijazen odnos do obiskovalcev, ki imajo na voljo tudi čist in urejen prostor. Kot na vsaki veselici je bil tudi tu v večernih urah na vrsti ples, ki so ga letos oblikovali ansambli Zamejski kvintet, Happy Day, Kraški kvintet in Burja. V nedeljo, 25. maja, pa je bil pozno popoldne na sporedu tudi kulturni program, ki sta ga oblikovala pihalni orkester s Korošcev in plesna skupina Cheer Dance Millenium.

FOTO KROMA

V SSG bo ponovitev Nemogočega otroka

V Kulturnem domu v Trstu bo v četrtek, 29. maja, ob 20.30 ponovitev črne komedije *Nemogoči otrok*, predstava bo opremljena z italijanskimi podnapisi. Gre za delo mladega norveškega dramatika Pettra S. Rosenlunda, ki je februarja doživel v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu tudi krstno izvedbo v slovenskem jeziku. V črni komediji, delo je prevedel v slovensčino Darko Čuden, nastopajo člani ansambla SSG, režija pa je bila v rokah tržaškega režiserja italijanske narodnosti Alessandra Marinuzzija. Petter S. Rosenlund je novinar, producent, prevajalec in dramatik. Gledališču se je približal najprej kot prevajalec tekstov za produkcije državne gledališča v Oslu. *Nemogoči otrok* je njegov prvi dramski tekst, ki so ga prvič uprizorili leta 1997 v gledališču Trondelag v Trondheimu, nakar je doživel vrsto uprizoritev po evropskih odrih. Marinuzzi je svojo režijsko pot začel leta 1986 in je sodeloval z gledališči v Trstu, Furlaniji-Juljski krajini ter drugod v Italiji in Evropi. Leta 1999 je ustanovil "Laboratorio X". Gre za neposredno, odprto in potujočo skupino medkulturnega gledališkega študija in dela.

V nedeljo, 18. maja, je devet malčkov mavhinjske župnije prvič prejelo Jezusčka v veliko zadovoljstvo svojih staršev in seveda domačega župnika Josipa Caha. Mavhinjska cerkev že dolgo ni bila tako nabito polna kot tisto lepo sončno nedeljo, ko so Benjamin, Enriko, Erik, Fanika, Ingrid, Jakob, Kristjan, Štefan in Rok kronali dvoletno pravo na ta veliki dan: srečanje z Jezusom. Vsak prvoobhajane je pred oltarjem prebral pismo Jezusu, kjer je izrazil svoje želje in prošnje predvsem za mir na Zemlji in medsebojno ljubezen. Domači župnik je v nagovoru

priporočil, da bi otroci ostali zvesti ne le Cerкви, ampak tudi družini in narodu. Po sveti maši so starši priredili pred cerkvijo, v prijetni senci pod kostanji, zakusko za otroke in vse prisotne.

saj je tam še edina redna slovenska nedeljska maša, za kar gre zasluga neutrudnemu domačemu župniku, ki si je pri vseh domačih pridobil ugled in simpatijo.

(NK)

SLOVESNOST V NABREŽINI

V nedeljo, 1. junija, bo ob 10.30 v župnijski cerkvi sv. Roka v Nabrežini prvo sveto obhajilo devetih otrok.

Ob 18.30 pa bo bogoslužje s slovesnimi redovniškimi obljubami naše župljanke LUCIJE CATALANO, ki že deluje v Boliviji. Prisotni bodo trije škofje, redovna predstojnica in prijatelji.

Toplo vabljeni!

Mavhinje / prvo sveto obhajilo

Devet otrok je prvič prejelo Jezusa

Mamice so se še enkrat izkazale s pripravo odličnih slaščic kot tudi z lepo okrašeno cerkvijo.

Naj ob koncu omenimo, da bo prvo nedeljo junija v Mavhinjah sv. birma, ki jo bo opravil goriški nadškof De Antoni. Mavhinje postajajo tako središče za slovenske vernike iz Sseljana, Vižovelj in Cerovelj.

OBVESTILA

KRUTPRIREJA tečaj masaže dojenčka in starejšega otroka, ki bo potekal v drugi polovici maja. Vodila ga bo dipl. fizioterapevtka Karin Vitez. Vpisovanje in informacije na sedežu, ul. Cicerone 8, tel.: 040 360072.

ŽUPNIJA PROSEK vabi v četrtek, 29. maja, ob 20. uri na predavanje prof. dr. Jožeta Krašovca *Globalizacija in etika v Svetem pismu*. Vabljeni!

ŽUPNIJA PROSEK vabi ljubitelje zborovskega petja na koncert v proseško cerkev v soboto, 31. maja, ob 20. uri. Nastopil bo Ženski pevski zbor Prosek-Kontovel pod vodstvom Marka Štoke in z organistom Davorinom Starcem. Vabljeni!

ODBORNIK SLOVENSKE Vincencijeve konference bo v ponedeljek, 9. junija, od 15. do 17. ure v ul. Donizetti 3, četrto nadstropje, na razpolago za razgovor tistim, ki bi bili pripravljene pomagati z delom ali drugače, kakor tudi tistim, ki pomoč potrebujejo.

ROMANJE NA SV. Višarje pripravlja župnija Sv. Križa v soboto, 14. junija t.l. Avtobus bo odpeljal z Oberdankovega trga ob 6.30, se ustavil v Sv. Križu in nadaljeval pot. V avtobusu je še nekaj prostih mest. Morebitni interesi naj se javijo v večernih urah po tel. št. 040 220332.

ŠC MELANIE Klein prireja poletni center Pikapolonica od 7. julija do 8. avgusta v prostorih otroškega vrtca v Bazovici. Središče je namenjeno otrokom od 2. do 10. leta starosti, vpisovanje pa je odprto do 20. junija. Za informacije in prijave kličite 328 4559414 ali se zglasite v društvenih uradih v ul. Do-

nizetti 3 ob ponedeljkih od 10. do 13. ure in ob petkih od 16. do 19. ure. Prijave sprejema tudi Slovenska prosveta vsak dan od 9. do 17. ure.

POLETNO SREDIŠČE Sklada "Mitja Čuk" Kratkohlačnik bo letos v otroškem vrtcu na Proseku od 30. junija do 11. julija in od 21. julija do 1. avgusta od 8. do 17. ure. Poskrbljeno bo za prevoz s trga Oberdan. Vpisi do 15. junija imajo popust. Informacije: Sklad Mitja Čuk, Proseška ulica 131, Opčine v dopoldanskih urah (040 212289).

DAROVI

OB SVOJEM 98. rojstnem dnevu in godu daruje Matija Hrvatini 20,00 € za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

ČESTITKE

Šempolaj - 60 let mašništva g. Franca Švare. V šempoljski tiri, in sicer v Slivnem, bomo v nedeljo, 1. junija, ob 10.30 s slovesno mašo praznovali Vnebohod Gospodov in slavili 60-let mašništva našega župnika Franca Švare.

Cerkveni pevci g. Švari iskreno čestitamo z željo, da naj mu Bog da še veliko moči in zdravja.

Vsem, ki so mi čestitali ob življenjskem jubileju, se najtopleje zahvaljujem.
Martin Jevnikar

MoPZ FANTJE IZPOD GRMADE IN ŽUPNIJA SV. JANEZA KRSTNIKA - DEVIN, ŠTIVAN, MEDJA VAS

vabijo ob koncu majniških pobožnosti na večer

KAKOR SONCE SKOZI GLAŽ GRE...

V župni cerkvi v Štivanu bo v četrtek, 29. maja, zborovski in orgelski koncert, ki ga bodo oblikovali otroci veroučne skupine, MoPZ Fantje izpod Grmade in organist Andrej Feinig. Začetek ob 20.30.

Zaključni pesniški večer SSG Niz se bo zaključil s poezijo Erike Vouk

Slovensko stalno gledališče vabi v petek, 30. maja, na zaključni pesniški večer v okviru uspelega niza, ki si ga je zamislil in izpeljal igralec ansambla SSG Janko Petrovec. Večer poezije in glasbe z naslovom *Valovanje* bo tokrat izjemoma pred Kulturnim domom A. Sirka v Križu z začetkom ob 21. uri, gostja pa bo pesnica in prevajalka Erika Vouk, ki živi in dela v Mariboru, spremljal pa jo bo Peter Andrej. Za svoje literarno delo je Voukova leta 1997 prejela Glazerjevo listino, nagrado mesta Maribor za kulturne dosežke. Razen raznolikega pesniškega opusa (*Bela Evridika*, 1984; *Anima*,

1990; *Belo drevo*, 2000; *Opis slike*, 2002; *Album*, 2003) je avtorica številnih prevodov, še posebej dramskih (Wedekind, Goethe, Muller...) za potrebe SNG Maribor. Njena poezija in prevodi mladinske književnosti so bili objavljeni v večjih revijah in časopisih. Nekatere pesmi iz zbirke *Opis slike* so bile prevedene v nemški, angleški, češki in hrvaški jezik. Pesničina želja je, da zbere pogum, moč, navdih in vztrajnost za prevod prvega dela Fausta. Za zbirko *Opis slike* je avtorica decembra 2002 prejela Jenkovo nagrado, stanovsko nagrado za najboljšo pesniško zbirko zadnjega leta.

S 1. STRANI

Slovenca...

Dr. Erika Jazbar v imenu SSK in krožka Gregorčič, predsednik goriškega dela SSO Janez Povše in dr. Peter Černic, ki je vezni člen med stranko Slovenska skupnost in SSO-jem, so dr. Špacapan predstavili kot edinega možnega slovenskega kandidata, kateremu gre zaupati glas na bližnjih volitvah.

Dr. Mirko Špacapan, ki ga je na srečanju javno podprlo veliko ljudi - med njimi izrecno deželni tajnik SSK dr. Damijan Terpin - se je lepemu številu prisotnih zahvalil za zaupanje, razčlenil sedanje politične dogovore in se tudi zaustavil pri razpršenosti slovenskega dela leveice, predvsem pa poudaril izjemen pomen ponovnega zblizanja med Svetom slovenskih organizacij in stranko Slovenska skupnost, saj je znano, da sta

tako svet SSO kot deželni odbor SSO javno podprla kandidaturu dr. Špacapana za kandidata na volitvah.

Predvsem pa je dr. Mirko Špacapan javno povedal bistveno stvar za vsakega dobrega politika, namreč to, da obljube drži: "Če bom, in bom!, izvoljen v deželni svet Furlanije-Juljske krajine, iz katerega je bila naša stranka pred desetletjem krivično izgnana, kot je lepo zapisal Novi glas, bo dovolj, da me boste poklicali po telefonu in tu obljubljam, da bom pomagal, kjerkoli se bo dalo. Kdor me pozna, dobro ve, da se mi ni potrebno posebej predstavljati. Lahko pa javno ponovim že večkrat izrečeno misel, da samo stranka Slovenska skupnost kot edina slovenska etnična stranka v polnosti zagovarja pravice in zahteve slovenskih ljudi!"

Mešani pevski zbor Štandrež / Celovečerni koncert

Iz Primorske, v Kranj... in nazaj

Lepo število domačinov je v petek, v štandreškem župnijskem parku, sledilo prvemu celovečernemu nastopu mešanega pevskega zbora Štandrež pod naslovom *Iz Primorske... in nazaj*, ki je želel ponuditi "potovanje skozi prostor in čas v družbi najlepših napevov, ki so večkrat veseli, včasih žalostni, otožni, mestoma celo tragični". Zbor se je namreč pod vodstvom Davida Bandellija usmeril v izvajanje avtorskih priredb slovenskih ljudskih pesmi, ki pomembno oblikujejo enotni slovenski kulturni prostor. Prisotne je v imenu društva pozdravil predsednik Dimitri Brajnik, skladbe pa je s krajšim komentarjem povezoval sam dirigent.

Po uvodni *Dober večer* je

zbor poslušalce popeljal na Koroško z bolj elegično *Kje so tiste stezice* in šegavo *Ribce po murjici* pjavajo iz Ziljske doline. Zato je toliko bolj dramatično izzvenela štajerska *Voznica*, tragična balada o detemorni materi, kateri je sle-

dila otožna prekmurska *Vsi so venci beili*, ki si jo je dirigent zamislil v komorni zasedbi. Premor in uvod v bolj svetle tematike in akorde drugega dela, sicer ne predolgega koncerta, je predstavljala *Dijo, dijo ljubica*, ki naj bi bila

po izročilu ljudska pesem iz Beneške Slovenije. Trije "odlomki" *Istrske suite* Alda Kurnarja, melodična benečanska iz Trinka *Petelinček je zapieu* in končno bolj ritmična *Gre alba še čez Bužico*, iz bogate rezijanske zakladnice, pa so pripeljali koncert, in poslušalce, do zaključne postaje in torej ponovno na Primorsko. Preden je na zvoniku odbila ura se je zbor poslovil z vsem znano *Pa se sliš*, s katero je v prijetnem vzdušju odzvenel nastop.

Večer je bil tudi zamišljen kot generalna za nastop, ki ga bo imel zbor v Kranju, kamor se je odpravil v nedeljo, 25. maja, da bi vrnil lanskoletni obisk tamkajšnjega komornega zbora Jacobus Gallus, ki ga vodi znana organistka Angela Tomanič. Torej iz Primorske v Kranj in nazaj, a o tem naslednjič.

(SQ)

Predstavitev kandidata SSK

Špacapan v naših vaseh

V nedeljo, 25. maja, je kandidat SSK na listi Marjetice dr. Mirko Špacapan bil na volilnem shodu na trgu pred cerkvijo v Števerjanu. Ob številni prisotnosti poslušalcev je najprej pozdravil sekcijski predsednik Branko Terčič, nato pa sta spregovorila Drago Štoka in Damijan Terpin. Špacapan se je na Števerjanec obrnil kot na prijatelje, s katerimi je doživljal mnogo lepih in manj lepih trenutkov. Važnost izvolitve slovenskega kandidata, ki izhaja iz slovenske liste, je predvsem v tem, da ti je najbolj blizu ob vsaki potrebi, ki se lahko pojavi pri vsakodnevem delovanju in življenju. Srečanje je zaključil župan Hadrijan Corsi. Shod se je nato nadaljeval v gostilni pri Koršiču. Špacapan je nato srečal slovenske volivce na Jazbinah, kjer je potekalo vaško praznovanje ob domačem cerkvenem prazniku.

Kandidat SSK je nato pozdravil slavljence na proslav-

ljanju 50-letnice poroke Dorčeta Sirka in Eme Koršič na domačiji pri Sirkovih. Ob tej priložnosti se je Špacapan pridružil podgorskim pevcem in skupaj z njimi zapel slavljencev v čast.

V ponedeljek, 26. t.m., se je Špacapan spet mudil v Števerjanu. Sprejela sta ga župan in podžupan Hadrijan Corsi in Dominik Humar ter mu nakazala vrsto problemov, ki tarejo briško občino. Predvsem sta ga prosila, da v primeru izvolitve stoji na strani manjših občin, ki - kot števerjanska - nimajo mnogo dohodkov in torej potrebujejo posebne prispevke za nemoteno delovanje v prid občanom. Špacapan je poudaril obvezo skupnega predsedniškega kandidata Riccarda Illyja in seveda svojo osebno za večje prispevke in kompetence občinam v smislu vedno večje upravne decentralizacije, čim bližje dejanskim potrebam ljudi.

Goriški vrtljak-Moje gledališče v Novi Gorici

Don Juan vznemiril višješolsko mladino

Goriški vrtljak je v abonmaju Moje gledališče na letošnje zadnje predstavo zvalil svoje abonente, goriške višješolce, čez mejo. V četrtek, 15. t.m., so se v pravem duhu novih časov, ki predvideva odpravo fizičnih mejnih pregrad, z avtobusi v spremstvu profesorjev odpeljali iz Šolskega centra v ul. Puccini v Novo Gorico in si v tamkajšnji veliki dvorani Primorskega dramskega gledališča ogledali Moliérovo mojstrovino *Don Juan ali Kamnita gostija*, ki jo je v režiji Vita Tauferja odigral umetniški ansambel PDG. Zaradi velikih scenskih razsežnosti in slikovito učinkujoče igre, ki je v poigravanju svetlobe in sence namigovala na gledališče senc, se predstava namreč ni mogla seliti v goriški Kulturni center Lojze Bratuž, kakor je bilo načrtovano v abonmajskem programu, ki je bil sicer izdelan, preden se je študij tragične komedije sploh začel.

Vsa dijaška mladina žal ni spremljala zbrano - kot se spodobi v gledališču - vznemirjujoče zgodbe o najslavnejšem razvratnežu in brezbožnežu iz vseh literarno zgodovinskih časov, ki jo je Taufer mestoma obarval s komično-grotesknim čopičem. Nekateri so bili še kar neolikano nemirni (čemu je treba to pripisati?) in zato gotovo niso mogli dojeti igralskih spretnosti igralcev Radoša Bolčine, ki je imenit-

no posebil izprijenca Don Juana, in Primoža Pirnata, ki je zablestel kot njegov vdani in venomer karajoči, zaskrbljeni služabnik Sganarelle. Natančno podoživljava predstava z vsebinsko dokaj razburljivim, vzdrazljivim in v svojem bistvu brezčasnim besedilom bi namreč našim mladim ponudila celo kopico iztočnic za razmišljanje in konstruktivno izmenjavo mnenj in misli pri pouku filozofskih, zgodovinskih in literarnih predmetov ter ne nazadnje pri veroučnih urah.

S to predstavo, nabit z moralno in filozofsko sporočilnostjo, se je sklenil letošnji spored Mojega gledališča v okviru Goriškega vrtljaka, ki ga je kot prejšnja leta pripravil KC Lojze Bratuž s strokovno pomočjo PDG (pri sestavi programa GV je predvsem aktivno angažiran Emil Aberšek) terv sodelovanju z goriškim Kulturnim domom, s Slovenskim stalnim gledališčem in letos tudi s Kinoateljcem ter seveda s privolitvijo ravnateljstva humanističnega in znanstvenega pola, brez katere ni mogoče uresničiti te pomembne pobude.

Na letošnjem sporedu so bile tri gledališke predstave z nikdar izpetimi, zmeraj veljavnimi tematikami in izpovedno zelo zanimiv film o goriški državni meji, ki je tako grobo posegla v našo obmejno stvarnost in jo razcepila.

Iva Koršič

V soboto zvečer je bilo v Slovenskem pastoralnem središču v Gorici nadvse praznično. Polna cerkev je pričakala dvanajst birmancev - šestim iz Gorice se je pridružil pet s Plešivega in eden z onstran meje -, ki so s svojimi botri prišli v procesiji v cerkev, da bi prejeli zakrament sv. birmе. Spremljali so jih koprski škof Metod Pirih s svojim tajnikom, msgr. Oskar Simčič, župnik msgr. Cvetko Žbogar, kaplan p. Mirko Pelicon ter skupnica strežnikov. Ker je bil naš nadškof Dino De Antoni neodložljivo zadržan drugje, je škof Pirih z veseljem sprejel povabilo msgr. Simčiča in prišel med nas. Za to smo mu slovenski verniki iz srca hvaležni. Nadškof De Antoni se je sicer pobljže seznanil z birmanci v minulih dneh, saj jih je povabil k sebi na škofijo. Na prisrčnem prijateljskem srečanju jim je poleg drugega tudi dejal, naj bodo Bogu hvaležni in ponosni, da so Slovenci, saj je prav iz slovenskega naroda izšlo mnogo goriških nadškofov. Sobotna slovesnost je po-

tekala zbrano, v aktivnem sodelovanju botrov, staršev in seveda birmancev, ki so se oglasili na škofov poimenski poziv, brali razne prošnje in ob spremljavi violine birmanke Noemi zapeli *Hvalnico pojem Bogu*. Na koro so mašno daritev s pesmijo spremljali svetoivanski pevci pod vodstvom Franke Žgavec.

Birmanci so se dve leti vestno pripravljali, spoznavali in poglobljali verske resnice s katehiziranjem prof. Mirjam Bratino Pahor in učiteljico Annaroso Temon, ki sta mlade dekleta in fante tudi predstavili vsem zbranim. Nadškof je v pridigi dejal, naj bodo birmanci kot dvanajst apostolov, naj utrjujejo svojo vero in naj jo z zgledom posredujejo tudi drugim.

V imenu staršev je izrekla zahvalo Katja Klanjšček.

Prijetna družabnost, ki so jo pripravili goriški in plešivski stariši ob pomoči članov župnijskega sveta, je v toplem večeru na travniku za svetoivansko cerkvijo združila prisotne v dolg prijateljski pogovor.

(IK)

Pomembno priznanje Janezu Povšetju

Vsodržavna Zveza pisateljev in umetnikov Italije s sedežem v Rimu je podelila častno članstvo Janezu Povšetju, in sicer za njegovo umetniško delo oz. kulturne zasluge. Zveza pisateljev in umetnikov Italije, ki si prizadeva za uveljavitev poslanstva umetnosti doma in po svetu, med drugim tesno sodeluje z Unescocom. Pomembno je, da je Zveza nedavno ustanovila Združenje pisateljev in umetnikov Italije in Evrope, ker želi presežati nacionalne meje. To je namreč inštitut, ki že obstaja v mnogih državah Evropske unije in je bil na ta način vpeljan tudi v Italijo. Pobudnik tovrstnega delovanja pisateljev in umetnikov v posameznih državah je komisija za kulturo Evropskega parlamenta. Njen cilj je s pomočjo

umetnosti krepiti najraznovrstnejše oblike sodelovanja, predvsem pa prispevati k vse večji demokratizaciji življenja v novi Evropi. Kot častni član Zveze pisateljev in umetnikov Italije bo Janez Povše znotraj imenovanega evropskega Združenja sprejet v eno od dveh komisij, ki se bosta ukvarjali z zaščito umetniške dediščine, s pospeševanjem kulturne ustvarjalnosti in s pospeševanjem in plemenitjenjem državnih oz. evropskih stikov, kulturnih in vsakršnih povezovanj kakor tudi izmenjav.

Pavšič potrjen za deželnega predsednika SKGZ

Na prvi seji Deželnega sveta Slovenske kulturno gospodarske zveze, ki je bil v ponedeljek, 26. t.m., v Kulturnem domu v Gorici, je bil soglasno potrjen dosedanjí predsednik SKGZ Rudi Pavšič. V prihodnjem obdobju, je rekel Pavšič, si bo prizadeval za uveljavljanje zaščitnega zakona v okviru evropskih integracij in za nadgradnjo manjšinske organiziranosti. "Izvajanje zaščitnega zakona za našo narodno manjšino bo namreč dobilo ob vstopu Slovenije v EU nove dimenzije in nove možnosti, a sami se moramo tudi zavedati, da nam vsega ne bodo mogli dati drugi, ampak si bomo morali sami veliko izboriti! To ni čas tarnarnja in negodovanja, ampak čas trdega dela", je dejal Pavšič, ki je tudi izrecno omenil pot sodelovanja s Slovenijo in sorodno krovno organizacijo SSO.

Nastopi Centra Emil Komel ob koncu leta

Nadaljujejo se zaključni nastopi Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel. Prvi bo v petek, 30. t.m., ob 19.30 v župnijski dvorani v Doberdobu. V sredo, 4. junija, pa bo ob 20. uri v Centru Bratuž v Gorici večer z baletom, zborom, solisti in komornimi skupinami. Vabljeni!

Tam kjer teče bistra Zilja...

Romanje župnije Doberdob

Naše enodnevno župnijsko romanje smo letos namenili Koroški. V lepem sobotnem majskem jutru, 10. t.m., smo se odpravili na pot. V Žabnicah smo od daleč pozdravili višarsko Marijo in že smo bili v Avstriji. Ob Vrbskem jezeru smo se ustavili na Otoku-Maria Worth. Mogočna gotska cerkev s čudodelnim Marijinim kipom ima prekrasno romansko kriptu. Zgodovinski viri nas seznanjajo, da je bilo okoli leta 900 tu izhodišče za pokristjanjevanje Karantanije. V bližini sta še manjša zimska cerkev in kostnica.

Vetrije-Viktring je bila naša naslednja postaja. Nekoč cvetoča cistercijska opatija ima danes v mogočnih poslopih več šol. V cerkvi so nas očarala barvna okna iz 15. stol. in baročni oltar z orglami. V niši v prezbitoriju je mala plošča v latinskem jeziku, iz katere izvemo, da se kraju zahvaljujejo Slovenci, da so lahko tu preživeli po vojna leta kot begunci najprej v samostanskih poslopih in nato v barakah na Vetrinjem polju, ki je danes pozidano. Okrog poldneva smo dospeli v Tinje-Tainach. V domu Sodalitas smo imeli mašo, seznanili smo se z delovanjem te ustanove in po kosilu nadaljevali pot h Gospe Sveti. Priporočili smo našo župnijo, pomolili na grobu sv. Modesta in odšli k vojvodskemu prestolu. Severovzhodno od cerkvice na Krnskem gradu je nekoč stal "knežji kamen", ki je v celovškem deželni muzeju.

Na tem kamnu so ustoličevali svobodni Slovenci svoje kneze; po izgubi politične samostojnosti do l. 1414 tudi koroške vojvode in to v slovenskem jeziku. Zadnji del obreda ustoličevanja novega vojvode je s podeljevanjem fevdnih pravic potekal na vojvodskem stolu, ki stoji še na prvotnem mestu sredi Gosposvetskega polja.

Naš zadnji postanek je bil ob Osojskem jezeru v Osjah-Ossiach. Zgradba nekdnjega samostana je sprejemna v hotel. V lepi cerkvi se v poletnih mesecih vrstijo koncerti kot tudi najrazličnejše glasbene šole. Na pokopališču smo obiskali grob poljskega kralja Boleslava, ki naj bi v samostanu preživel svoja zadnja leta kot samostanski hlapec. O tem pripoveduje Aškerčeva balada *Mutec Osojski*.

Vsakdo si je ob tem romarskem dnevu dobil svojstveno sliko o Koroški. Dom Sodalitas v Tinjah je slovenski in ga vodijo Slovenci. Iz revije Dialog, ki jo izdajajo, z žalostjo ugotovimo, da je velika večina domskih dejavnosti v nemškem jeziku. Tudi to soboto je bilo v domu pet različnih nemških skupin. Zelo nas je motilo, da nismo zapazili nobenega krajevnega slovenskega napisa. Na Gosposvetskem polju pri vojvodskem stolu je sicer slovenska razlaga, ki pa je zelo poškodovana, medtem ko je nemška nedotaknjena. V nobeni od omenjenih romarskih cerkva ni bilo nobene razlage v nobenem tujem jeziku, kaj šele v slovenščini. Vsi ti drobci nam lahko povedo veliko!

Dario Bertinazzi

Zaključni nastop najmlajših gojencev SCGV Emil Komel

Otroci gradijo mostove

FOTO: DPO

"Mi smo otroci enega sveta, gradimo mostove prijateljstva." Tako so na koncu res posrečenega zaključnega nastopa najmlajših gojencev Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice zapeli otroci (na sliki), ki so v petek, 23. maja, oblikovali posebno bogat in živ kulturni večer v veselje vseh, ki sta jim pri srcu glasba in sploh naša prihodnost.

Člani zbor Domisol in zbor Sinička, ki ju vodita potrpežljivi in strokovno pripravljivi profesorici Marja Feinig in Michela De Castro, ter učenci, ki začenjajo odrasčati z instrumentom kot spremljevalcem mladih let, so napolnili oder velike dvorane Kulturnega centra Lojze Bratuž ter z glasbo in video posnetki skušali ujeti "dušo" dvajsetih raz-

ličnih držav sveta. S svojimi duhovitimi in ustvarjalnimi iskricami so začeli pri Sloveniji, "obdelali" velik del Evrope, se odpravili na vzhod od Rusije prek Vietnama in Koreje do Kitajske in Japonske, pa vse do Brazilije, ZDA in Afrike, da bi s kratkim prikazom glavnih značilnosti države in naroda ter njene glasbe pokazali na mozaik, ki govori o tem, kako je svet lep, ker živijo na njem različni ljudje; kako smo konec koncev vsi enaki; kako si vsi otroci istega sveta želijo mir, bratstvo in prijateljstvo. Tega se - poleg teorije in solfeggia - posredno učijo tudi na šoli Komel, saj se v domovih marsikateriga gojenca prepletajo najrazličnejše kulturne primesi z vseh celin. Ti "mali ambasadorji" miru in lepote edinosti v različnosti so bili še najbolj

prepričljivi, saj pričajo o stvarnosti, ki je možna in za vse nas pomembna.

Večer sta si zamislila profesorja Michela De Castro in Matej Špacapan, za priredbo skladb sta poskrbela Matej Špacapan in Luigino Pistore, na klavir sta posamezne točke spremljali Dalia Vodice in Martina Hlede, za tehnično plat sta poskrbela Hijacint Jusša in Niko Klanjšček.

Dva dni kasneje, v nedeljo, 25. t.m., so gojenci šole Komel na povabilo občinske uprave in društva Intermusica sodelovali na prijetnem sprehodu med zelenjem v Pevskem parku, kjer je sodelovalo več goriških glasbenih šol. Tudi letos je pobuda prav lepo uspela in ponudila sveže kulturno razvedrilo.

(DD)

Še en uspeh zbor iz Doberdoba

Mešani zbor Hrast zmagal v Buji

Mešani pevski zbor Hrast se je v soboto, 24. maja, udeležil tekmovalne zborovske revije nabožne furlanske glasbe, ki je potekala v cerkvi sv. Lovrenca mučenca. Tekmovanja sta se poleg doberdobskih pevcev udeležila tudi zbor S. Antonio A. iz Cordenonsa in Panarie iz Artegne v bližini Vidma. Komisija je prvo mesto v tekmovalnem sporedu podelila pevcem iz Doberdoba pod vodstvom dirigenta Hilarija Lavrenčiča.

Tekmovanje je potekalo v toplem majskem večeru med mogočnimi zidovi tisočletne cerkve sv. Lovrenca mučenca, ki se ponosno dviga nad Bujo na griču, od koder se na okolico in bližnje hribe odpira čudovit pogled. MePZ Hrast je furlanski publiko predstavil program, ki ga kronološko lahko umestimo v drugo polovico 20. stoletja in ki prikazuje stilistični razvoj in raznolikost v izraznosti glasbe avtorjev naše območja. Doberdobski pevci so predstavili izsek nabožne glasbe furlanskega skladatelja Albina Perose: zapeli so skladbo *Ave Maria*, ki jo je furlanski glasbenik napisal leta 1983, in v furlanščino prevedeni psalm *O cjali il cil*. Občinstvo v Buji je doberdobski pevski zbor soočil tudi s širšim izborom nabožne glasbe, ki je nastala izpod peresa slovenskih primorskih skladateljev. V cerkvi sv. Lovrenca mučenca so med drugim zadonele skladbe *Pater no-*

ARHIVSKI POSNETEK

ster Pavleta Merkuja ter *Oče naš hlapca Jerneja* Karola Pahorja. Realnost Nadiških dolin so doberdobski pevci predstavili navzočim z dvema napevoma, *Častito in Koleda*, ki izhajata iz ljudske tradicije in ki jih je priredil Daniele Zanettovich. Od publike se je zbor Hrast poslovlil s skladbo goriškega skladatelja Stanka Jericija *Maria, Mater gratiae*, ki je od komisije prejela posebno priznanje kot še ne izdana skladba. Tudi zbor iz Cordenonsa in Artegne sta se predstavila s širšim izborom nabožnih motivov furlanskih oz. nam bližnjih avtorjev.

Dober teden pred tekmovalnjem v Buji (17. maja) so doberdobski pevci na povabilo domačega društva nastopili na celovečernem koncertu v Senožečah. Koncert je bil razdeljen na dva dela: v prvem

"polčasu" je MePZ Hrast predstavil izbor polifonske glasbe, ki je poleg že omenjenih krajevnih avtorjev vključeval tudi renesančno *Haec est dies quam fecit Dominus* Jacobusa Gallusa, staroslovansko *Opelo* Stevana Mokranjca ter romantično *Richte mich Gott* Felixa Mendelssohna. Drugi del koncerta je bil posvečen napevom, s katerimi so skušali doberdobski pevci ustvariti vzdušje ljudskega petja v Nadiških dolinah in Benečiji ter seveda na Primorskem in na Koroškem.

Sezona se tako bliža koncu. Pred poletnimi počitnicami čaka doberdobske pevce še zadnji napor dne 7. julija. Takrat bo MePZ Hrast na povabilo zveze USCI v okviru poletne turistične sezone gostoval v Gradežu.

(AČ)

OBVESTILA

SOVODENJSKA SEKCIJA Slovenske skupnosti vabi prijatelje in somišljenike na srečanje z deželnim kandidatom dr. Mirkom Špacapanom, ki bo v petek, 30. maja, na borjaču pri Salomonu v Rupi ob 19.30, v gostilni pri Francetu v Sovodnjah pa ob 20.30.

VPISOVANJE V poletno središče Srečanja 2003, ki ga prireja SD Sončnica v Zavodu sv. Družine od 9. junija do 11. julija, bo potekalo od 26. do 30. maja. Tel. 0481 536455.

POLETNO SREDIŠČE Sklada Mitja Čuk *Kratkočasnik* bo letos v osnovni šoli v Sovodnjah od 30. junija do 25. julija od 8. do 17. ure. Vpisi do 15. junija imajo popust. Informacije: Damjana Češčut (tel. 0481 82087, mob. 335 595251).

DRUŠTVO SLOVENSKE upokoencev za Goriško sporoča, da je za izlet v Poadižje od 13. do 15.6. prostih še nekaj mest. Prijave: 0481 882024. Udeleženci naj plačajo celotni znesek na sedežu v Križni ulici 3 v Gorici ob sredah med 10. in 11. uro.

V GALERIJU Ars nad Katoliško knjigarno razstavlja Andrej Kosič. Razstava je odprta po urniku uradov do 30.6.

DAROV

ZA OBNOVITEV cerkve v Rupi: N.N. 20,00 €.

ZA CERKEV na Peči: N.N. za obnovitev 50,00; druž. Florenin Albin namesto cvetja na

grob staršev za obnovitev 50,00; Marija Rešič Kaučič v spomin na moža Cvetka 50,00; Ana Malič Binik za cvetje 45,00 €.

ZA CERKEV na Vrhu: Vojko Juren ob krstu sinčka Patrika 60,00; Nuzio in Marija Di Biaso ob krstu Patrika 50,00 €.

ZA MISIJONARJA p. Kosa: ob 59-letnici nasilne smrti Marte Terčon družina 50,00; za lačne otroke misijona p. Kosa N.N. s Peči 50,00 ter N.N. s Peči 50,00 €.

ČESTITKE

Našemu dragemu tiskarju **Ivu Špacapanu** in izvoljenki **Mari**, ki sta si prejšnjo nedeljo obljubila večno zvestobo, iz srca želimo vso srečo člani uredništva in uprave *Novega glasa, Goriške Mohorjeve družbe in Pastirčka*.

SSO čestita mešanemu pevskega zboru **Hrast** iz *Doberdoba* in dirigentu **Hilariju Lavrenčiču** za zmago na reviji nabožne furlanske glasbe v Buji.

GLASBENA MATICA GORICA

prireja

POZDRAV POLETJU

ZAKLJUČNI NASTOP

Kulturni dom-Gorica, četrtek, 5. junija, ob 18.30

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

vabi na srečanje

KO ČEŠNJE ZORIJO...

SODELUJEJO: Boleslav Princič, agronom
Društvo kmečkih žena-Brda
Kvartet Kvartin

Na razpolago bodo češnje za pokušnjo in nakup ter raznolike domače češnjeve slaščice.

Kulturni center Lojze Bratuž - Pod lipami
petek, 30. maja 2003, ob 20.30

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV

PETEK, 30. MAJA, OB 20.45

- odprtje razstave del SONJE MALIGOJ v župnijskem domu A. Gregorčič v Štandrežu

SOBOTA, 31. MAJA

- ob 17. uri SLIKARSKI EX TEMPORE

- ob 20.30 Ples z ansamblom ZAMEJSKI KVINTET

NEDELJA, 1. JUNIJA, OB 19. URI

- Baletna skupina CENTRA EMIL KOMEL

- Plesna skupina URŠKA iz Nove Gorice

- Otroški zbor VESELJAKI iz Doberdoba

- Ples z ansamblom KRAŠKI KVINTET

PONEDELJEK, 2. JUNIJA, OB 20.30

- Ples z ansamblom NE ME JUGAT

SOBOTA, 7. JUNIJA, OB 20.30

- Ples z ansamblom OASI

NEDELJA, 8. JUNIJA

- ob 17. uri SREČANJE PRITRKOVALCEV

- ob 19. uri Nagrajevanje

- Nastop MePZ RUPA-PEČ

- Nastop dramske skupine PD Štandrež

z enodejanko ČAU ČAU, REX!

- Ples z ansamblom KRAŠKI KVINTET

Na voljo odlični šparglji, domača jedača in pijača
Bogat srečolov

Razstava del Sonje Maligoj

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

11

ČETRTEK,
29. MAJA
2003

SLOVENIJA

V soboto, 31. maja, na Brezjah Slovesen začetek srednjeevropskega katoliškega shoda

Osem škofovskih konferenc iz srednjeevropskih dežel (Poljske, Češke, Slovaške, Avstrije, Madžarske, Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Slovenije) se je v začetku l. 2002 na pobudo dunajskega nadškofa kard. Schönborna odločilo, da svoje vernike in druge ljudi dobre volje povabijo k molitvi, razmisleku in delu za boljšo jutrišnjo združeno Evropo. V duhu gesla *Kristus-upanje Evrope* želijo pobudniki shoda katoličane spodbuditi k večji zavzetosti in soodgovornosti pri ohranjanju in poglobljanju temeljnih krščanskih drž in vrednot, ki so oblikovale današnjo evropsko kulturo in njeno duhovno izročilo. Krščanstvo je nenadomestljivo tudi v prihodnji Evropi, ki nastaja s širitvijo EZ.

Kristus

upanje Evrope
Srednjeevropski katoliški shod 2003/04

Na gradbišče prihodnje Evrope katoličani prinašamo upanje, ki nam ga daje krščanska vera oz. Kristus. V procesu srednjeevropskega katoliškega shoda, ki se bo za slovensko Cerkev začel prihodnjo soboto na Brezjah, svoj vrh pa bo dosegel 22. maja 2004 z romanjem narodov v starodavno Marijino romarsko cerkev v Mariazell na avstrijskem Štajerskem, bo Slovenska škofovska konferenca pripravila različne pobude in prireditve.

Zato vabi slovenske vernike, da se udeležijo slovesnega začetka srednjeevropskega katoliškega shoda, ki bo v soboto, 31. maja, ob 10. uri na Brezjah. Somaševanje škofov in duhovnikov bo vodil ljubljanski nadškof dr. Franc Rode.

IZSELJENCI

Zavod sv. Stanislava Razstava del Andreje Dolinar

V atriju Zavoda sv. Stanislava v Sentvidu nad Ljubljano (tel. 00386 1 5822151) bo od 23. maja do 21. junija 2003 na ogled razstava likovnih del slikarke Andreje Dolinar iz Buenos Airesa. Umetnica je študirala na Narodni likovni akademiji "Manuel Belgrano", kjer je tudi diplomirala. Kasneje se je izpopolnjevala pri argentinskih umetnikih: Heliosu Gagliardiju, Reneé Pietrantonio in Loli Frexas ter pri slovenskem kiparju Francetu Ahčinu. Sodelovala je na mnogih bienalnih in letnih salonih na narodni in mednarodni ravni. Poleg slikarstva goji tudi grafiko. Je dobitnica številnih nagrad in priznanj. V Sloveniji je razstavljal skupaj s svojo sestro Marjetko Dolinar.

"V njenih delih je odraz narave. Umetnica vlaga v svoje delo, kar ji da narava čutili: čustvena in čutna doživljanja. Iz svojega notranjega sveta jemlje silno izkustvo in ga posreduje v oblikah in barvah. V tej dinamiki najde Andreja Dolinar svoj najpristnejši izraz." (Fermin FZvre, umetnostni kritik, Buenos Aires, Argentina)

Postavitev razstave so omogočili: Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ministrstvo za kulturo, Zavod sv. Stanislava in Izseljensko društvo Slovenija v svetu.

Toplo vabljeni na ogled razstave!

In memoriam / 1933-2003

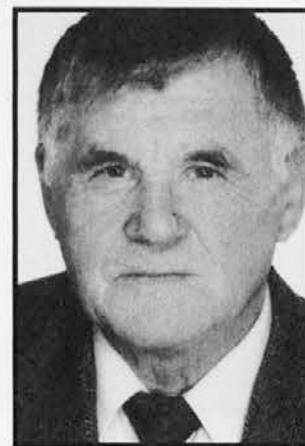
V spomin na planinca, tigrovca, publicista Karla Kocjančiča

Karlo Kocjančič je po devetdnevni agoniji podlegel poškodbam, ki jih je dobil kot pešec v prometni nesreči.

Kot planinec se je velikokrat izpostavil hudim nevarnostim, drznemu tveganju v Alpah in predalpskem visokogorju. Vse nevarne odseke je srečno preplezal. Velikokrat so ga rešili zadnji atomi moči, nohti in konice prstov in obdržali telo nad previsom, ko je obvladoval in premagoval steno. Telo pa ni premagalo poškodb, ki jih je utrpel med prometno nesrečo v Kopru.

Za uspešno planinstvo je od Planinske zveze Slovenije prejel Svečano listino 2001, tega priznanja se je zelo veselil, a žal premalo časa.

Prenehalo je utripati domoljubno srce, srce tajnika društva TIGR, ki se ni ustrašilo še tako težkih in zahtevnih nalog. Mogočni projekt na Velikem Cerju se je uspešno izšel. Zrasel je spomenik braniteljem slovenske zemlje vseh časov, ki so branili in obranili slovenska tla pred pohlepni osvajalci. Karlo je bil vztrajen in uspešen. Od vseh je zahteval, da so se izjemno potrudili, tako da je bil spomenik postavljen v rekordnem času. Seveda so tudi drugi dosti prispevali za ta veliki uspeh, toda lokomotiva celotnega projekta je bil, saj je neutrudno priganjal k delu. "Tu, tam poprimite, še to postorimo, dajmo danes, ne odlagajmo na jutri, popri-

mite!" so bile njegove besede.

Šele zdaj vemo, zakaj takaj. Storilo ali izšlo se je tako, kot pravi naš rek: Ko graditelj dokonča hišo, umre. Da je čutil pohajanje moči, da je zaznal, da ga lahko kaj doleti. Mogoče, malo verjetno. Vendar dejstvo je, da se mu je izjemno mudilo tudi zadnjo uro njegove zavesti, ko je na pultu koprške banke pustil svoje dokumente in stekel na parkirišče po zahtevani dokument v svoj avto, stopil pred avtomobil in od tedaj se ni več zavedel.

Karlo Kocjančič bi letos praznoval svoj sedemdeseti rojstni dan. Rodil se je v prijazni vasi Gradišče pri Materiji zavednim slovenskim staršem. Odraščal je na očetovem domu in se pridno učil. Rad je poprijel za vsako delo. Zaposlil se je v Luki Koper in tudi ob delu nadaljeval šo-

lanje, tako da je uspešno končal Višjo šolo za socialne delavce in Visoko šolo za organizacijo dela. Upokojen je bil pred desetimi leti. Potem se je ves posvetil delu v Društvu za negovanje domoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske.

Že na začetku je sodeloval pri pripravi za postavitve spominske plošče ustanoviteljem TIGR-a na Nanosu 4. septembra 1994 in postal prvi predsednik tigrovskega društva, nato je vse do tragične smrti opravljal dolžnosti tajnika društva. Za tigrovsko misel je izgorel. Veliko dela je zanjo vložil kot pisec in urednik glasila *Primorski rodoljub*, njegove številne razprave so bile objavljene tudi drugod tako da je z njim ugasnilo ostro pero, ki je pogosto sprožalo polemike in zavzete razprave.

Ogromno dela je vložil v priprave za izdajo knjig o TIGR-u in njihovo predstavitev. Nenehno je polno zavzet z delom, za delovanje tigrovskega društva se je trudil od jutra do noči. Za to pa ni prejel ničesar, niti ene same pohvale ali priznanja. Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske mu je neizmeren dolžnik za njegov izjemni trud. Tigrovci smo mu hoteli posebno priznanje in zahvalo izraziti ob njegovem 69. rojstnem dnevu, vendar je Karlo vztrajal, da je prezgodaj in da naj se to zgodi, če se že mora zgoditi na dan njegove 70-letnice. Tega dneva pa žal nikoli ne bo praznoval. Zato mu zdaj tigrovci lahko izrazijo le: "HVALA, KARLO".

Lucijan Pelicon

S 7. STRANI

Minusi in plusi...

Vsebine, ki jih obravnavajo pri verouku, niso nekaj splošno etičnega, ampak so vsebine katoliške vere, ki jih veroučitelji povezujejo z drugimi verstvi. Zelo malo je dijakov, ki verouka ne obiskujejo. Iz besed mlade profesorice sem razumela, da so veroučitelji zelo sposobni in priljubljeni, a tudi splošno ozračje je bolj spoštljivo in naklonjeno veri nasploh in verouku v šoli. Kar sama od sebe se

mi je vsiljevala primerjava s položajem verouka in veroučiteljev v naših šolah. Kako je mogoče, da je v "katoliški Italiji" verouk tako poptisnjen na stranski tir, brez ugleda in brez prave vsebine? In medtem ko postajajo pri nas božičnice laične prireditve brez sv. Družine, si na celovski gimnaziji veroučitelj ne pomišlja zmotiti pouk, preoblečen v sv. Miklavža, da dijakom, posebno maturantom, poda nekaj naukov za življenje...

GLOSA JURIJ PALJK

O strokovnosti

Spominjam se, da sem pred časom na tem mestu že pisal o stroki in bi zato tokrat raje o strokovnosti, da se ne bom ponavljal, pa čeprav bi tudi tokrat rad zapisal samo nekaj besed o tem, kako se imajo nekateri strokovnjaki za edine zveličavne cenilce, merilce, merodajalce in za edine pristojne za vse tisto, kar spada v njihovo stroko.

Opletanje, krašenje in sveda neprikrito zaničevanje drugačnega in drugega s pojmom stroka je na Slovenskem postalo zadnje čase že prava moda, ki ji kot papige sledijo predvsem naši slovenski časnikarski kolegi, saj ne morete niti enih samih navadnih in zelo vsakdanjih poročil po radiu več slišati, ne da bi slišali novinarja, kako zaključuje svoj prispevek z besedami: "Seveda pa bo sedaj morala povedati svoje še stroka!"

S stroko in strokovnjaki se šari okrog, da je veselje in žalost obenem, in to takrat, ko je prav, da jih potegnejo na dan, in tudi takrat, ko bi bilo bolje, da se o stroki ne bi govorilo, kaj šele o strokovnosti in strokovnjakih. Tako pa živimo v času, ko se govori "stroka sem in stroka tja, strokovnjak za to in strokovnjak za ono", da je na koncu že toliko strokovnjakov, da se sploh

ne ve več, če so zares strokovnjaki ali pa samo mislijo, da so strokovnjaki. In to na vseh področjih!

Imate strokovnjake za literaturo, glasbo, likovno umetnost, strojništvo in medicino, za knjigotrštvo, cestni promet, družbene in psihološke, tudi patološke pojave, za trave in rastlinje, za male in velike živali, za zgodovino, za take in drugačne terapije, skratka: ena sama dolga vrsta strokovnjakov je med nami, ki ob vsaki priložnosti vedo povedati, "kaj je rekla stroka", "kako stroka strokovno ocenjuje neko težavo", "kakšne strokovne rešitve ponuja stroka" in še vrsto strokovnih stvari o stroki bi lahko povedali.

Ti naši strokovnjaki na različnih področjih strokovno ocenjujejo nestrokovna dela vseh tistih, ki nismo strokovnjaki in so seveda strokovno prepričani, da o vsaki, tudi najmanjši stvari lahko samo stroka "zadnjo, strokovno besedo pove", po načelu, da ima samo stroka pravico javne besede, je samo ta posvečena in merodajna, da lahko na glas pove, kako z neko stvarjo je, ker je drugi, sami nestrokovnjaki, pač ne moremo razumeti.

Gre za tisti kompleks večvrednosti raznih strokovnja-

kov, ki na vseh področjih zmotno mislijo, "da samo stroka ve, kako je" in zato samo oni lahko "strokovno povejo, kako in zakaj je tako."

To je ena tistih znanih bedarij, v katere se ponavadi predvsem "naši lubi Krajnci" tako radi zaženejo, kot so se pred leti v izrazito strokovno razlago samoupravljanja in raznih TOZD-ov in SOZD-ov, za katere je že takrat vsak preprost in normalen, tudi ne nujno izjemno inteligentnega človeka vedel, da so čista bedarija, le da tega ni smel povedati na glas, ker bi šel seveda zaradi tega takoj v arest, sedel na hladno, kjer so nekateri zaradi takih stvari takrat tudi sedeli.

Strokovnost sem in strokovnost tja torej!

In se nate in po tebi usuje, da je veselje, če si upaš na javnem mestu reči, še huje pa je takrat, ko to zapišeš, da je, recimo, neka slovenska knjiga lepa, dobra in berljiva, zato dobra literatura, ali pa preprosto napišeš, kar meni večina od nas, da je namreč lahko tudi sodobno slovensko krajinarsko slikarstvo dobro slikarstvo, celo odlično slikarstvo,

ki ima, pravzaprav bi ga moralo imeti, svoje dostojanstvo in svoje ustrezno mesto v zgodovini slovenskega slikarstva, pa če mu jo strokovnjaki in stroka ter razni, največkrat samozvani izvedenci sedanjega časa pripisujejo ali ne!

Strokovnjaki seveda najprej strokovno ugotovijo, po izrazito majhni, a zato toliko bolj kranjski navadi, da tisti, ki je to napisal o slovenskem slikarstvu, nima univerzitetne diplome iz zgodovine umetnosti, ki mora biti seveda opravljena na ljubljanski univerzi. Dalje taki strokovnjaki tudi strokovno ugotovijo, da tisto, kar je nekdo "poljubno in seveda zato ne strokovno" napisal o neki razstavi: "Seveda ne more in nima nobene strokovne teže, ker trendi današnje sodobne likovne umetnosti govorijo drugače."

Ker večina od vas, drage bralke in bralci mojih glos, ve, da sam večkrat in zelo rad pišem o sodobnih slovenskih, predvsem zamejskih slikarjih, jih resnično rad in z veseljem ter večinoma na njihovo povabilo tudi v javnosti predstavljam, najbrž sedaj mislite, da pišem gornje stvari samo za-

to, da bi nekako obračunal s strokovnjaki in strokovnostjo, ker sam nimam univerzitetne diplome iz zgodovine likovne umetnosti na ljubljanski univerzi, ki je največkrat in skorajda edina merodajna, če se hoče v slovenskem svetu reči kakšno pametno in predvsem pa strokovno o likovni umetnosti, tako, ki je upoštevana in velja za strokovno.

Ne, ne gre za to, čeprav vam rad priznam, da se večkrat zelo zabavam, ko "razni strokovnjaki likovnih umetnosti, takih in drugačnih, seveda sodobnih tokov umetnostno-kritičnega razmišljanja o umetnosti" pišejo, govorijo na glas in podčrtujejo take oslarije, ki jih noben izobraženec ne bi smel izreči, neštudirani pa jih ponavadi ne govorijo predvsem zato, ker niso študirali.

Gre za tiste napisane bedarije o sodobni slovenski likovni umetnosti, ki jih najdete v dnevnem in seveda periodičnem časopisju in strokovnih revijah, kjer strokovnjaki po dolgem in počez razlagajo, zakaj je slabo sodobno slikarstvo dobro in lepo slikarstvo, edino hvalevredno in primerno za naš čas.

Preprosto: v zapletenih in za navadne smrtnike nerazumljivo napisanih stavkih in

povedih, polnih praznih floskul, vam skušajo na strokovnen način, ki je seveda poln tujk, to mora biti, če hoče biti strokovno napisan, mar ne?, najprej dokazati, kakšni nestrokovnjaki ste sami, da lahko potem napletajo svoje cene in preživete bedarije. V sodobne trende likovne umetnosti ujete, a vedno bedarije!

Če seveda pišeš slovensko, lepo in tudi z nekaj potrebne znanja, za katerega ni nujno, da si ga dobil tam, kjer ga običajno dobijo strokovnjaki, predvsem pa pišeš z dušo, ki nagovarja tako bralca kot umetnika in gledalca, si seveda nestrokovnjak.

Tako in tak, kot je bil seveda nekoč izrazit nestrokovnjak Ivan Cankar, ki je nestrokovno, zato nesprejemljivo in seveda pregrešno pisal o slovenskih impresionistih na Dunaju in takrat ugotovil to, kar danes strokovnjaki vedo, da so ti velikani že takrat bili.

Seveda Cankar ni bil strokovnjak in se ni strokovno izražal. Je pa znal lepo pisati, bi rekli danes strokovnjaki.

In drugi bi še nestrokovno zraven dodali, da je videl malce naprej. Ne samo do konca svojega kratkega nosu, dodajam jaz.

paljk@noviglas.it

V Haagu bo pričal tudi strokovnjak za ustavno pravo dr. Ivan Kristan

Vlada premalo uspešna pri premagovanju gospodarskih in socialnih težav

Pred mednarodnim kazenskim sodiščem v Haagu sta poleg nekdanjega predsednika RS Milana Kučana pričala tudi dva izvedenca iz Slovenije

Državni zbor je v ponedeljek pričel novo zasedanje, vendar na dnevnem redu ni pomembnejših vprašanj, ki bi približevala prebivalstvo. Zelo dejavni pa so drugi organi, kot v drugih državah, v krizi zaradi hitrega naraščanja števila upokojujencev in omenjenih sredstev t.i. pokojninske blagajne - odložili, finančno ministrstvo pa je umaknilo predloge za zmanjšanje socialnih pravic materialno najbolj ogroženih kategorij Slovencev. Gre za sklop neprijetnih zakonov in ukrepov, ki so bili odloženi, ker se vladna oz. parlamentarna večina boji za nadaljnje zmanjšanje priljubljenosti, kar bi se lahko pokazalo na državnozbornih volitvah čez približno eno leto. Vlada probleme skratka odlaži, jih ne rešuje, tako tudi ne odgovarja na zahteve opozicije, naj proračunski primanjkljaj, namesto stiskanja pasu prebivalstva, odpravi z doslednejšo izterjavo davkov, saj so dolgovi davčnih obveznikov dosegli že okrog 180 milijard tolarjev. Naraščajo tudi neplačane obveznosti v skladih pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja.

Medtem ko v industriji, predvsem v čevljarstvo-obutveni in tekstilni, naraščajo težave, spričo naraščajoče konkurence proizvodov iz tujih držav, tako da čedalje več zaposlenih izgublja delo, so v delu jav-

ne uprave plače zelo visoke. To izhaja tudi iz seznama plač vodstvenih uslužbencev v javnem sektorju. Iz analize plač, ki pa ne vsebuje drugih premikov posameznikov, ki v večini primerov bistveno presegajo plače, izhaja, da 40 % ljudi živi v revščini, 10% vodilnih ljudi v raznih službah pa prejema najvišje plače in druge prejeme, tako da pripadajo slovenski eliti.

Iz objavljenih podatkov je razvidno, da ima predsednik vlade Anton Rop milijon 436 tisoč tolarjev plače na mesec, v bruto znesku, plače ministrov pa znašajo nekoliko manj, pač glede na delovno dobo in po zakonu predvidene dodatke. Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel zasluži 1.292.675 tolarjev v bruto znesku na mesec, državni sekretar v zunanjem ministrstvu Črtomir Špacapan pa 977.182 tolarjev. Večjo plačo kot predsednik vlade imata direktor Slovenskih elektrarn Drago Fabjan ter direktor družbe za državne ceste Metod Dibatišta, ki prejmeta 1.818.168 oz. 1.594.416 tolarjev na mesec. Rekord v plačah v Sloveniji naj bi po pisanju znane slovenske revije bil generalni direktor pošte Slovenije Alfonz Podgorelec, ki zasluži 2.096.728 tolarjev v bruto znesku mesečno.

Iz obsežne kronike drugih pomembnejših dogodkov v Sloveniji v prejšnjih dneh omenjamo, da je komisar za širitev EU Günter Verheugen evropski komisiji (vladi) poslal poročilo o napredku držav pristopnic v evropsko povezavo, med katerimi je tudi Slovenija. V njem ugotavlja zamude, ki jih imajo posamezne države na raznih področjih pri prilagajanju pravnemu redu v EU, ki jih je treba odpraviti do 1. maja 2004, ko

bodo omenjene države uradno postale članice EU. Nekaterih blažjih kritik in priporočil je bila deležna tudi Slovenija. Po izjavi ministra za evropske zadeve dr. Janeza Potočnika pa v vmesnem poročilu komisarja za širitev EU "glede Slovenije ni nič dramatičnega". Štirinštrideset politično dejavnih slovenskih intelektualcev je 22. t.m. ustanovilo Forum levice, ki si je zadal več političnih ciljev, ki da jih ni mogoče uresničevati v okvirih LDS in zlasti Združene liste socialnih demokratov. Ustanovitelji zatrjujejo, da bodo Forum postopno morda preoblikovali v novo politično stranko, "saj Slovenija sedaj nima nobene politične stranke prave levice". Dogodek sta pozdravila tudi predstavnika LDS in ZLSD, dr. Slavko Gaber in Borut Pahor, pri čemer pa je najbrž šlo zgolj za formalno dejanje, saj bo Forum levice poskušal pridobiti predvsem levo usmerjene volilce iz obeh omenjenih strank vladne koalicije.

KUČAN MORDA ŠE KDAJ V HAAG

Nekdanji predsednik Slovenije Milan Kučan, ki je kot priča tožilstva nastopil na sodni obravnavi zoper Slobodana Miloševića pred mednarodnim kazenskim sodiščem za zločine, storjene na območju nekdanje Jugoslavije, ni povedal skoraj nič novega. Ponovil je dejstva, že znana in utemeljena o tem, da je razpad SFRJ povzročila politika srbskega in jugoslovanskega vodstva, ki jo je vodil in posebej obtoženi Milošević. Kučan je tudi prepričljivo pojasnil razloge za osamosvojitve Slovenije. Anketa, ki jo je opravil *Dnevnik*, je pokazala, da 58% Slovencev meni, "da je bilo Kučanov nastop pred sodiščem v Haagu prepričljiv". Bolj kritična je

bila ocena predsednika SDS Janeza Janše, ki je menil, "da Kučan veliko bolje pozna Miloševića, kot pa je o njem povedal sodišču".

Sodeč po pogovoru, objavljenem v mariborskem časniku *Večer*, je bil do Kučanovega pričanja kritičen tudi zgodovinar dr. Jože Pirjevec iz Trsta. Po njegovem "Kučan ni obremenil niti sebe, niti Slovenije. Ni pa tako obremenil Slobodana Miloševića, kakor bi si bilo želeli. Morda bi bilo treba natančneje povedati, da je bila Slovenija konec osemdesetih let na določen način prisiljena oditi po poti osamosvojitve, saj zanjo ni bilo druge možnosti".

Zagovorniki nekdanjega srbskega in jugoslovanskega predsednika so morda zaradi omenjenega "blagega" pričanja sporočili, da bo Slobodan Milošević v nadaljevanju sodne obravnave nekdanjega slovenskega predsednika tudi pozval v Haag, takrat kot "svojo" pričo.

Še pred Milanom Kučanom je pred mednarodnim kazenskim sodiščem v Haagu v svojstvu strokovnjaka za mednarodno pravo nastopil dr. Ciril Ribičič, član ustavnega sodišča Slovenije. Pred mednarodnim kazenskim sodiščem v Haagu bi moral v petek, 23. t.m., pričati tudi nekdanji ustavni sodnik SFRJ dr. Ivan Kristan, toda njegovo pričanje je bilo odloženo, ker je predsednik senata Richard May pozabil zagotoviti prevajalca za slovenščino. Povabljeni dr. Ivan Kristan pa ni bil pripravljen pričati v drugem jeziku. Zaradi tega so njegov nastop odložili, dr. Ivan Kristan pa še ne ve, kdaj bo ponovno povabljen kot priča na sodno obravnavo proti Slobodanu Miloševiću.

Marjan Drobež

Avtobusne proge Nova Gorica - Gorica

Občina Nova Gorica zagotovila svoj delež pri financiranju

Na zasedanju mestnega sveta v Novi Gorici, 22. t.m., so sklenili, da se avtobusna proga med tem mestom in Gorico vključi v pogodbo o koncesiji za opravljanje mestnega avtobusnega prometa, ki sta jo sklenila občina in Avrigo, družba za avtobusni promet in turizem v Novi Gorici. V sklepu o tem je tudi poudarjeno, da bo občina v celoti poravnala svoj delež pri vzdrževanju oziroma delovanju avtobusne proge med

Novo Gorico in Gorico. Morda bodo to javno povezavo razširili tudi v Šempeter pri Gorici, potem pa bi tamkajšnja občina prispevala svoj del stroškov za obratovanje omenjene avtobusne proge.

V obrazložitvi sklepa je še zapisano, da se na avtobusni progi med Novo Gorico in Gorico prepelje povprečno 51 potnikov dnevno. Pričakovati pa je, da bo število potnikov v prihodnje naraslo.

(M.)

Sprejeta pobuda mestnih svetnikov s Trnovske in Banjske planote

Za spoštovanje in zaščito slovenskega jezika

V Novi Gorici so sprejeli in bodo začeli takoj izvajati pobudo svetnika Silvestra Plesničarja, ki jo je podal v imenu skupine Predstavniki Trnovske in Banjske planote, da je treba bolj skrbeti za pravilno uporabo, spoštovanje in zaščito slovenskega jezika. To velja za delovanje Mestnega sveta kot tudi za zaposlene v občinski upravi. Omenjena pobuda je očitno nastala zaradi primerov zanemarjanja naše materinščine, ko je bilo včasih tudi gradivo pripravljeno za zasedanja mestnega sveta v Novi Gorici napisano v spakedrani slovenščini, pogosto tudi z nepotrebno uporabo tujk. Zaradi takih izkušenj je svetnik Silvester Plesničar zapisal, "da je slovenski jezik

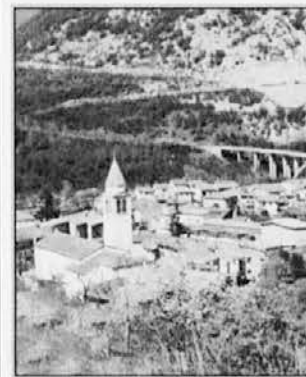
dovolj bogat, da izraža vse naše misli in pogovore, zaradi česar se moramo izogibati nepotrebnih tujk in tujih izrazov. Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo bo naš jezik lahko še pridobil na veljavi in naša naloga je, da mu pomen in veljavo utrjujemo".

Direktorica občinske uprave je v odgovoru svetniku Silvestru Plesničarju oz. skupini Predstavniki Trnovske in Banjske planote poudarila, "da je s pobudo o uporabi in skrbi za slovenski jezik zadovoljna, saj moramo tudi na ravni mestne občine Nova Gorica skrbeti za lepo in pravilno materinščino. Zaradi tega omenjeno pobudo sprejemamo kot zavezo".

(M.)

Izhaja že deset let

Veliko novega v Solkanskem časopisu

Branje *Solkanskega časopisa*, glasila tamkajšnje krajevne skupnosti, je zmerom zanimivo, ker je v njem objavljeno veliko novosti o življenju in prizadevanjih tega več kot tisoč let starega naselja ob vhodu v Gorico. Pestra je tudi nova številka časnika, v katerem so objavljene nekatere zadeve, ki utegnejo zanimati tudi širšo javnost. V poročilu o delovanju krajevne skupnosti v Solkanu je nova predsednica, prof. Darinka Kozinc, opozorila na prometne težave spričo velikega tovarnega prometa čez Solkan, pojasnila podrobnosti o gradnji obvozne ceste, na katero bodo omenjeni promet preusmerili, pa utemeljila zamisel, da bi v Solkanu dobili oz. uredili kultur-

ni dom. Zanj bi preuredili prostoro nekdanje trgovine s pohištvom oz. podjetja Vino Gorica, v središču naselja. V svojem zapisu, objavljenem na prvi strani *Solkanskega časopisa*, je Darinka Kozinc krajanom tudi sporočila, da so se pričeli razgovori o preselitvi zaporov iz vile Bartolomei, ki bo potem v celoti namenjena razstavnim in drugim potrebam Goriškega muzeja. Tomaž Marušič, nekdanji slovenski pravosodni minister, župan občine Nova Gorica in predsednik krajevne skupnosti v Solkanu, je v novi številki časnika objavil kritični članek z naslovom *Prometna preobremenitev*, fontana in še kaj. Meni, "da se težave s prometom in prostorom v Solkanu začenejo v središču, na trgu Jožeta Srebrničarja. Na njem so fontani dodelili nerazumljivo veliko površino za njeno delovanje. Izguba nekdanje proste površine, namenjene za parkiranje vozil predvsem kupcem v sedaj zaprtih trgovinah in strankam v bližnjih ustanovah, je osiromašila osrednji prostor Solkana". Sicer pa je Marušič tudi kritičen glede spomeniške, umetnostne in uporabne vrednosti fontane.

(M.)

V Sloveniji štiri organizacije za stike z rojaki v tujini V prihodnje naj bi za stike skrbel novoustanovljeni zavod

Razmišljanja o drugačni organiziranosti skrbi za rojake na tujem je spodbudila kriza v Slovenski izseljenski matici

Slovensko izseljensko matico že nekaj let pretresajo kriza in notranje razprtije, ki seveda zmanjšujejo njen ugled in vlogo med našimi rojaki v raznih tujih državah. V ozadju problemov so nemara tudi ideološki in politični predsodki ali zadržki, saj v nekaterih okoljih in strankah menijo, da je Slovenska izseljenska matica, kot je sedaj organizirana in glede na metode in načine delovanja, ostanek prejšnjega režima. Spričo krize so pred dnevi na izrednem občnem zboru Slovenske izseljenske matice sklenili, da je treba obstoječe probleme čimprej premosti-

ti, "saj morajo biti glavna skrb matice Slovenci po svetu in ne naši medsebojni odnosi". Tako imenovano sanacijsko delovno skupino za ureditev razmer v tej slovenski največji izseljenski organizaciji vodi Sergij Pelhan, nekdanji minister za kulturo in zdaj direktor Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici. V njej pa sodelujeta tudi nekdanja dolgoletna funkcionarja matice Janez Rogelj in Jože Prešeren.

Na omenjenem izrednem občnem zboru so sprejeli sanacijski in delovni ter finančni načrt, s katerimi bi izboljšali razmere in postopno od-

pravili težave. Dolgovi Slovenske izseljenske matice znašajo kar dobrih 15 milijonov tolarjev. Začeli so postopka za pridobitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju zunanjih zadev, in podprli zamisel o ustanovitvi javnega zavoda za Slovence po svetu. Novo vodstvo Slovenske izseljenske matice oz. novega društva bodo izvolili jeseni.

Po sedanjih predvidevanjih naj bi omenjeni javni zavod prevzel del profesionalne dejavnosti in tudi vlogo strokovne službe štirih izseljenskih organizacij, ki delujejo v Sloveniji. Poleg Slovenske izseljen-

ske matice delujeta v državi tudi Svetovni slovenski kongres in društvo Slovenija v svetu. To slednje goji predvsem stike in vodi izmenjave s povojnimi izseljenci, zlasti v Argentini. Najdaljšo, zelo bogato in uspešno tradicijo na področju slovenskega izseljenstva ima Rafaelova družba, ki je namenjena predvsem potrebam izseljencev, pa tudi njihovem kulturnemu in družabnemu življenju.

Novo obliko organiziranosti Slovenije za rojake po svetu naj bi uvedli že letošnjo jesen. Dogovarjajo se tudi o združitvi revij Rodna gruda in Naša Slovenija. Poskusna skupna številka naj bi izšla do konca leta. Pri tem seveda računajo na finančno pomoč države, ki naj bi še povečala skrb za slovenske izseljence po svetu.

(M.)

DAVČNI KOTIČEK

Mara Petaros

Naša zvesta sodelavka dr. Mara Petaros, ki je pred dvema letoma odgovarjala na vprašanja naših bralcev o novi valuti evru, sedaj odgovarja na vprašanja o davčnih prijavah. Vsi, ki imate dvome in pripombe ali želite kakšno pojasnilo v zvezi s to problematiko, ste vabljeni, da nam pošljete vprašanja po faxu (0481 548808) ali e-mailu (gorica@noviglas.it) ali kar po pošti (Novi glas, Travnik 25, 34170 Gorica).

Z zanimanjem spremljam vašo rubriko, zato bi rad vprašanje izpred dveh tednov poglobil in vprašal to: kakšne so globe v primeru napake v davčni prijavi in koliko let smo lahko "v strahu", da nas "ulovijo"? Imamo kakšno možnost preveritve kaznivnega dejanja oz. priziva?

Odg.: V zadnjih letih se je tudi davčna uprava nekoliko posodobila, saj je precej pospešila pregledovanje prijav in pošiljanje kazni davčnim zavezanecem. Če smo pred kakim letom čakali in "trepotali" kar nekaj let, dobimo sedaj obvestilo o napaki v 12 mesecih, kar zelo olajša delo davčnemu zavezancu ali njegovemu davčnemu svetovalcu, saj ima v tem primeru še vso dokumentacijo pri roki, pa tudi spomin je še precej svež. V prejšnjih letih se je namreč dogajalo, da si globo prejel 4 ali 5 let po predstavitvi in takrat si gotovo že pozabil, kaj se je v tisti določeni prijavi zgodilo. Če smo davčno prijavo naredili sami (model unico) in jo predstavili, kot to narekuje zakon, na pošti ali na banki, bomo v teku naslednjega leta prejeli domov obvestilo, s katerim nam davčna uprava sporoča, da je bila prijava pravilno izpolnjena ali da so v prijavi našli kako napako. Ta obvestila imenuje davčna uprava "avviso bonario". Ko prejmemo tako obvestilo, moramo najprej preveriti, ali ima davčna uprava prav. Lahko se namreč zgodi, da je uradnik naredil napako pri prepisovanju podatkov iz prijave, ki jo je izpolnil davčni zavezanec. Če ugo-

tovimo tako napako, se moramo v roku 30 dni obrniti na pristojni davčni urad (v Trstu je le-ta na ulici Van Bruck, v Gorici pa na Corso Italija) in tam predstaviti vso dokumentacijo, ki dokazuje, da se je davčna uprava zmotila. Navadno v takih primerih ni potreben priziv, saj bo uradnik globo takoj zbrisal in podatek popravi. Če pa ugotovimo, da ima davčna uprava prav, se splača takoj poravnati dolžni znesek, saj bomo v tem primeru imeli precejšnje olajšave. Če smo prijavo predstavili na davčnem uradu po telematski poti, ugotovijo morebitno napako že ob predstavitvi in lahko takoj poravnamo (seveda z minimalnimi doplačili) še dolžni znesek. Če smo za izpolnjevanje in predstavitev prijave poverili kakega davčnega svetovalca ali pooblaščenca urad CAF, ki prijave pošilja po telematski poti, bo obvestilo o napaki prejelo neposredno davčni svetovalec ali urad CAF, ki bo potem davčnega zavezanca obvestil o napaki in skušal situacijo sanirati. V vsakem primeru pa ima davčna uprava precej časa, da prijave preveri in ugotovi morebitne napake. Za vse prijave, ki jih bomo še predstavili letos, ima davčna uprava čas preverjanja do 31.12.2007. Če smo davčne prijave pravilno izpolnjevali in če nismo utajevali davkov, ni razlogov, da smo v strahu, saj lahko vsako napako preverimo. V primeru, da je napako zagrešila davčna uprava, pa imamo vsekakor možnost priziva, kjer z vso potrebno dokumentacijo dokažemo, da imamo prav.

Kmečka zveza obvešča

Tečaj za pridobitev dovoljenja za nakup in uporabo fitofarmaceutskih sredstev

Kmečka zveza namerava organizirati za svoje člane in ostale kmetovalce, v sodelovanju z ostalimi kmečkimi organizacijami, tečaj za pridobitev dovoljenja ("patentina") za nakup in uporabo toksičnih in zelo toksičnih (bivše 1. in 2. skupine) fitofarmaceutskih sredstev. Tečaj je obvezen v smislu OPR št. 290 z dne 23.04.2001 za vse, ki se prijavijo na izpit za pridobitev ali obnovo omenjenega "patentina", in traja 8 ur za obnovo ter 12 ur za prvo pridobitev dovoljenja. Glede na dejstvo, da je v naši deželi prisotna slovenska narodno-

stna skupnost, kateri pripadajo številni kmetje in ostali uporabniki fitofarmaceutskih sredstev, je Kmečka zveza naslovila prošnjo na pristojno Odbornišvo, naj zagotovi celoten postopek, priročnik za pripravo izpita in potek izpita samega, tudi v slovenskem jeziku.

Kmečka zveza vabi zainteresente, da se na tečaj prijavijo v njenih uradih v Gorici na Korzu Verdi, 51/int. (telefon: 0481 82570) ob ponedeljkih in sredo od 8.00 do 13.00 ure in vsak dan v Trstu na Ul. Cicerone, 8 (telefonska številka: 040 362941).

Nasveti varčevalcem

Investicijski skladi (1)

Investicijski skladi (it. Fondi comuni di investimento) so se kot oblika varčevanja prvič pojavili že več kot pred sto leti v ZDA, medtem ko so se v Evropi razvili v povojnem obdobju. V Italiji urejuje to obliko naložbe zakonsko določilo iz leta 1983. Večje zanimanje in vlaganje v Sloveniji v sklade se je začelo zadnji dve leti.

Zakaj dejansko gre? Varčevalec nakaže določeno vsoto denarja in tako postane član oziroma imetnik ali boljše postane lastnik določenega števila kvot, ki predstavljajo njegov delež v skladu. Vse kvote, na katere je razdeljeno premoženje sklada, imajo določeno ceno. Torej pri taki obliki investicije nikoli ne govorimo o neki vnaprej določeni donosnosti, ker vlagatelj kupuje in prodaja kvote po ceni, ki jo določa finančno tržišče. Razlika med nakupno in prodajno ceno kvote določa donosnost take oblike varčevanja.

Kaj se v resnici dogaja z denarjem varčevalcev? Upravitelj sklada, ki po zakonu mora vedno biti delniška družba, s kapitalom vlagatelj kupuje vrednostne papirje (državne in privatne obveznice, delnice) po načelu razpršitve premoženja sklada. Varčevalec postane tako posredno lastnik večjega števila vrednostnih papirjev, kar znatno zmanjšuje tveganje njegove investicije. S pravno-formalega vidika je premoženje sklada ločeno od premoženja upravitelja sklada, kar predstavlja dodatno garancijo za vlagatelja. V primeru namreč, da upravitelj sklada grede v stečaj, ostane premoženje

varčevalcev nedotaknjeno.

Kontrola nad delovanjem investicijskih skladov je v pristojnosti Osrednje Državne Banke in ustanove CONSOB (Commissione Nazionale per le Società e la Borsa), ki ima za osnovno nalogo nadziranje finančnih tržišč. Vsekakor je za tako obliko vlaganja prihrankov značilna dnevna kotacija v dnevnikih. Na ta način varčevalec lahko dnevno preveri vrednost svoje investicije, tako da pomnoži ceno kvote iz časopisa s številom kvot, ki so mu bile dodeljene po podpisu pogodbe.

Vlaganje v investicijske sklade je povezano z določenimi stroški, ki so različni glede na vrsto sklada in na njihove pričakovane donose. Govorimo o vhodnih in izhodnih stroških. Vhodni stroški nastanejo pri vsakem nakupu kvot sklada in znašajo do največ 5 % vlozene vsote. Izhodni stroški nastanejo takrat, ko varčevalec prodaja svoje kvote oziroma deleže in znašajo do največ 3 % vrednosti investicije. Ponavadi skladi imajo samo vhodne ali samo izhodne stroške. V stroške je treba všteti tudi provizijo družbe upravitelja sklada, ki povprečno znaša 1-2 % celotnega premoženja. Pri vsem tem je zanimivo, da pri taki obliki naložbe varčevalec pred davkarji ohrani popolno anonimnost. Letno namreč upravitelj sklada plača direktno državi 12,5 % na dobiček investicijskega sklada. Davek je za vlagatelja neviden, ker je všteti v ceno kvote.

/ dalje
Stojan Pahor

Občni zbor Zadružne banke Doberdob in Sovodnje

Krepitev prisotnosti na teritoriju

Posebna vloga goriške podružnice

FOTO BUMBACA

Kot smo zadnjič na kratko omenili, je bil v petek, 16. maja, v Kulturnem domu v Gorici občni zbor Zadružne banke Doberdob in Sovodnje. Poročilo upravnega sveta o obračunu za poslovno leto 2002 je prebral predsednik upravnega sveta Mirko Hmeljak, poročilo nadzornega odbora je prebrala Martina Malalan, bilanca za leto 2002 pa je orisal Savo Ušaj. Prisoten je bil tudi podpredsednik deželne zveze združenih kreditnih bank Luciano Sartoretti.

Hmeljak je v poročilu o stanju in delovanju Zadružne banke Doberdob in Sovodnje izrazil zadovoljstvo nad rezultati prejšnjega leta, kljub temu da je bilo poslovanje bančnega zavoda pod negativnim vplivom splošnega nenaklonjenega ekonomskega stanja tako na krajevni kot na državni in mednarodni ravni. Zaskrbljujoča znaka sta med drugimi brezposelnost in "kronična" kriza male trgovine zaradi vse večjega števila

velikih trgovinskih centrov. Banka je tudi v letu 2002 gmotno podprla društva in organizacije na področjih, kjer deluje; posebno pozornost je izkazala športnim društvom in izdaji publikacij različnih vsebin. Med drugimi točkami izčrpnega poročila je Hmeljak omenil, da želi krepiti banka svojo prisotnost na teritoriju tudi z odprtjem goriške podružnice na Drevoredu 20. septembra. Ta naj bi imela pomembno vlogo za nadaljnji razvoj banke, saj je "bližnji razvoj naše banke odvisen predvsem od zagona nove podružnice," ki je postavljena "na zanimivem in perspektivnem področju". Ko smo že pri tem, omenimo, da ima bančni zavod svoj glavni sedež v Doberdobu, druge podružnice pa še v Sovodnjah, Štandrežu in Ronkah; v Trzicu ima bankomat.

Čisti dobiček poslovne dobe, ki znaša 811.258,21 evra, je bil skoraj v celoti dodeljen rezervnemu skladu.

Od maja do konca poletja

O gorečkah

Gorečke so med najbolj priljubljenimi lončnicami, saj nas s svojim čudovitim cvetjem razveseljujejo od maja do konca poletja. Poznamo tri vrste gorečk, in sicer Pelargonium zonale, Pelargonium peltatum in Pelargonium maerantum. Ta zadnja vrsta je manj razširjena, ker je zelo občutljiva. Te tri družine pa se delijo še na veliko podvrst, ki se razlikujejo predvsem po barvi in obliki cvetov.

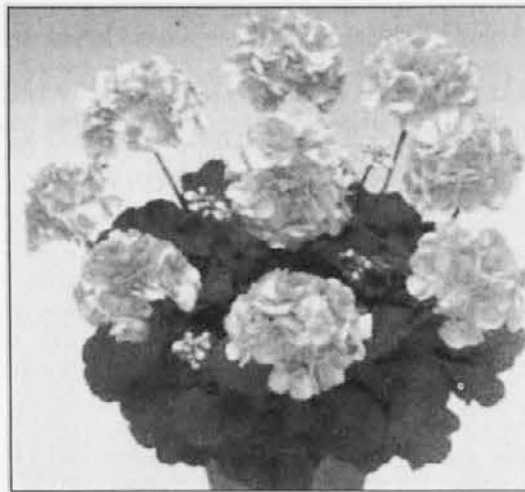
Maj je zadnji čas, ko si nabavimo nove sadike gorečk, oziroma jih presajamo v nove, večje posode. Tudi komaj kupljene gorečke bomo presadili, saj je običajno originalna vaza premajhna in tudi zemlja navadno ni primerna za gojenje rastlin na prostem. Izbrali bomo torej tako velik cvetlični lonček, da bo imela presajena roža dovolj prostora, da bo lahko pristo in enakomerno razvila korenine in da bo imela dovolj zemlje, ki naj ji zagotovi potrebne hranljive snovi in vlago. Navadno presajamo gorečke v

lonček, ki je eno ali dve številki večji od tistega, v katerem je rastlina pravkar rastle. Posoda mora torej imeti potrebno prostornino, važno pa je tudi, da ima na dnu dovolj veliko luknjo, ki bo omogočila odtok vode ter zelo pomembno zračenje. Važno je namreč, da ima kisik dostop do zemlje, voda pa mora odtekat, saj bi zastoj vode v posodi povzročil zadušitev in posledično gnitje korenin.

Razmnožile bi se tudi glivice, ki povzročajo razne plesni in druge bolezni cvetja.

Gorečke presajamo v srednje kompaktno prst, tako da se ne suši prehitro. Zemljo za to cvetje lahko sami pripravimo, tako da v enakih delih premešamo dobro vrtno prst, humus, ki smo si ga sami pripravili iz listja, ter srednje de-

belo mleti pesek. Gorečke najbolje uspevajo v zemlji s približno 6 do 6,5 pH. Glede gnojenja pa si lahko v semenarnah nabavimo posebno gnojilo, ki so nalašč pripravljena za to cvetje, saj upoštevajo hranilne potrebe te rastli-

Glede vode priporočajo, da to cvetje zalivamo vsak dan. Po možnosti približno vedno ob isti uri proti večeru, še zlasti, če je izpostavljeno soncu. Potreba po vodi, se pravi po zalivanju, pa se zmanjša, če so cvetlični lonci velik del dneva v senci, če je v njih prst, ki se dobro prepoji z vodo in jo dobro zadržuje, oziroma če je v zraku dovolj visok odstotek vlage in so temperature nižje. Pri zalivanju skušamo uporabljati postano in prezračeno vodo, ki naj ima vsaj 18 do 20 stopinj Celzija. Ko zalivamo pa pazimo, da ne zmocimo listov in cvetov.

Še bolj priporočljivo je zalivanje v podstavku, saj rastline na ta način srkajo vodo na osnovi kapilarnosti. Med cvetenjem potrebujejo gorečke kar precej vode in hvaležne so za dognojevanje. Tudi hranljive snovi jim lahko nudimo z zalivanjem.

Še bolj priporočljivo je zalivanje v podstavku, saj rastline na ta način srkajo vodo na osnovi kapilarnosti. Med cvetenjem potrebujejo gorečke kar precej vode in hvaležne so za dognojevanje. Tudi hranljive snovi jim lahko nudimo z zalivanjem.

V Kulturnem domu v Gorici / OŠ iz Romjana

Na lahnih krilih domišljije pozdrav šolskim klopem

Prežgoče majsko sonce napoveduje skorajšnji konec šolskih muk in začetek uživanja svobode počitniških dni. Ta težko pričakovani trenutek so šolarji iz Romjana napovedali s prisrčno, čeprav malce predolgo prireditvijo v petek, 23. t.m., v veliki dvorani Kulturnega doma, ki se je ob tej priložnosti lepo napolnila s starši in prijatelji.

Na dnu odra se je na črnem zastoru svetil mavrični obok, pod njim je živo zelen travnik z velikimi pisanimi cvetovi vabil v očarljivo majsko naravo, na sredi odra pa je stal številni zbor šolarjev iz Romjana, ki je vneto zapel tri pesmice za glasbeni uvod v poznopopoludansko prireditev. Njena programska zamisel je vzklikala predvsem v gledališko-jezikovni delavnici, ki jo je z veliko ljubeznijo do gledališke umetnosti pa tudi polno mero domišljije vodila mentorica Vesna Tomsič. Seveda so pri tem ne brez truda in potrpežljivosti sodelovali učiteljice in učitelji, v veliko pomoč pa je bil tudi glasbenik Hilarij Lavrenčič.

V mavričnem spletu so se vrstile plesne, recitacijske, animirane in pravcate gledališke točke, ki so jih radoživostno spreletali učenci.

V eni izmed recitacij so petošolci poslušalce krepko spomnili na neprecenljivo dragoceno svetlo, na mir. Prvošolčki so šaljivo prikazali ples o neotesanih praljudih

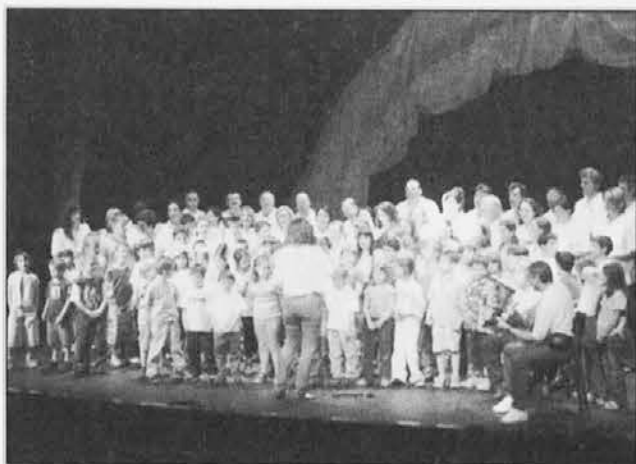

FOTO BUMBAGA

in spletkarskih čarovnicah. Drugošolčki so ob branju učiteljice Majde s scenskimi pripomočki, v kostumih in z zabavnimi domislicami oblikovali pravljico o sebičnem Jabolčnem kralju in njegovih črvičjih jakolkah. Tretješolci so z velikimi vabečimi sadeži in sladkarijami in drugimi poslasticami pokazali, kako je lačna gosenica požeruško grizla dobrote in se ob koncu poetično prelevila v lakhokrilega metulja. Četrto in petošolci pa so naravnost presenetili s svojim odrskim prikazom Prešernove romane *Turjaška Rozamunda*. V "stilnih" kostumih in z rekviziti v rokah so se sukali po odru in povedali, kako je vrlega Ostrovharja očarala lepa Lejla. V odrske prikaze in mednje so se nevsiljivo vrinjali plesni trenutki, nemalokrat prežeti z ironijo in duhovitostjo, katere se je Vesna

poredno poslužila pri odrskih slikah, ki so zaradi tega zažarele v še prijetnejših barvah. Spet sta se pokazala njen občutek za ritem pri plesnih korakih in domišljajska žilica pri odrskem ustvarjanju.

Na odru so našli svoj prostorček tudi malčki iz vrta, ki so pod taktirko učiteljic zaplesali z dežnički in številni zbor staršev s pevovodkinjo Silvio Pirotti, ki je v začetku ob spremljavi orff instrumentov ter drugih glasbil zapel tri pesmi in ob koncu z učenci znano *Vsi so venci bejli*.

Skoro dveurni program je sklenil prekmurski kantavtor Vlado Kreslin, ki se v zadnjem času vse pogosteje pojavlja na Goriškem in Tržaškem. Zapel je nekaj svojih priljubljenih skladbic in s tem izzval gledalce in otroke na odru, da so spremljali njegovo petje. (IK)

ŠZ Olympia: zaključna akademija

Športno združenje Olympia vabi na Zaključno telovadno akademijo v petek, 30. maja 2003, ob 19.30 v telovadnici na drevoredu 20. septembra 85 v Gorici. Sodelovale bodo skupine ŠZ Olympia: otroci skupine Gymplay -

predšolska telesna vzgoja, deklice športne ritmične gimnastike, dečki orodne telovadbe - športne gimnastike, deklice in dečki minivolleyja, plesna skupina Hip Hop under, junior in senior. Gost večera bo plesna šola Terpsihora iz Šempetra pri Novi Gorici.

Nogomet / Inter, nepredvidljiva ekipa

Aksiomi med črnimi oblaki

5. maj: katera asociacija se vam najprej porodi, ko slišite ta datum? Stavim, da bom zadel: težke knjige italijanske književnosti, dolgi popoldnevi učenja na pamet, Manzoni. Seveda, "Ei fu". Prav tako pa sem prepričan, da bom zadel v črno, če povem, da je lani 5. maj dobil popolnoma nov pomen za del navijaške populacije na Apeninskem polotoku. Se strinjate z mano, Interjevi navijači?

Stanje je bilo približno tako: modro-črna polovica Milana se je že ves teden od ponedeljka, 29. aprila, (dan po predzadnji prvenstveni tekmi) pripravljala na slavo za državno prvenstvo, ki so ga dejansko (čeprav še ne aritmetično) Cuperjevi varovanci že osvojili. Do naslova je manjkala samo še devetdesetminutna predstava

proti demotiviranemu Laziu, ki je imel za sabo eno svojih najslabših sezon. Celotni navijači lacijskih orlov so se v znak protesta proti slabim igram svojega moštva odločili, da bodo tistega usodnega 5. maja množično podpirali ekipo predsednika Morattija. Rimski Olimpico je bil v celoti odet v črnomodre barve. Skratka, zmage Cuperjeve ekipe ni nihče postavjal pod vprašaj. Interjevi navijači so v tistem tednu prebrskali vse kotičke v hiši, da bi našli črnomodre drese, čepice in druge navijaške pripomočke, ki so jih v dolgem čakanju na uspehe svojega moštva založili doma ali sploh pozabili, da so jih kdaj imeli. Iz pajčevine so povlekli zastave z napisom *Inter, državni prvak 1988/1989*, ki so si v vsem tem času pridobile pomembno zgodovino

sko vrednost in visoko ceno v starinarnicah. Kako groteskno se je sklenil tisti 5. maj, je splošno znano: demotivirani Lazio, ki je v prvenstvu taval brezciljno, je premagal Inter, Juventus se je suvereno uveljavil v Vidmu in črnomodrim izpod nosa odpeljal scudetto v Turin.

Včasih se v Italiji govori o nogometu kot o znanosti: lahko v tem pogledu potegnemo vzporednice nogomet-mate-

minutah, letos so iz pokala pravakov izpadli v polfinalu proti mestnemu tekmecu Milanu, ne da bi bili dejansko poraženi. Po dveh remijih so bili izločeni zaradi slabšega količnika zadetkov v "gosteh": ker je šlo za mestni derby, sta se obe tekmi odigrali na San Siru, domačem stadionu obeh milanskih ekip!!! Naslednja postaja Interjevega križevga pota bi lahko črnomodre v naslednjih sezonah pripeljala

do tega, da bi pred zadnjim kolom prvenstva izbranci predsednika Morattija vodili na lestvici s štirimi točkami naskoka pred drugouvrščenim in po zaključnem sodnikovem žvižgu pristali na drugem mestu v razpredelnici. Drži, da je to nemogoče in da je skregano z najosnovnejšimi matematičnimi pravili, a Inter je

zelo nepredvidljiva ekipa, ki so ji že večkrat uspeli "nemogoči podvigi".

Interjevimi navijačem se opravičujem za cinizem iz gornjih vrstic: nedvomno pa so si vsi, ki so v zadnjih desetih letih ostali zvesti črnomodrim barvam, morali privzgojiti tako trdno stoično držo, da mojega zbadanja niso niti začutili. Poleg tega je treba Interjevemu predsedniku Morattiju čestitati za potrpežljivost in vztrajnost. V primeru, da bi ob koncu sezone italijanska nogometna zveza podeljevala priznanje za potrpežljivost in vztrajnost, bi v zadnjem desetletju ta pokal nedvomno pogosto dvigal prav Interjev predsednik... ali pa bi mu morda tudi na tej posebni lestvici "uspelo" ne zmagati in zasedeti drugo mesto?

Andrej Černic

Hector Cuper

matika? V matematiki poznamo aksiome, nedokazljive resnice, ki jih kot take moramo sprejeti. Nikakor ni mogoče npr. dokazati, da skozi dve točki gre natanko ena premica. To "resnico" moramo apriori sprejeti. Podobni aksiomi veljajo v nogometu. Eden od teh pravi: nemogoče je, da Morattijev Inter zmaga pomembnejšo državno ali mednarodno lovoriko. Fantozijev "črni oblaček" je v devetdesetih začel vdano slediti črnomodrim, ki so zapišani tragični usodi: nikoli ne zmagajo ničesar (častna izjema, ki potrjuje pravilo, je osvojitev pokala UEFA v sezonah 1993/94 in 1996/97), a se vedno ustavijo tik pred velikim ciljem. Mazohizem doseže v tem svoj višek. Lani so (že osvojeno) prvenstvo izgubili v zadnjih devetdesetih

POTOPIS

Od Nove Gorice do Santiaga (29)

CAMINO FRANCÉS

Nace Novak

V Ponferradi sta se nam spet pridružila Chris in Jo, ki ju nismo videli nekaj dni. Jo je medtem dopolnila 38 let in

dalih sem Ponferrado zapustil znova obut v pohodniške čevlje. Občutek je bil sprva dober, potem pa so se kmalu

zvečer smo v eni od restavracij proslavili njen rojstni dan. Napredovanje z vse bolj zatečeno in bolečo nogo

Po treh dneh hoje v san-

pojavitve bolečine, ki so me spremljale vso pot do mesteca Villafranca del Bierzo (na sliki), kjer smo zaključili 21. etapo. Kljub temu da sem si

v nogo izmenično vtiral kremo proti bolečinam in tisto proti oteklinam, ob vsakem postanku pa na zatekajoče mesto položil vrečko ledu (tam, kjer je bil led na voljo), je bila noga v vse slabšem stanju.

Kot nalašč sem ob prihodu v Villafranco zvedel, da so bili v 15. stoletju romarji, ki zaradi zdravstvenih in drugih težav niso mogli nadaljevati poti, pri severnih vratih Cerkve Sv. Jakoba, imenovanih tudi Puerta de Perdon, po papeškem dekretu deležni enakih privilegijev, kot če bi prišli do Santiaga de Compostelle.

Za trenutek sem pomislil na to, da bi se ustavil in prekinil pot, saj so me težave z vse bolj razbolelimi stopali že resno ovirale pri napredovanju, na koncu pa sem zaključil, da bi bil to prehud osebni poraz. Sploh pa nisem bil več daleč od cilja.

V zavetišču, kjer smo se ustavili, so imeli dve ločeni skupinski spalnici. Eno za romarje do 40. leta starosti in

drugo za starejše. Čeprav se nisem pozanimal, zakaj so se odločili za takšen sistem, sem ga bil vesel, saj se mi je v sobi za mlajše romarje obetala mirna noč brez rafalov smrčanja, s katerimi so nočni mir kalili predvsem starejši pohodniki. Tudi sicer je v manjšem zavetišču vladalo zelo prijateljsko vzdušje.

Ko smo zvečer, tako kot vedno, oskrbnika povprašali o razmerah na naslednji etapi, nam je povedal, da nas čakata na poti do Cebreira, zadnjega prelaza na Caminu, dva precej zahtevna vzpona. V isti sapi nam je ponudil, da nam za nekaj deset evrov z avtomobilom odpelje vso prtljago do zavetišča v Cebreiru. Zahvalili smo se in rekli, da bomo premislili, med kasnejšim "bojnim" posvetom pa smo se vsi strinjali, da smo se že tako navadili na hojo s težkim bremenom na hrbtu, da bi bilo brez nahrbtnika drugače in bi nam med hojo ves čas nekaj manjkalo.

Naslednje jutro je z oskrbnikom in v družbi nahrbtni-

kov večine preostalih romarjev do Cebreira odpotovala le Jo, ki je imela utrujajočega in precej asketskega dopusta že malo dovolj. Chris pa se je odločil, da bo 800 metrov višinske razlike na 30 kilometrski etapi premagal s smešnim malim biciklom.

Mi trije smo jo iz Villafrance uredali v že osvojenem slogu. Že do zadnjih hiš v mestecu smo se morali vzpenjati, naprej pa je pot vodila še bolj strmo navzgor. Walter je potegnil naprej, sam sem bil s hojo v hrib kar zadovoljen, saj je stopalo med vzpenjanjem nekoliko manj trpelo, Emilii pa je zmanjkalo sape in je zaostala. Med spustom, ki slej ko prej sledi vsakemu vzponu, me je dohitela, saj sem imel precej težav. Brez pohodniških palic ne bi šlo. Ob vsakem koraku sem moral obe palici zapičiti predse, potem pa stopiti na manj pohabljen desno nogo. Vse skupaj je bilo še najbolj podobno hoji z berglami. Katastrofa. Potem ko sem si med počitkom nekoliko opomo-

gel, je pot nekaj kilometrov vodila ob hitri cesti, za zaključek pa nas je čakalo še devet kilometrov baje najzahtevnejšega vzpona na celem Caminu, do prelaza Cebreiro na višini 1300 metrov.

Vzponu res ni bilo videti konca, čudovita okolica pa je poskrbela, da je bilo lažje. Ko sem se tu pa tam ustavil, da bi počakal Emilio, sem se s pogledom popasel na hriboviti pokrajini, ki me je obdajala z vseh strani. Zrak je bil čist, barve božanske, lahen vetrič pa je poskrbel, da je bilo vse skupaj še lepše. Malo pred prihodom v Cebreiro sva se ustavila ob kamnitem mejnem kamnu, ki naju je obvestil, da vstopava v Galicijo, zadnjo pokrajino, prek katere se vije starodavna romarska pot. Na kamnu je pisalo tudi, da je do Santiaga le še 150 kilometrov. Ob tem sva bila kljub utrujenosti presrečna, tiste slabe pol ure hoje, kolikor nama je še ostalo do Cebreira, sva na ta račun prehodila v precej hitrejšem tempu.

/dalje

Izlet z Novim glasom

Potovanje v Provanso in Andoro (1)

Letošnje potovanje z Novim glasom od 22. do 30. aprila v Provanso in Andoro je bilo zelo uspešno in srečno. Prvi dan zjutraj je bilo sicer hladno in vetrovno, a se je dan začel z napovedjo lepega in sončnega vremena. In res, razen dveh dnevov, ki sta bila nekoliko muhasta, je bilo vreme prijetno, sončno in pomladno. Povsod lepa narava v pomladanskem prebujanju in cvetju nam je nudila veliko prijetnih občutkov.

Prvi dan je bila predvsem vožnja z udobnim avtobusom po avtocesti mimo Mester, Padove, Piacenze do Obale cvetja v Liguriji in Ventimilije, kjer smo v njeni okolici, značilni skoro soteski prenočevali v kraju Rocchetta Nervina.

Naslednji dan nas je v Ventimiliji pričakal vodič Sandro. Spremljal nas je na vsej poti do vrnitve v Italijo. Vodič je bil vsestransko izobražen in poznavalec svoje stroke; sam je povedal, da je opustil začeto profesorsko službo in se raje posvetil potovanjem, da je lahko prišel čim bolj v stik z ljudmi, ki so različni po izobrazbi, jeziku in narodnosti.

MONAKO IN NICA

Avtocesta nas je vodila po strmih pobočjih nad ligursko obalo skozi predore v Francijo in Azurno obalo. Najprej se nam je odprl čudovit po-

gled na monaško kneževino. Izstopili smo iz avtobusa in slikali v soncu se lesketajoče mesto. Prav tako se je nekoliko pozneje nudil čudovit pogled na Nico, ki ji pravijo biser Azurne obale. Vodič nam je povedal, da so mesto v 4. stol. pr. Kr. ustanovili Grki in ga imenovali Nika, t.j. Zmaga, ker so premagali tamkajšnje prebivalce. Pred poldne smo prispeli v Marseille in se povzpeli na grič, kjer je romarsko svetišče Naše Gospe na Straži. Tu smo imeli sv. mašo pri glavnem oltarju. Svetišče s 60 m visokim zvonikom na nadmorski višini 162 m in ploščad pred njim je lepa razgledna točka. Spustili smo se do nabrežja, kjer smo imeli kosilo v promenadni restavraciji. Letos moramo priznati, da je bila hrana povsod dobro in okusno pripravljena ter so nam povsod nudili tudi francoski sir in znana francoska vina.

PROVANSO

Popoldne smo začeli s prvim ogledom Provanse. Prvi obisk je bil namenjen nekdanji prestolnici Provanse, mestecu Aix de Provence (na sliki). Sprehodili smo se po mestnem središču do stolne cerkve, ki je posvečena Odrašeniku, njeni začetki segajo v 5. stol. po Kr., odlikuje se po arhitektonski zgradbi iz 12. in 17. stoletja, kjer se prepletajo razni u-

metnostni tokovi. Poleg stolnice so še vidni ostanki nekdanjega rimskega kopaljšča in svetišča. Videli smo tudi rojstno hišo znanega slikarja Paula Cezanna, ki se je rodil v tem mestu leta 1838. V tla in pločnike so pritrjeni t.i. žebli oz. sledi na Cezannovi poti, po kateri je hodil umetnik, ko je tu živel. Prav tako je bilo vredno, da smo videli Hotel de ville, t.j. nekdanje županstvo z zvonikom iz 16. stol. in z Urinim stolpom, na katerem se menjavajo simboli štirih letnih časov. Po ogledu smo se napotili v Lancon de Provence, kjer smo ob avtocesti imeli hotel za štiri prenočitve. Izbira je bila posrečena, ker smo se od tu vsako jutro peljali na ogled zanimivosti.

AVIGNON

Tretji dan nas je zjutraj povedel v nekdanje papeško mesto Avignon. Vodič nam je že na poti v mesto, že v avtobusu, lepo razložil zgodovino papeškega dvorca in avignonskih papežev. Tedanje politične razmere v Franciji in patriarhalni boji v Rimu so preprečili tedanjim papežem vrnitev v Rim, nekateri izmed njih so bili zelo prizadeti za duhovno prenovo celotne Cerkve. Avignonska papeška rezidenca je prava trdnjava iz 14. stoletja. Tu je od leta 1309 do leta 1377 živel sedem pa-

pežev. Prvi avignonski papež Klement V. si je izbral to mesto, ker je v njem imel Sveti sedež svojo posest in trdnjavo že od leta 1274. Izkazali so se kot veliki graditelji in ljubitelji umetnosti, nekateri so celo zapustili sledove meniške askeze in strogosti. Obisk te nekdanje papeške trdnjave je zapustil močan vtis o nekdanji mogočnosti celotne zgradbe in minljivosti, kar je človeškega. Po francoski revoluciji je vse lastništvo Cerkve prešlo na krajevno mestno občino. Z mostu nad reko Rodan, ki ovija Avignon, smo imeli lep pogled na zeleno pokrajino.

LE BAUX DE PROVENCE

Popoldne smo se vozili mimo oljčnih nasadov, pinj in

trtnih nasadov mimo St. Remy, kjer se je rodil slavni Mihael Nostradamus, na planoto Baux-de-Provence, od daleč nas je spremljala skalnata gora Victoire, ki jo je upodabljal Cezanne. Na poti smo videli srednjeveške gradove kot Tarascon in Beaucaire, ohranjenje so tudi cerkve nekaterih samostanov, kjer so živeli sveti menihi, kot sv. Egidij ali Tilen (Francozi mu pravijo Saint Gilles), sv. Maksim in sv. Sidonij.

Bližali smo se mestecu Les Baux de Provence, v okolici katerega so v preteklosti kopali boksit in iz njega pridobivali aluminij, zato se boksit imenuje po tem kraju. Mestece leži na skalni planoti, na višini približno 200m nadmorske viši-

ne. Tu naj bi po legendi živel in umrl eden od sv. Treh kraljev, in sicer Boltežar, ker naj bi bili srednjeveški plemiči njegovi potomci. Bil je to kraj in zatočišče roparjev in razbojnikov, ki so na tem višinskem prehodu nadzorovali pokrajino proti Avignonu in z druge strani do Vetrovne gore, ki jo je opeval tudi pesnik Petrarca, ko je nekaj časa živel v Provanzi.

V mestecu so znamenita cerkev sv. Blaža in sv. Vincenca, razvaline albižanske cerkve in gradu ter cerkev spokornikov ali bičarjev iz srednjega veka. Ob vznožju griča je veliko nasadov vinske trte in oljk.

/dalje
(JM)

Pomembno srečanje o razširjeni Evropi

Lojze Peterle v Gorici o evropskih povezovanjih in delu Evropske konvencije

V ponedeljek, 19. t.m., se je v Kulturnem domu v Gorici mudil na povabilo slovenske Krovne organizacije Slovenske kulturno gospodarske zveze (SKGZ) in Kulturnega doma predsednik komisije za Evropske zadeve in član Predsedstva evropske konvencije ter poslanec Državnega zbora Republike Slovenije Lojze Peterle, ki je spregovoril na temo *Evropska konvencija: bodoča ustava Evropske unije?*

Srečanje Goričanov s Peterletom je bilo tretje srečanje z vidnejšimi slovenskimi politikami na temo *Na pragu nove Evrope: Slovenija v Evropski uniji*, saj sta pred Peterletom pred časom v Kulturnem domu v Gorici govorila že predsednik Državnega zbora Republike Slovenije Borut Pahor in minister Republike Slovenije za evropske zadeve Janez Potočnik.

Večer z Lojzetom Peterletom je uvedel predsednik goriškega dela SKGZ dr. Livio Semolič, ki je najprej spregovoril o goriškem prostoru in seveda o zadnjem nagovoru predsednika Evropske komisije Romana Prodija v Gorici, ko je vsem nam dejal, da bomo v Evropi vsi manjšina, kot je Prodi takrat tudi pomembno poudaril, naj nam bo dvojezičnost izhodišče in priložnost za obogatitev naše sedanjosti in priprava za boljšo prihodnost naših otrok. Dr. Livio Semolič je nato besedo prepustil goriškemu občinskemu odborniku Claudiu Cresatiju, da je zbranim najprej pojasnil, katere so največje težave pri delu Evropske konvencije in pri pripravi prihodnje evropske ustave, katere osnutek konvencija pripravlja in pri njej zelo dejavno sodeluje tudi nekdanji predsednik

prve slovenske demokratične vlade Lojze Peterle.

Lojze Peterle je takoj dejal, da je delo Evropske konvencije zelo zahtevno, saj morajo člani Evropske konvencije ravnati in določiti tako imenovana pravila igre za ključna vprašanja evropske prihodnosti, kot je tudi dejal, da se tako stare članice EU kot nove, ki bodo to postale s 1. majem prihodnje leto, zavedajo, kako drugačna bo podoba EU od prihodnjega leta naprej, saj bo Evropska unija po novem od 1. maja prihodnjega leta štela 25 med seboj enakopravnih držav.

"Vesel sem, da je Slovenija v razmeroma kratkem času prehodila pot od preglasovane province do suverene države in da bo s 1. majem prihodnje leto stalna in polnopravna članica EU!" je dejal Lojze Peterle, ki je nato slikovito prikazal delo Evropske konvencije in različna politična gledanja na združevanje in širitev EU. Izpostavil je razlike med novimi članicami EU in tako imenovanimi starimi demokracijami, kot je tudi povedal, da nima smisla govoriti o velikih in malih državah v EU, ker so važna predvsem pravila igre, se pravi, kaj lahko vsaka država doprinese za skupno dobrobit v EU, ki je temeljne-

FOTO BUMBACA

ga pomena za vso Evropo in posredno ves svet. Prikazal je bojzani tako enim kot drugim, predvsem pa razlike na gledanje skupne prihodnosti Evrope, ko se stališča velikih in malih držav seveda razlikujejo in jih morajo pri Evropski konvenciji usklajevati.

Peterle je Goričanom obrazložil, da je Evropska konvencija že do sedaj dosegla več, kot so od nje pričakovali, katere so vodilne smernice v EU, kot je tudi dejal, da je vse nared, da bodo 20. junija letos v Solunu predstavili celovit tekst ustavne pogodbe, ki naj bi bila osnova za novo evropsko ustavo. Lojze Peterle se je tudi zanimal za razmerje moči znotraj same EU, dejal,

da je ključno vprašanje, kakšna bo vloga enajstih manjših in novih držav članic EU in povedal, da se sam zaveza za take rešitve, ki bi tudi prihodnjim 25 državam članicam zagotavljale vsaki svojega evropskega komisarja, ker boljše rešitve po njegovem preprosto ni.

Povedal je tudi, da obstaja v EU bojazen pred novimi članicami, češ da naj ne bi bile sposobne voditi EU, kar je po njegovem zgrešeno, saj je po mali Luksemburg dokazal, da je to možno odlično opraviti, ko je sam predsedoval EU in se odlično odrezal. Spregovoril je tudi o institucionalnem trikotniku EU, in sicer o razmerju med Evropsko komisijo, Evropskim svetom in Evropskim parlamentom.

Lojze Peterle je tudi povedal, da se sam v Evropski konvenciji zaveza za ohranitev sistema rotacije pri predsedovanju EU, kajti "bištevne važnosti za EU je, da so države enakopravne, saj so praviloma male države bolj uspešne pri predsedovanju EU kot pa velike." Peterle pa je tudi pojasnil silnice, ki obstajajo v EU, kjer se nekateri zavežajo za močan Evropski parlament in drugi za močnega predsednika Evropskega sveta, kot je tudi izpostavil pomen konstruktivnega kompro-

misa in predvsem pa kontinuitete pri vseh dogovarjanjih znotraj delovanja EU.

V debati, ki je sledila njegovemu nastopu, je Peterle odgovarjal na vrsto vprašanj, ki so šla od novega osnutka evropske ustave do vloge Slovenije v EU. Navedel je tudi, da narodne manjšine v novi evropski ustavi niso izrecno omenjene, pa čeprav so zaščitene s sorodnimi in predvsem na jezik vezanimi zakoni.

Na izrecno vprašanje, kaj je za tem, da nekateri namigujejo, naj bi sam postal prihodnji predsednik Evropskega parlamenta, je Peterle povedal, da je "sicer počaščen in vesel, ker so nekateri krogi v EU dali v javnost tudi moje ime, a sam sem bil najbolj zadovoljen, ko sem videl, da je Slovenija v Atenah podpisala pristopno izjavo za članstvo v EU. Nisem lovec na take ali drugačne položaje, saj tudi prvi demokratični predsednik slovenske vlade nisem postal hote, ampak bolj po spletu naključij, jasno pa je, da bi tako mesto prineslo velik ugled tudi naši državi Sloveniji."

Izjemno pomembno pa je bilo tudi dejstvo, da je na naše vprašanje Lojze Peterle spregovoril tudi o prihodnji evropski ustavi in o tem, če bo vanjo vnešeno tudi izrecno dejstvo, da se Evropa naslanja na staro judovsko, krščansko tradicijo, na obe veroizpovedi, kulturo in izročilo obeh. Peterle je povedal, da se pri Evropski konvenciji zavežajo predvsem zato, "da v novi Evropski uniji nikoli več

nikomur ne bi bilo potrebno trpeti zaradi take ali drugačne veroizpovedi" in so tudi zato v osnutek nove evropske ustave izrecno dodali krajšo zgodovino Evrope, v kateri sta seveda omenjeni tako judovska kot krščanska vera.

Jasno je, da v našem zapisu ne moremo zajeti vseh obravnavanih tem in tudi ne vseh umirjenih Peterletovih odgovorov na vprašanja diskutantov in prisotnih, lahko pa zaključimo z njegovo lepo mislijo: "verjemite mi, da ni važno, če bom sam postal predsednik Evropskega parlamenta ali bo to kdo drug, morda tudi Slovenec. Sam sem svoje delo opravil in bil iskreno vesel predvsem takrat, ko je Slovenija v Atenah podpisala dogovor o stalnem članstvu v Evropski uniji. Od tistega dne sem vesel in vem, da bomo Slovenci v Evropi dostojno opravili svojo vlogo, in od tistega trenutka dalje sem srečen, saj Slovenci v Evropi smo in bomo tudi v prihodnje ostali."

Srečanja z Lojzetom Peterletom v Gorici so se udeležili še generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Jadranka Šturm Kocjan, slovenski senator v Rimu dr. Miloš Budin, predsednik SKGZ Rudi Pavšič, goriška občinska in pokrajinska odbornika dr. Marko Marinčič in dr. Damijan Terpin, novogoriški župan Mirko Brulc ter okoliški župani in krajevni goriški politiki, med njimi tudi kandidat za deželni svet na prihodnjih volitvah dr. Mirko Špacapan. Jurij Paljč